

บทที่ 2

ลักษณะทั่วไปและสภาพปัญหาความเกี่ยวพันขององค์กรอาชญากรรม และกระบวนการฟอกเงิน

ปัจจุบันนี้โลกมีความเปลี่ยนแปลงต่างจากอดีตที่ผ่านมา ทำให้วิถีชีวิตของความเป็นอยู่ ระบบเศรษฐกิจ การติดต่อสื่อสาร มีความสลับซับซ้อนเป็นตามความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีการคมนาคม ในขณะเดียวกันเป็นผลทำให้การประกอบอาชญากรรมได้เปลี่ยนรูปแบบไป จากเดิม การกระทำความผิดของอาชญากรรมได้เป็นไปในลักษณะที่อาชญากรหรือบุคคลเพียงคนเดียวกระทำความผิดตามลำพัง (Crime committed by individuals) หรือกลุ่มบุคคลในลักษณะของผู้ร่วมกระทำความผิด (Criminal Group) ที่มีการร่วมกระทำความผิดอย่างไม่เป็นกิจจะลักษณะหรือที่เรียกกันว่า "อาชญากรรมที่พบเห็นกันได้ทั่วไป" (Street Crime) ซึ่งประกอบอาชญากรรมโดยอาศัยทักษะเฉพาะตัวเป็นรูปแบบลักษณะเดิม ในการกระทำความผิดของผู้ประกอบอาชญากรรมได้พัฒนาปรับเปลี่ยนรูปแบบของการประกอบอาชญากรรมที่เรียกว่า "องค์กรอาชญากรรม" (Organized Crime)

องค์กรอาชญากรรมจึงเป็นการประกอบอาชญากรรมของเหล่ามิชฉาชีพที่กระทำการในรูปแบบของกลุ่มบุคคล หรือองค์กร หรือหมู่คณะที่มีกระบวนการวางแผนเตรียมอย่างมีระเบียบแบบแผน ก่อให้เกิดอาชญากรรมที่มีการพัฒนาศักยภาพในการก่อกิจกรรมที่ผิดกฎหมายหลายรูปแบบ อาทิเช่น การพนัน การค้ามนุษย์ การค้ายาเสพติด ในการที่จะศึกษาถึงความจำเป็นในการกำหนดฐานความผิดองค์กรอาชญากรรม เป็นความผิดมูลฐานใน พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องกำหนดนิยาม หรือคำจำกัดความคำว่า "องค์กรอาชญากรรม" ให้ได้ เพื่อการป้องกันและปราบปรามปัญหาการฟอกเงินที่เกี่ยวข้องกับองค์กรอาชญากรรม โดยกระบวนการทางกฎหมาย อันจะเป็นการป้องกันและแก้ไขปัญหาคriminal ขององค์กรอาชญากรรมได้ในที่สุด

2.1 ความหมายและรูปแบบขององค์กรอาชญากรรม

2.1.1 ความหมายขององค์กรอาชญากรรม

องค์กรอาชญากรรมได้สร้างความเสียหายต่อสังคมโดยส่วนรวมส่งผลกระทบต่อทำให้เกิดปัญหาตามมามากมาย ในปี ค.ศ. 1968 รัฐสภาของสหรัฐอเมริกาได้ให้คำจำกัดความอย่างเป็นทางการ

การขององค์กรอาชญากรรมว่าหมายถึง "การประกอบกิจกรรมที่ผิดกฎหมายโดยคณะบุคคลที่รวมตัวกันเป็นองค์กรอย่างต่อเนื่องและเคร่งครัดต่อระเบียบวินัยไปยุ่งเกี่ยวกับการจัดหาสินค้าและบริการที่ผิดกฎหมาย ครอบคลุมธุรกิจในช่วงกว้าง รวมทั้งการพนัน โสเภณี การให้กู้ยืมโดยคิดดอกเบี้ยสูง รวมทั้งกิจการอื่นๆ ที่ผิดกฎหมายที่กระทำโดยสมาชิกขององค์กร"¹

นอกจากนี้ยังมีผู้ให้คำจำกัดความของคำว่า องค์กรอาชญากรรมไว้ในความหมายต่างๆ ไว้ดังนี้

องค์กรอาชญากรรม หมายถึง อาชญากรอาชีพ ที่มีระบบโครงสร้างภายใน มีการติดต่อกันระหว่างกลุ่มของอาชญากรที่มีส่วนร่วมในการหาประโยชน์ร่วมกัน²

องค์กรอาชญากรรม คือ "การที่คณะบุคคลรวมตัวกันกระทำความผิดเกี่ยวกับธุรกิจการเงิน ในการรวมตัวกันจะมีการจัดการ การบริหารอย่างเป็นทางการ และมีประสิทธิภาพ การกระทำความผิดที่เป็นองค์กรนี้จึงยากแก่การปราบปราม"³

องค์กรอาชญากรรม คือ "อาชญากรซึ่งได้รวมตัวกันตามสายงานบังคับบัญชาในรูปขององค์กรโดยมีการวางแผนการดำเนินการในการประกอบกิจการ ทั้งที่ชอบด้วยกฎหมายและที่ผิดกฎหมาย โดยอาศัยอำนาจทางเศรษฐกิจและการเมือง มีลักษณะของความต่อเนื่อง หลีกเลี่ยงการแข่งขันและความขัดแย้งอาจเกิดจากภาวะการผูกขาด ทั้งนี้ เพื่อให้การดำเนินการสำเร็จลุล่วง และก่อให้เกิดความขัดแย้งอันอาจเกิดจากภาวะการผูกขาด ทั้งนี้ เพื่อให้การดำเนินงานสำเร็จลุล่วง และก่อให้เกิดความมั่นคงขององค์กร"⁴

องค์กรอาชญากรรม หมายถึง "องค์กรที่ประกอบได้ด้วยสมาชิกที่เข้าร่วมเป็นจำนวนมาก โดยการเข้าร่วมกันนั้นมีลักษณะการดำเนินงานที่เป็นระบบและขั้นตอน ซึ่งโดยทั่วไปแล้วองค์กรดังกล่าวจะประกอบกิจกรรมที่ผิดต่อกฎหมาย มีการบังคับบัญชาเป็นลำดับขั้น โดยสมาชิกขององค์กร

¹ นวลจันทร์ ทศนชัยกุล, อาชญากรรม(การป้องกัน : การควบคุม).นนทบุรี: พรทิพย์การพิมพ์, 2541, หน้า 234.

² ประธาน วัฒนวานิชย์ และวีระศักดิ์ แสงสารพันธ์, รายงานการศึกษาวิจัยเรื่อง "การใช้ถ้อยคำ" โครงการพัฒนากฎหมายต่อต้านอาชญากรรมข้ามชาติ (ระยะที่ 2) 2547 สถาบันกฎหมายอาญา สำนักงานอัยการสูงสุด กระทรวงยุติธรรม.

³ นวลจันทร์ ทศนชัยกุล, อาชญากรรม(การป้องกัน : การควบคุม). 2541, หน้า 234.

⁴ ศิริพร ปาวิระฤทธิ์, "การลักพาตัวเด็กกับกฎหมายอาญา" วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชานิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2539, หน้า 13-14.

กรจะต้องมีความจงรักภักดี ซื่อสัตย์ และรักษาความลับขององค์กรเป็นอย่างดี มีการใช้สัญลักษณ์ในการติดต่อและประสานงานกันระหว่างสมาชิกขององค์กร”⁵

ส่วนมลรัฐต่างๆของสหรัฐอเมริกา ได้มีการให้คำจำกัดความขององค์กรอาชญากรรมไว้ในความหมายดังนี้

มลรัฐแคลิฟอร์เนียให้ความหมายว่า องค์กรอาชญากรรม คือ การร่วมกระทำความผิดระหว่างบุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไป โดยมีวัตถุประสงค์ที่จะกระทำการอย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายประการในการกระทำความผิดดังต่อไปนี้

1. การนำเสนอและบริการสินค้าที่ผิดกฎหมาย เช่น การให้กู้ยืมเงินในอัตราดอกเบี้ยที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย การค้ายาเสพติด เป็นต้น

2. การกระทำความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สิน (Predatory Crime) เช่น การลักทรัพย์โดยมีรูปแบบของการกระทำความผิดทางอาญา 5 ประเภทได้แก่

1) Racketeering คือ กลุ่มบุคคลซึ่งร่วมกันกระทำความผิดในบรรดาความผิดอาญาในลักษณะต่างๆ เพื่อให้ได้มาซึ่งผลกำไรร่วมกัน

2) Vice Operations คือ บุคคลที่ร่วมกันประกอบธุรกิจในการจัดเสนาสินค้าและบริการที่ผิดกฎหมาย เช่น ยาเสพติด การค้าประเวณี การพนัน

3) Theft Of Fence Rings คือ กลุ่มบุคคลผู้ร่วมกันลักทรัพย์โดยกระทำอยู่เป็นประจำ เช่น การขโมย ร่วมกันออกอุบายหลอกลวงให้ส่งเอกสาร ความผิดฐานบุกรุกโดยมีเจตนาที่จะก่ออาชญากรรม รับซื้อของโจร

4) Gangs คือ กลุ่มบุคคลซึ่งมีผลประโยชน์ร่วมกัน หรืออยู่ในวงการเดียวกันร่วมสมคบกันเพื่อการกระทำอันผิดกฎหมายเพื่อเผยแพร่ชื่อเสียงและอิทธิพลของกลุ่ม เช่น แก๊งมอเตอร์ไซด์ แก๊งวัยรุ่น

5) Terrorists คือ กลุ่มบุคคลผู้ร่วมกระทำความผิดอาญาที่มีลักษณะเป็นที่หวาดกลัว เช่น การลอบฆ่า ลักพาตัว⁶

มลรัฐจอร์เจีย ให้ความหมายว่า องค์กรอาชญากรรม คือ กลุ่มบุคคลที่ร่วมกันในการสมคบกันกระทำความผิดโดยการกระทำต่อเนื่องเพื่อให้ได้มาซึ่งรายได้ในการดำรงชีวิตหรือค่าใช้จ่ายต่างๆหรือให้ความช่วยเหลือสนับสนุนการละเมิดกฎหมายของรัฐอันเกี่ยวกับการค้าประเวณี การ

⁵ Allen, Harry E Paul C Friday, *Crime and Punishment*. (New York: Macmilian Publishing Co., 1981), p.178.

⁶ Howard Abadinsky, *Organized Crime*. (Boston: Allyn and Bacon, 1981), p.1.

พนัน การจำหน่ายยาเสพติดที่ผิดกฎหมาย ความผิดเกี่ยวกับการลักทรัพย์ การเรียกเอาทรัพย์โดยมิชอบ การวางเพลิงเผาทรัพย์ การให้กู้ยืมในอัตราดอกเบี้ยเกินกว่าที่กฎหมายกำหนด การปลอมเอกสาร การให้สินบนเจ้าหน้าที่⁷

ส่วนของมลรัฐวิสคอนซินให้คำจำกัดความว่า องค์การอาชญากรรม คือ การกระทำของร่วมเป็นตัวการ ผู้เข้าร่วมเป็นสมาคมหรือกลุ่ม โดยร่วมมือเพื่อให้ได้มาซึ่งเงินตราหรือผลประโยชน์ในทางเศรษฐกิจหรือผลกำไรต่างๆ ไม่ว่าจะโดยวิธีการที่ผิดกฎหมายทั้งหมดหรือขณะวิธีการบางส่วนที่ผิดกฎหมาย โดยปกปิดการกระทำในรูปแบบของการให้สินบนและการฉ้อโกง⁸

International Association of Chiefs of Police (IACP) Organized Crime Committee ได้ให้นิยามขององค์การอาชญากรรมว่าเป็นการดำเนินการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย อันมีลักษณะ 4 ประการ คือ

1. รูปแบบการดำเนินการจะมีแบบแผน กฎเกณฑ์ เพื่อป้องกันผู้เป็นหัวหน้าจากการมีสิทธิเกี่ยวข้องโดยตรงกับการกระทำผิดในทางอาญาและจะเป็นการรับรองการดำรงอยู่ขององค์กรในกรณีที่มีการจับกุมหรือถอดถอนหัวหน้าองค์กรอาชญากรรม หรือหัวหน้าองค์กรอาชญากรรมตาย
2. ผลกำไรที่ต่อเนื่อง คือแหล่งที่มาของรายได้ขององค์กรอาชญากรรม จะมาจากการจัดเสนาอและการบริหารสินค้าที่ผิดกฎหมาย เช่น ยาเสพติด การพนัน การเรียกดอกเบี้ยเกินอัตรา การค้าประเวณี หรือกิจกรรมอื่นๆ อันทำให้ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์เสื่อมลง ความผิดเหล่านี้ เรียกว่า ความผิดที่ปราศจากผู้เสียหาย (Victimless Crime) ซึ่งมักให้ผลกำไรสูงและมีความเสี่ยงน้อย
3. การผูกขาดในการจัดเสนาอและการจำหน่ายสินค้าแก่ตลาดหรือการให้บริการ
4. ความคุ้มกัน ความเฉื่อยชาและการละเลยต่อหน้าที่เป็นพื้นฐานสำคัญของความคุ้มกันที่จะมีต่อองค์กรอาชญากรรม จึงต้องมีการดำเนินการอย่างใดอย่างหนึ่ง คือ การให้สินบนแก่เจ้าหน้าที่ หรือการข่มขู่ผู้เป็นเหยื่อหรือพยานบุคคล⁹

ส่วนที่ประชุมระดับโลกของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมว่าด้วยองค์การอาชญากรรมปี ค.ศ.1995 ได้ให้ความหมายขององค์การอาชญากรรมหมายถึงกลุ่มบุคคลที่ดำรงอยู่อย่างต่อเนื่อง มีรายได้

⁷ Ibid. p. 2.

⁸ Ibid. p. 4-5.

⁹ Ibid. p.17-18.

จากการกระทำผิดเกี่ยวกับทรัพย์สินหรือความผิดที่มีผลกระทบต่อเศรษฐกิจ มีการจัดองค์กรที่ซับซ้อน มีแผนในการดำเนินการอย่างเป็นระบบเพื่อหาประโยชน์จากธุรกิจที่ผิดกฎหมาย

การให้คำจำกัดความขององค์กรอาชญากรรมว่ามีความหมายว่าอย่างไร มีผลต่อประสิทธิภาพของการใช้มาตรการทางกฎหมายเพื่อการป้องกันและควบคุมปัญหาจากองค์กรอาชญากรรม ไม่ว่าจะ เป็นบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่มุ่งเน้นที่การจัดการต่อตัวบุคคล ทรัพย์สิน หรือรายได้ขององค์กรอาชญากรรม จึงจำเป็นต้องทราบความหมายขององค์กรอาชญากรรม บทบัญญัติแห่งกฎหมายเฉพาะที่เกี่ยวข้องกับองค์กรอาชญากรรม มักนิยามคำว่า "องค์กรอาชญากรรม" เพื่อให้ครอบคลุมพฤติกรรมที่เป็นอยู่ขององค์กรอาชญากรรม เพื่อให้ทราบว่าบทบัญญัติแห่งกฎหมายได้ใช้บังคับแก่บุคคล ทรัพย์สิน หรือรายได้ประเภทใด และสามารถให้บังคับมาตรการทางกฎหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ

มาตรการทางกฎหมายที่ใช้บังคับกับบุคคลในองค์กรอาชญากรรมจะเป็นการบัญญัติความรับผิดในทางอาญาแก่สมาชิกขององค์กรอาชญากรรม ซึ่งบทบัญญัติแห่งกฎหมายเฉพาะหรือบทบัญญัติแห่งกฎหมายทั่วไปที่บัญญัติความรับผิดในทางอาญาแก่สมาชิกขององค์กรอาชญากรรมนั้นแบ่งได้เป็น 3 ประเภท คือ บทบัญญัติแห่งกฎหมายที่บัญญัติให้การเป็นสมาชิกขององค์กรอาชญากรรมเป็นความผิดอาญา บทบัญญัติแห่งกฎหมายที่บัญญัติให้การรวมกลุ่มจัดตั้งเป็นองค์กรอาชญากรรมเป็นความผิดอาญา และบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่บัญญัติให้ความผิดเฉพาะอย่างที่กระทำโดยสมาชิกขององค์กรอาชญากรรมเป็นความผิดอาญา ดังนั้น ด้วยเหตุนี้การนิยามความหมายขององค์กรอาชญากรรมในทางกฎหมายนั้น นอกจากที่จะเป็นประโยชน์ในแง่การใช้บังคับบทบัญญัติแห่งกฎหมายได้ทั่วถึงและเหมาะสมแล้ว ในบางกรณีนั้นการนิยามความหมายขององค์กรอาชญากรรมในทางกฎหมายยังใช้เป็นองค์ประกอบของฐานความผิดเกี่ยวกับการเป็นสมาชิกองค์กรอาชญากรรมหรือฐานความผิดเกี่ยวกับการรวมกลุ่มจัดตั้งในลักษณะองค์กรอาชญากรรมด้วย¹⁰

หากพิจารณาในกรณีของประเทศสหรัฐอเมริกา ถือได้ว่าเป็นประเทศหนึ่งที่ได้รับผลกระทบจากปัญหาองค์กรอาชญากรรมเป็นอย่างมาก จากการที่องค์กรอาชญากรรมในประเทศสหรัฐอเมริกา มีการเพิ่มจำนวนขึ้นอย่างรวดเร็ว ทำให้เกิดการบั่นทอนต่อระบบเศรษฐกิจและส่งผล

¹⁰ สิริรักษ์ จรูญโรจน์ ณ อยุธยา, "ความรับผิดในทางอาญาของผู้เข้าร่วมในองค์กรอาชญากรรม," (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทนิติศาสตร์ สาขากฎหมายอาญา คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2547), หน้า 19.

กระทบต่อระบบธุรกิจที่ชอบด้วยกฎหมาย จึงมีความพยายามในการศึกษาให้ความหมายขององค์กรอาชญากรรมในทางวิชาการและนำไปสู่การพัฒนาด้านกฎหมาย ซึ่งบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่มีอยู่เดิมมีข้อจำกัดในเรื่องขอบเขตการบังคับใช้แก่องค์กรอาชญากรรม เนื่องจากบัญญัติขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์ให้ใช้บังคับกับการกระทำความผิดตามลำพังเฉพาะตัวบุคคลหรือกลุ่มผู้กระทำความผิดกลุ่มเล็กๆ ที่มีการร่วมกระทำความผิดอย่างไม่เป็นกิจจะลักษณะเท่านั้น แต่กระทำความผิดในลักษณะองค์กรอาชญากรรม และในบทบัญญัติกฎหมายบางฉบับได้กำหนดความหมายขององค์กรอาชญากรรมไว้ คำนิยามขององค์กรอาชญากรรมตามกฎหมายของสหรัฐอเมริกาที่ค่อนข้างครอบคลุมพฤติกรรมที่เป็นอยู่ขององค์กรอาชญากรรมปรากฏอยู่ใน Omnibus Crime Control and Safe Streets Act ค.ศ. 1968 ซึ่งให้คำนิยามไว้ดังนี้ "องค์กรอาชญากรรม (Organized Crime) หมายถึง การกระทำกิจกรรมที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายของสมาชิกของกลุ่มซึ่งจัดตั้งขึ้นอย่างมีระเบียบ และรวมตัวกันอย่างเป็นกิจจะลักษณะ และมีสายการบังคับบัญชาที่เข้มงวด ดำเนินการจัดหาสินค้าและบริการที่ผิดกฎหมาย และอาจเป็นการดำเนินการโดยผิดต่อกฎหมายอื่น อาทิเช่น การพนัน โสเภณี การให้กู้ยืมเงินโดยคิดดอกเบี้ยสูง ยากล่อมประสาท การขู่เชิญแรงงาน และกิจกรรมที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายอื่นๆ ของสมาชิกในองค์กร"¹¹

จากการที่ประเทศสหรัฐอเมริกาได้ประสบปัญหาจากองค์กรอาชญากรรมดังกล่าว ทำให้ในเวลาต่อมารัฐสภาสหรัฐ (Congress) ได้ผ่านกฎหมายที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดขององค์กรอาชญากรรม โดยการประกาศใช้กฎหมาย Organized Crime Control Act ค.ศ. 1970¹² ในส่วน title 9 ได้มีการสร้างบทใหม่ไว้ใน title 18 แห่ง United States Code (U.S.C) ให้ชื่อว่า Racketeer Influences and Corrupt Organizations หรือ RICO โดยมีวัตถุประสงค์ในการนำกฎหมายฉบับนี้มาใช้ในการปราบปรามองค์กรอาชญากรรมในประเทศสหรัฐอเมริกาอย่างถอนรากถอนโคน ด้วยการทำลายองค์กรให้อ่อนแอและขัดขวางการดำเนินงานของกลุ่มอาชญากรรม (Criminal Group) ซึ่งกฎหมาย RICO ใช้คำว่า "Enterprise" หรือ "วิสาหกิจ" หรือ "บริษัท" และกฎหมายเกี่ยวกับการฟอก

¹¹ Omnibus Crime Control and Safe Streets Act of 1968 : "Organized crime means the unlawful activities of the members of a highly organized , disciplined association engaged in supplying illegal goods and services , including but not limited to gambling ,prostitution , loan sharking , narcotics , labor racketeering , and other unlawful activities of member of such organizations."

¹² เป็นที่น่าสังเกตว่ากฎหมายฉบับนี้ไม่ได้ให้คำจำกัดความขององค์กรอาชญากรรม (Organized Crime) ไว้ อย่างเช่น Omnibus Crime Control and Safe Streets Act ค.ศ. 1968.

เงิน (Money Laundering Control Act 1986) หรือที่เรียกกันว่า “MLCA” ซึ่งเป็นกฎหมายที่ใช้บังคับใน ค.ศ. 1986

ในส่วนของกฎหมาย RICO มีเป้าหมายเพื่อลงโทษบุคคลที่เข้าสู่ “รูปแบบของกิจกรรมที่ผิดกฎหมาย” (a pattern of racketeering activity) ซึ่งมีความหมายเกี่ยวพันโดยเจาะจงกับ “วิสาหกิจ” (Enterprise) มาตรา 1961 (4) บัญญัตินิยามของคำว่า “วิสาหกิจ” (Enterprise) ว่าหมายถึงความรวมตัวของบุคคลหนึ่งๆ ผู้เป็นหุ้นส่วน องค์กรหรือบริษัท สมาคม หรือองค์ภาวะอื่นๆ ตามกฎหมาย และสหภาพหรือกลุ่มบุคคลซึ่งร่วมกันตามความเป็นจริง ถึงแม้จะไม่มีภาวะทางกฎหมาย (legal entity) ธุรกิจทั้งหมดของกิจการบริษัททั้งที่ชอบด้วยกฎหมายและที่ผิดกฎหมายต่างรวมอยู่ในความหมายนี้เช่นเดียวกัน¹³ กฎหมาย RICO ได้สร้างแนวความคิดเกี่ยวกับ “บริษัทอาชญากรรม” (Criminal Enterprise) โดยถือว่ากิจกรรมทั้งหลายของสมาชิกของบริษัทอาชญากรรมไม่ว่าจะทำในเรื่องอะไรให้ถือว่ามิว่าวัตถุประสงค์อันเดียวกัน คือ เพื่อสนับสนุนความยั่งยืนก้าวหน้าของบริษัทอาชญากรรมทั้งสิ้น (to promote the furtherance of the enterprise)¹⁴ คำนิยามของ “วิสาหกิจหรือบริษัท” (Enterprise) ตามกฎหมาย RICO หมายความว่าบุคคลหนึ่งๆ หุ้นส่วนการร่วมกันอย่างบริษัท (Corporate entity) และกลุ่มบุคคลซึ่งเข้าร่วมในความเป็นจริง และไม่จำเป็นต้องมีองค์ภาวะตามกฎหมาย (legal entity) เพราะฉะนั้นในวิสาหกิจหรือบริษัทหนึ่งๆ ธุรกิจทั้งหมดของวิสาหกิจหรือบริษัททั้งที่ถูกกฎหมายและผิดกฎหมายต่างรวมอยู่ในความหมายนี้เช่นเดียวกัน¹⁵ ซึ่งในส่วนรายละเอียดของกฎหมาย RICO ซึ่งบทบัญญัติแห่งกฎหมายในส่วนที่เกี่ยวกับองค์กรอาชญากรรมผู้เขียนจะได้กล่าวโดยละเอียดในบทที่ 3

เมื่อมีการให้คำนิยามที่หลากหลายของนักวิชาการ นักอาชญาวิทยา ของประเทศต่างๆ อาจทำให้เกิดความแตกต่างและสับสนในส่วนของผู้บังคับใช้กฎหมายและยังจะมีผลกระทบอย่างยิ่งในการประสานความร่วมมือกันระหว่างรัฐต่างๆ ในการปราบปรามองค์กรอาชญากรรม และเป็นบ่อเกิด

¹³ Michael Levi, “The Organization of Serious Crimes, ” in The Oxford Hand book of Criminology , ed . Mike Maguire, Rod Morgan, and Robert Reiner, 3rd ed. (New York: Oxford University Press Inc., 2002), p. 883.

¹⁴ กิตติพงษ์ กิตยารักษ์, “การนำหลักความผิดฐานสมคบมาใช้ในประเทศไทย.” บทบัญญัติ เล่ม 50, ตอน 2 (มิถุนายน 2537): หน้า 175.

¹⁵ Michael Levi, The Organization of Serious Crimes. in the Oxford Hand book of Criminology , supra note 13, p. 883 .

ให้เข้าใจตรงกันในการจัดว่าอาชญากรรมประเภทใดเป็นสมาชิกองค์กรอาชญากรรม จึงมีการให้นิยามความหมายของคำว่า “องค์กรอาชญากรรม” ไว้ในอนุสัญญาสหประชาชาติเพื่อต่อต้านอาชญากรรมข้ามชาติที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร ค.ศ.2000 (United Nations Convention against Transnational Organized Crime 2000) ข้อ 2 ซึ่งได้นิยามคำว่า “กลุ่มอาชญากรที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร” (Organized Criminal Group) หมายถึง “กลุ่มที่มีการจัดโครงสร้างของบุคคลสามคนหรือมากกว่าที่ดำรงอยู่เป็นระยะเวลาหนึ่งและที่มีการประสานการดำเนินการระหว่างกัน โดยมีเป้าหมายในการก่ออาชญากรรมร้ายแรงตั้งแต่หนึ่งฐานความผิดขึ้นไปตามที่กำหนดไว้ในอนุสัญญานี้ เพื่อให้ได้มาซึ่งผลประโยชน์ทางการเงินหรือผลประโยชน์ทางวัตถุอย่างอื่นไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อม”¹⁶ ที่ผู้เขียนถือว่าเป็นแนวทางที่สำคัญในการศึกษาวิจัยนี้และสมควรถือความหมายขององค์กรอาชญากรรมเพื่อเป็นแนวทางในการบัญญัติเป็นกฎหมายภายในต่อไป

นอกจากนี้ อนุสัญญาฯ ยังกำหนดนิยามของคำว่า “กลุ่มที่มีการจัดโครงสร้าง” (Structured Group) หมายถึงกลุ่มที่ไม่ได้จัดตั้งขึ้นโดยความบังเอิญเพื่อกระทำความผิดโดยทันทีและไม่จำเป็นต้องกำหนดบทบาทของสมาชิกอย่างเป็นทางการ ไม่จำเป็นต้องมีความต่อเนื่องของสมาชิกภาพหรือมีโครงสร้างที่พัฒนาแล้ว¹⁷

อนุสัญญาฯ กำหนดนิยามโดยการแบ่งองค์กรอาชญากรรมออกเป็น 2 ลักษณะ ได้แก่ (1) กลุ่มอาชญากรรมที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร และ (2) กลุ่มที่มีการจัดโครงสร้าง โดยเฉพาะกลุ่มที่มีการจัดโครงสร้างนั้นอนุสัญญามีความมุ่งหมายให้ใช้ในความหมายอย่างกว้างครอบคลุมถึงกลุ่มบุคคลที่รวมตัวกันอย่างหลวมๆ ด้วยความตั้งใจของผู้ที่เข้าร่วมตัวกัน โดยจำเป็นต้องจัดลำดับชั้นของสมาชิกหรือแบ่งหน้าที่กันอย่างชัดเจน

จากมูลเหตุที่อนุสัญญาฯ มุ่งใช้เป็นมาตรการเพื่อจัดการกับองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ ดังนั้นถึงแม้ว่าคำนิยามความหมายของกลุ่มอาชญากรรมที่จัดตั้งในลักษณะองค์กรและกลุ่มที่มีการจัดโครงสร้างดังที่ได้มีการกล่าวมาข้างต้น จะไม่มีองค์ประกอบของการข้ามชาติร่วมด้วยก็ตาม แต่อนุสัญญาฯ ก็ได้กำหนดให้อาชญากรรมตามอนุสัญญาฯ ที่มีลักษณะเป็นการกระทำผิดข้ามชาติต่อเมื่อเข้าตามที่กำหนดไว้ในข้อ 3 (2) กล่าวคือการกระทำความผิดมีลักษณะข้ามชาติ หากว่า

(ก) เป็นการกระทำที่เกิดขึ้นในรัฐมากกว่าหนึ่งรัฐ

¹⁶ คำแปลอย่างไม่เป็นทางการ จัดทำโดยสำนักงานอัยการสูงสุด.

¹⁷ เรื่องเดียวกัน.

(ข) เป็นการกระทำความผิดอาญาที่เกิดขึ้นในรัฐ แต่การเตรียมการในชั้นตอนสำคัญของ การกระทำความผิด การวางแผน การสั่งการ หรือควบคุมการกระทำได้กระทำในอีกรัฐหนึ่ง

(ค) เป็นการกระทำความผิดอาญาที่เกิดขึ้นในรัฐหนึ่ง แต่เกี่ยวข้องกับกลุ่มอาชญากรรมที่จัด ตั้งในลักษณะองค์กรซึ่งเกี่ยวข้องกับกิจกรรมที่ผิดกฎหมายที่มีการดำเนินการในรัฐมากกว่าหนึ่งรัฐ หรือ

(ง) เป็นการกระทำความผิดอาญาในรัฐหนึ่ง แต่มีผลกระทบอย่างสำคัญต่อรัฐอีกรัฐหนึ่ง¹⁸

จากการให้คำนิยามความหมายขององค์กรอาชญากรรมที่ผู้เขียนได้ยกมาไว้ข้างต้น จะเห็น ได้ว่ามีคำหลายคำที่ใช้ในความหมายเดียวกันกับ “องค์กรอาชญากรรม” (Organized Crime) ยกตัว อย่างเช่น Omnibus Crime Control and Safe Street Act ค.ศ.1968 ใช้คำว่า “องค์กรอาชญากรรม” ในขณะที่ Racketeer Influences and Corrupt Organization หรือกฎหมาย RICO ใช้คำว่า “วิสาหกิจหรือบริษัท” (Enterprise) และอนุสัญญาสหประชาชาติเพื่อการต่อต้านอาชญากรรมข้าม ชาติที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร ค.ศ.2000 ใช้คำว่า “กลุ่มอาชญากรรมที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร” (Organized Criminal Group) และกลุ่มที่มีการจัดโครงสร้าง (Structured Group)

2.1.2 รูปแบบของการดำเนินการขององค์กรอาชญากรรม

อาชญากรรมที่เกิดจากพฤติกรรมของมนุษย์ที่ผิดต่อบทบัญญัติของกฎหมาย และพฤติกรรม นั้นก่อให้เกิดผลกระทบอย่างรุนแรงต่อคุณค่าซึ่งสังคมเห็นว่าสำคัญ การเกิดขึ้นใหม่ของ อาชญากรรมประเภทหนึ่ง หรือการเปลี่ยนแปลงจากอาชญากรรมประเภทหนึ่งไปสู่อาชญากรรม อีกประเภทหนึ่ง เป็นวิวัฒนาการที่ต้องอาศัยระยะเวลาประกอบกับการเปลี่ยนแปลงทั้งจากปัจจัย ภายในและปัจจัยภายนอกที่มีผลต่อพฤติกรรมในการกระทำความผิดและต่อตัวผู้กระทำความผิด ความ ตกต่ำของระบบเศรษฐกิจ การเปลี่ยนแปลงระบอบการปกครอง แนวความคิดทางการเมือง ขนบ ธรรมเนียมประเพณี การประกาศกฎหมายใหม่ แนวนโยบายของภาครัฐ เป็นต้น องค์กรอาชญา กรรมเป็นอาชญากรรมประเภทหนึ่งที่มีลักษณะแตกต่างจากอาชญากรรมปกติ ทั้งในด้านของผู้ กระทำความผิดและพฤติกรรมในการกระทำความผิด ดังนั้นการเปลี่ยนแปลงจากการกระทำ ความผิดตามลำพังของบุคคล ไปเป็นการกระทำความผิดโดยกลุ่มบุคคลที่มีการร่วมกระทำอย่าง ไม่เป็นกิจจะลักษณะ จนกระทั่งจัดตั้งเป็นองค์กรอาชญากรรมได้นั้น จึงอาศัยวิวัฒนาการที่มี

¹⁸ เวียงเดียวกัน.

ความต่อเนื่องและยาวนานเช่นเดียวกัน ปัจจัยที่มีผลต่อการเกิดเป็นองค์กรอาชญากรรมขึ้นในที่แห่งหนึ่ง อาจเป็นผลมาจากที่ตั้งทางภูมิศาสตร์ เชื้อชาติ จารีตประเพณี มรดกทางวัฒนธรรม ประวัติศาสตร์ ลักษณะทางกายภาพ และทัศนคติของประชาชน รวมถึงเครือข่ายความสัมพันธ์ของผู้กระทำความผิด ผู้มีอิทธิพล ผู้มีอำนาจ หรือมาตรฐานทางกฎหมายในที่นั้นๆ

ซึ่งต่อไปจะกล่าวถึงองค์กรอาชญากรรมที่สำคัญๆ ที่อยู่ในภูมิภาคต่างๆ ที่เป็นที่ยู่อัจของคนทั่วโลก และในส่วนของประเทศไทยได้มีการรวมตัวกันของกลุ่มบุคคลเพื่อกระทำความผิดมานานแล้ว แม้จะไม่มีองค์กรอาชญากรรมที่มีโครงสร้างการจัดองค์กรอย่างในลักษณะที่เด่นชัดในประเทศ

2.1.2.1 องค์กรอาชญากรรมต่างประเทศ

2.1.2.1.1 ประเทศสหรัฐอเมริกา

องค์กรอาชญากรรมในประเทศสหรัฐอเมริกามีประวัติศาสตร์อันยาวนานย้อนไปในปลายคริสต์ศตวรรษที่ 18 ได้เกิดการรวมกลุ่มของพวกนักเลงรถไถตามท้องถนน ซึ่งอาศัยอยู่ในย่านเดียวกันของเมืองขนาดใหญ่อย่าง New York , Chicago และ San Francisco ที่เรียกว่า "street gangs" หรือ "แก๊งอาชญากรรมท้องถนน" ในระยะแรกกลุ่มแก๊งดังกล่าวขยายตัวอยู่ภายในเขตชุมชนแออัดของเมือง ประกอบสมาชิกซึ่งยังเป็นเยาวชนและมีหัวหน้าแก๊งที่มีอายุมากกว่าสมาชิกของแก๊งเพียงไม่กี่ปี แก๊งอาชญากรรมท้องถนน (street gangs) สร้างอำนาจการควบคุมภายในพื้นที่ของตน เพื่อประกอบกิจการสถานค้าประเวณี บ่อนการพนัน และเรียกเก็บค่าคุ้มครองจากผู้ประกอบธุรกิจถูกกฎหมายที่อยู่ภายในเขตพื้นที่ของตน นอกจากนี้สมาชิกของแก๊งอาชญากรรมท้องถนนยังรับทำเรื่องผิดกฎหมายตามแต่ที่จะได้รับการว่าจ้าง ในช่วงระหว่างปี ค.ศ.1850 – ค.ศ.1900 แก๊งอาชญากรรมท้องถนนมีการพัฒนาโดยการรวมตัวกันระหว่างแก๊งต่างๆ เพื่อสร้างความเข้มแข็งและสามารถควบคุมกลไกทางการเมือง โดยเฉพาะในเมือง New York และ Chicago¹⁹ แก๊งอาชญากรรมท้องถนนสามารถให้การสนับสนุนด้านคะแนนเสียงในการเลือกตั้งระดับท้องถิ่นแก่ผู้ที่จะลงชิงตำแหน่งในการเลือกตั้งระดับท้องถิ่น แก่ผู้ที่จะลงชิงตำแหน่งในการเลือกตั้งซึ่งจะให้คุณให้โทษแก่แก๊งของตน โดยวิธีการใช้อำนาจบังคับและความรุนแรง นักการเมืองซึ่งใช้บริการของแก๊งอาชญากรรมท้องถนนเพื่อการเพิ่มคะแนนเสียงจะได้รับหลักประกันว่าจะ

¹⁹ Harold J. Vetter and Ira J. Silverman, *The Nature of Crime*, (Philadelphia: W.B Saunders Company, 1978), p.172 .

ขณะการเลือกตั้ง แก๊งอาชญากรรมท้องถนน (street gangs) ที่มีขนาดใหญ่ที่สุดของเมือง New York ได้แก่แก๊ง "Paul Kelly Political Association" หรือที่รู้จักกันในชื่อ "Fire Points Gang" มีหัวหน้ากลุ่มคือ Paul Kelly ในเวลาต่อมา Paul Kelly หรือชื่อจริงว่า Paolo Vaccarelli ได้กลายเป็นผู้นำของบรรดากลุ่มอาชญากรรมท้องถนนในเมือง New York ด้านที่หันหน้าออกสู่ทะเลและเป็นประธานที่ปรึกษาของ International Longshoremen's Association²⁰

นอกจากแก๊งอาชญากรรมท้องถนน (street gangs) แล้ว วิวัฒนาการขององค์กรอาชญากรรมในสหรัฐอเมริกาเกี่ยวข้องกับกลุ่มผู้อพยพ ซึ่งมีเชื้อชาติ เผ่าพันธุ์และขนบธรรมเนียมประเพณีแตกต่างกันในแต่ละกลุ่ม อพยพเข้ามาตั้งรกรากอยู่ในสหรัฐอเมริกาและมีบทบาทต่อการจัดเป็นองค์กรอาชญากรรม กระจัดกระจายอยู่ตามพื้นที่ส่วนต่างๆ ของประเทศ กลุ่มแรกที่อพยพเข้ายังสหรัฐอเมริกาและเกี่ยวข้องกับการประกอบอาชญากรรมในลักษณะขององค์กรอาชญากรรมอย่างเด่นชัด ได้แก่ กลุ่มอพยพเชื้อสายไอริช (Irish) บางคนเช่น Mike McDonald และ John Morrissey เป็นผู้ร่ำรวยและเป็นผู้ที่มีอิทธิพลต่อการเมืองของสหรัฐอเมริกาด้วยการประกอบกิจการบ่อนพนัน

Mike McDonald เดินทางถึงเมือง Chicago ในปี ค.ศ.1854 และภายในปี ค.ศ.1872 McDonald กลายเป็นผู้มีอิทธิพลทางการเมืองซึ่งสามารถควบคุมกลไกทางการเมืองโดยเริ่มจากการก่อตั้งและบริหารกิจการบ่อนการพนันซึ่งเป็นที่รู้จักในชื่อ "The Store" เพื่อให้บริการแก่นักการเมือง เจ้าหน้าที่ระดับสูงเมือง Chicago กลุ่มผู้มีฐานะร่ำรวย ตลอดจนบุคคลในแวดวงอาชญากรรมที่ต้องการเข้าสู่วงสังคมชั้นสูง จนกระทั่งสามารถขยายการควบคุมการดำเนินการธุรกิจการพนันซึ่งให้ผลกำไรมากที่สุดของเมือง Chicago McDonald นำผลประโยชน์ที่ได้รับจากการประกอบธุรกิจการพนันมาใช้ในการสร้างฐานอำนาจทางการเมือง จนกระทั่งสามารถควบคุมนักการเมือง เจ้าหน้าที่ฝ่ายบริหาร และเจ้าหน้าที่ฝ่ายกฎหมายของเมือง Chicago นอกจากนี้ McDonald ยังเข้าควบคุมกิจการหนังสือพิมพ์ชั้นนำของเมือง Chicago คือหนังสือพิมพ์ "The Chicago Globe" โดยบรรณาธิการหนังสือพิมพ์มีหน้าที่เขียนบทความสนับสนุนผู้ที่ลงสมัครชิงตำแหน่งในการเลือกตั้ง ซึ่งเป็นบุคคลที่

²⁰ Peter A. Lupsha, "Individual Choice , Material Culture , and Organized Crime," in *Organized Crime*. ed. Nikos Passas (Aldershot: Dartmouth Publishing Company Ltd., 1993), pp. 109-110.

McDonald เลือกรับมาด้วยตนเอง McDonald ใช้ชีวิตอยู่อย่างมั่นคงอุดมสมบูรณ์ จะกระทั่งเขาได้เสียชีวิตในปี ค.ศ. 1907 และได้รับการขนานนามว่า "The Boss of Chicago"²¹

ในกรณีของ John Morrissey คล้ายคลึงกับ McDonald จะมีข้อแตกต่างตรงที่เขาได้ขึ้นเป็นหัวหน้ากลุ่ม "Downtowns Gang" ตั้งแต่ในขณะที่ยังเป็นวัยรุ่น ในปี ค.ศ. 1855 Morrissey มีฐานะร่ำรวยและเป็นผู้มีอิทธิพลต่อชุมชนชาวไอริช (Irish) อีกทั้งยังประสบความสำเร็จค้าขายการเมืองโดยชนะการเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภาถึง 2 สมัย

ชาวอิตาลี (Italians) เป็นผู้ให้กำเนิดองค์กรอาชญากรรมที่เรียกว่า มาเฟีย (Mafia) ในช่วงปลายคริสต์ศตวรรษที่ 19 โดยบรรดาผู้อพยพชาวอิตาลี - ซิซิลี (Italian - Sicilian immigrants) โดยมีถิ่นที่อยู่ดั้งเดิมที่หมู่เกาะซิซิลี (Sicily)²² ส่วนหนึ่งเป็นประชาชนทั่วไป อีกส่วนหนึ่งเป็นกลุ่มพวกอาชญากรแบบดั้งเดิมเชื้อสายอิตาลีที่เรียกกันว่า "มาเฟีย" (MAFIA)²³ โดยมี

²¹ Harold J. Vetter and Ira J. Silverman . The Nature of Crime 1978, p.172

²² Ibid, p.173.

²³ มาเฟีย (The Mafia) มีถิ่นกำเนิดที่เมืองปาเลอร์โม (Palermo) ในหมู่เกาะซิซิลี ประเทศอิตาลี เมื่อ ค.ศ. 1282 ก่อตั้งโดยการรวมตัวกันของชาวซิซิลี (Sicilians) โดยที่หมู่เกาะดังกล่าวประกอบด้วยพลเมืองสองประเภทคือที่ชนชั้นปกครอง ซึ่งเป็นชนชาติต่างเผ่าพันธุ์ที่ย้ายถิ่นฐานมายังหมู่เกาะกับชาวพื้นเมืองที่อาศัยอยู่เดิมในหมู่เกาะ โดยชนชั้นปกครองได้ใช้อำนาจในการปกครองที่ไม่ชอบ มีการข่มขู่และบังคับชาวพื้นเมืองอย่างไม่ยุติธรรม ซึ่งนำไปสู่การต่อสู้และขัดแย้งกันระหว่างชาวพื้นเมือง จึงได้รวมกลุ่มกันเป็นกลุ่มบุคคล โดยมีวัตถุประสงค์ให้เป็นองค์กรในทางการเมืองและการทหารเพื่อหาที่หลบภัยและต่อต้านผู้รุกรานที่เข้ายึดครองเมืองซิซิลี (Sicily) คำขวัญของกลุ่มคือ "Morte alla francia Italia anela." หมายถึง การต่อต้านผู้รุกราน เมื่อนำอักษรตัวแรกของคำขวัญรวมกันจะได้คำว่า "MAFIA" ซึ่งเป็นรหัสลับแสดงความเป็นพวกเดียวกันและกลายเป็นชื่อของกลุ่ม ในต้นคริสต์ศตวรรษที่ 15 กลุ่มมาเฟีย (The Mafia) ขยายสาขาออกไปสู่กิจกรรมผิดกฎหมายที่อาศัยการข่มขู่ และการฆาตกรรมเป็นเครื่องมือในการกระทำผิด จนกระทั่งเป็นองค์กรนอกกฎหมาย ซึ่งอุทิศตนให้แก่การกระทำอันทำหยาตอกฎหมายอย่างสมบูรณ์ ภายหลังปี ค.ศ. 1860 มาเฟีย (The Mafia) เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วในซิซิลี (Sicily) โดยมีรายได้หลักจากการลักลอบนำเข้าหรือส่งออกสินค้าผิดกฎหมาย การกรรโชก ต่อมาได้มีการขัดแย้งและต่อสู้กันระหว่างกลุ่ม ยังผลให้มีผู้บาดเจ็บและเสียชีวิตเป็นจำนวนมาก หลังจากประเทศอิตาลีได้ผนวกเอาหมู่เกาะซิซิลีเป็นส่วนหนึ่งของดินแดน รัฐบาลอิตาลีได้ตระหนักถึงภัยร้ายแรงและความเสียหายที่เกิดขึ้น จึงได้มีคำสั่งให้เจ้าหน้าที่ปราบปรามและจับกุมสมาชิกมาเฟียอย่างเด็ดขาด ทำให้มาเฟียต้องอพยพออกนอกพื้นที่ ซึ่งขณะนั้นประเทศสหรัฐอเมริกาอยู่ในช่วงเปิดประเทศ และต้องการแรงงานเป็นจำนวนมาก ชาวซิซิลีจึงได้อพยพมาตั้งถิ่นฐานในประเทศสหรัฐอเมริกาในที่สุด.

การตั้งรกรากในเมือง New Orleans ในช่วงแรกที่มีการตั้งรกรากในสหรัฐอเมริกา ผู้อพยพชาวอิตาเลียนที่ประสบความสำเร็จในหน้าที่การงานระดับสูงหรือเป็นผู้นำทางการเมืองก็มีจำนวนน้อยมากเช่นกัน ทั้งนี้เนื่องด้วยกลุ่มผู้อพยพเชื้อสายอิตาเลียนส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรมมาแต่เดิม ทำให้ไม่มีทักษะในการประกอบอาชีพอื่นที่จำเป็นต้องใช้ความชำนาญเฉพาะ

เนื่องจากการเป็นผู้อพยพมาจากต่างถิ่น ในระยะแรกจึงทำให้ชาวอิตาเลียนที่อพยพมาได้รับการชมดทรงัก เหล่าสมาชิกมาเพียงจึงยังคงรักษาไว้ซึ่งการรวมกลุ่มเพื่อช่วยเหลือซึ่งกันและกัน และได้คงโครงสร้างและรูปแบบการดำเนินงานที่เคารพต่อกฎเกณฑ์อย่างเคร่งครัด ต่อมารัฐบาลสหรัฐอเมริกาได้ประกาศกฎหมายห้ามจำหน่ายสุรา มาเพียงจึงได้ทำการผลิตและจำหน่ายสุราเถื่อน ซึ่งถือว่าเป็นการประกอบอาชญากรรมในยุคแรกๆ นับแต่อพยพมายังสหรัฐอเมริกา²⁴

ต่อมาผู้อพยพเชื้อสายอิตาเลียนดังกล่าวบางส่วนได้เริ่มเกี่ยวข้องกับกระทำความผิดในลักษณะที่เป็นกรรวมตัวกันในรูปแบบกลุ่มหรือแก๊ง (Gang) เพื่อกระทำความผิด แต่ยังไม่มีการจัดตั้งเป็นลักษณะองค์กรหรือการจัดโครงสร้างภายในกลุ่มแต่อย่างใด อาชญากรรมหลักของแก๊งอาชญากรรมเชื้อสายอิตาเลียน ได้แก่ การกรรโชกโดยการคุกคามต่อชีวิต ร่างกายหรือเสรีภาพ และการลักพาตัวเพื่อเรียกค่าไถ่ ซึ่งถือเป็นอาชญากรรมแบบดั้งเดิมที่เคยกระทำอยู่ในชุมชนชาวอิตาเลียน-อิตาเลียน (Italian-Sicilian Communities) นอกจากนี้ แก๊งอาชญากรรมเชื้อสายอิตาเลียนยังอาศัยความชำนาญในการผลิตไวน์ สร้างรายได้ให้อีกด้วยการลักลอบผลิตและเก็บสะสมไวน์เพื่อจำหน่าย การลักลอบผลิตและจำหน่ายทำกำไรได้ไม่มากนัก หากแต่รายได้หลักมาจากการลักลอบนำเข้าสุราโดยผิดกฎหมาย²⁵ ซึ่งมีผลตอบแทนกำไรมหาศาลให้แก่แก๊งอาชญากรรมเชื้อสายอิตาเลียน เนื่องจากระหว่าง ค.ศ.1920 -ค.ศ.1933 สหรัฐอเมริกาได้ประกาศกฎหมายบังคับตามที่ได้กล่าวในข้างต้น ซึ่งในขณะนั้นมีความต้องการจากผู้บริโภคยังคงมีอยู่ อย่างไรก็ตาม ถึงแม้ธุรกิจผิดกฎหมายชนิดนี้มีต้นทุนสูงและต้องอาศัยการพึ่งพาอำนาจรัฐ เพื่อความสะดวกในการดำเนินงาน ดังนั้น กลุ่มอาชญากรรมเชื้อสายอิตาเลียนจึงมีความจำเป็นที่ต้องสร้างความสัมพันธ์อันดีกับเจ้าหน้าที่ของรัฐ โดยมีการให้สินบนเจ้าหน้าที่ของรัฐและพยายามรวมตัวในลักษณะเป็นพันธมิตรระหว่างกันกับแก๊งอาชญากรรม ซึ่งในขณะนั้นกลุ่มมาเพียงได้พัฒนาตนเองเป็นองค์กรขนาดใหญ่ ซึ่งเป็นองค์กรลับที่มีระเบียบวินัยเข้มงวดและประกอบอาชญากรรมทุกประเภท²⁶ มีการเข้าควบคุมพื้นที่ที่มีขนาดแน่นอนและร่วมมือกับองค์กรอาชญากรรม

²⁴ อัครพันธ์ สัปพันธ์. "กระบวนการทางกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับองค์กรอาชญากรรม," (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2542), หน้า 16.

²⁵ Harold J. Vetter and Ira J. Silverman, *The Nature of Crime*. p. 174.

²⁶ อัครพันธ์ สัปพันธ์. "กระบวนการทางกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับองค์กรอาชญากรรม", 2542, หน้า 16.

อื่นๆในระดับประเทศ ในการประกอบอาชญากรรมจะเป็นการดำเนินการอย่างลับๆมีลักษณะเป็นองค์กรคล้ายบริษัท เพื่อให้สามารถดำเนินธุรกิจผิดกฎหมายขนาดใหญ่ต่อไปได้ รายได้มหาศาลมาจากการค้าสุราผิดกฎหมายนี้เองทำให้ในเวลาต่อมาแก๊งอาชญากรรมเชื้อสายอิตาเลียนในสหรัฐอเมริกาสามารถพัฒนาตัวเองจนกลายเป็นแก๊งอาชญากรรมที่มีการจัดองค์กรสลับซับซ้อนระดับชาติ และสามารถเรียนรู้วิธีการนำเงินที่มีอยู่ไปลงทุนที่ถูกกฎหมาย เพื่อเป็นหนทางที่จะนำเงินที่ได้จากการประกอบอาชญากรรมไปใช้ประโยชน์ ทำให้ได้รับผลตอบแทนกำไรเป็นทวีคูณ และไม่อาจที่จะถูกสืบสาวถึงความเป็นมาของเงินซึ่งมีแหล่งที่มาจากกาประกอบอาชญากรรมได้ นอกจากนี้ องค์กรอาชญากรรมดังกล่าวสามารถเรียนรู้วิธีการนำเงินที่มีอยู่ไปลงทุนและจัดการตามหลักการบริหารสมัยใหม่ได้²⁷

การที่องค์กรดังกล่าวมีการจัดการหมุนเวียนทุนในทางเศรษฐกิจ องค์กรยังมีที่ปรึกษาทางกฎหมายและการต่อสู้คดี บางครั้งก็อาจได้รับความช่วยเหลือจากทนายความบางคน ตั้งแต่การวางแผนเพื่อประกอบอาชญากรรม ทั้งนี้ เพื่อให้ขั้นตอนการดำเนินนั้นเป็นไปอย่างมีระบบ มีความยุ่งยากซับซ้อนยากแก่การแสวงหาพยานหลักฐานเพื่อหลีกเลี่ยงมิให้ถูกจับกุม ในกรณีที่มีสมาชิกขององค์กรถูกจับกุม องค์กรก็จะเข้าช่วยเหลือตั้งแต่ชั้นตำรวจ อัยการ และผู้พิพากษา นอกจากนี้ องค์กรยังหาทางเข้าไปมีอิทธิพลทางการเมือง ทั้งในระดับท้องถิ่นและระดับชาติ โดยการให้ความช่วยเหลือสนับสนุนทั้งทางด้านการใช้จ่ายและช่วยหาเสียงแก่ผู้สมัครรับเลือกตั้ง เมื่อสามารถเข้าครอบงำนัการเมืองได้แล้ว ผลต่อมาก็จะเป็นการใช้อิทธิพลในการควบคุมนักการเมืองนั้นๆให้ออกกฎหมายที่มีผลดีสนับสนุนต่อองค์กรของตน เช่น การใช้สิทธิพิเศษ อาทิ การขอใบอนุญาตประกอบธุรกิจที่รัฐต้องมีการควบคุม หรือแม้กระทั่งการเข้าทำสัญญาในระดับท้องถิ่น อาทิเช่น การกำจัดขยะมูลฝอย การประมูลจัดซื้อจัดจ้างรถพยาบาล นอกจากนี้ องค์กรยังสามารถสร้างแรงกดดันทางการเมืองในรูปต่างๆ อาทิเช่น การกำหนดนโยบายในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมว่าจะให้มีความยืดหยุ่นหรือเข้มงวดได้เพียงใด ส่วนการสร้างอิทธิพลเหนือตำรวจก็เพื่อให้ช่วยเหลือสนับสนุนนักการเมืองบางคนที่องค์กรอาชญากรรมสนับสนุน ตลอดจนเลือกบังคับใช้กฎหมายในบางกรณี หรือบังคับใช้กฎหมายหนักเบาตามความต้องการ ในการสนับสนุนอัยการและผู้พิพากษาในเรื่องการหาเสียง เพื่อให้ได้รับเลือกเป็นอัยการหรือผู้พิพากษา เพื่อให้ผู้พิพากษาดัดลินคดีตามที่ต้องการ²⁸

²⁷ สิริวัทช์ จรูญโรจน์ ณ อยุธยา, เรื่องเดียวกัน, หน้า 28.

²⁸ อัศวพันธ์ สัปพันท์, เรื่องเดียวกัน, หน้า 17.

อิทธิพลขององค์กรอาชญากรรมเชื้อสายอิตาลี (Italian Organized Crime) ได้เริ่มต้นขึ้นในช่วงระหว่างปีค.ศ. 1930-ค.ศ. 1931 หลังจากการต่อสู้ระหว่างแก๊งอาชญากรเชื้อสายอิตาลีที่เรียกว่า "Costellamarese" สิ้นสุดลงเมื่อวันที่ 20 เมษายน ค.ศ. 1931 จึงเริ่มเกิดการเปลี่ยนแปลงครั้งใหญ่ของประวัติศาสตร์เรื่ององค์กรอาชญากรรมในประเทศสหรัฐอเมริกา

Salvatore Maranzano ประกาศสันติภาพภายหลังสงครามระหว่างแก๊งสิ้นสุดลง และเรียกประชุมสมาชิกแก๊งอาชญากรรมในเมือง New York ประมาณ 400-500 คน พร้อมทั้งได้กำหนดโครงสร้างและเขตการควบคุมของแต่ละแก๊งในสวนบริเวณเมือง New York ออกเป็น 5 ครอบครัว (family) Salvatore Maranzano กำหนดให้สมาชิกทุกคนเป็นส่วนหนึ่งของครอบครัว ในครอบครัวหนึ่งประกอบด้วย

1. หัวหน้า หรือที่เรียกว่า "boss"
2. รองหัวหน้า เรียกว่า "underboss" หรือ "sottocapo"
3. หัวหน้ากลุ่ม หรือ "lieutenants" or "capodecina" or "caporegime" และ
4. พลทหาร หรือที่เรียกว่า "soldiers" (soldati)

ส่วนในโครงสร้างของแต่ละครอบครัวจะมีการจัดอันดับการบังคับบัญชาตามระดับความสำคัญของตำแหน่งของสมาชิกในครอบครัวเป็นรูปแบบทรงปิรามิด โดยมีหัวหน้า (boss) อยู่บนสุดของปิรามิด มีรองหัวหน้า (underboss) อยู่ข้างใต้ ถัดลงไปได้แก่หัวหน้ากลุ่ม (lieutenants) และมีพลทหาร (soldiers) ซึ่งเป็นสมาชิกส่วนใหญ่ของครอบครัว ซึ่งจะอยู่ในส่วนล่างสุดของฐานปิรามิด Salvatore Maranzano เรียกตนเองว่า "หัวหน้าของหัวหน้าทั้งปวง" หรือ "boss of all bosses" หรือ "capo di tutti capi" ซึ่งหัวหน้าครอบครัว (bosses) แต่ละครอบครัวต่างต้องเคารพเชื่อฟัง และอยู่ภายใต้บังคับบัญชาของหัวหน้าของหัวหน้าทั้งปวง (boss of all bosses) ส่วนการที่ Salvatore Maranzano กำหนดโครงสร้างให้สมาชิกแก๊งอาชญากรรมต่างต้องอยู่ภายใต้การควบคุมของตนเอง เช่นนี้ ได้สร้างความไม่พอใจให้กับหมุ่บรรดาหัวหน้าแก๊งต่างๆที่ต้องการเป็นอิสระ และมีอำนาจบังคับบัญชาภายในองค์กรของตนเองโดยไม่ขึ้นตรงต่อผู้ใด เพราะฉะนั้น ในเวลาต่อมา Maranzano จึงได้ถูกลอบสังหาร หลังการเสียชีวิตของ Maranzano แก๊งอาชญากรรมเชื้อสายอิตาลีโดย Lucky Luciano และ Meyer Lansky และผู้นำองค์กรคนอื่นๆได้ร่วมมือกันแก้ไขปัญหาคาความขัดแย้งระหว่างกลุ่มแก๊งโดยการก่อตั้ง "National Crime Cartel" เป็นข้อตกลงเพื่อระงับการขัดแย้งในระหว่างแก๊งอาชญากรรมที่เข้าเป็นสมาชิกของข้อตกลง และก่อตั้ง "คณะกรรมการแห่งชาติ" (National Commission) ประกอบด้วย หัวหน้า (boss) ของแก๊งอาชญากรรมจำนวน 9-12 แก๊ง ทำหน้าที่ให้คำ

ปรึกษาและชี้ขาดตัดสินข้อพิพาทระหว่างแก๊งต่างๆ²⁹ โดยมีแก๊งอาชญากรรมอื่นๆที่ไม่ใช่แก๊งอาชญากรรมเชื้อสายอิตาเลียนเข้าร่วมเป็นสมาชิกของข้อตกลงนี้ด้วย ต่อมาจึงกลายเป็นแก๊งอาชญากรรมที่มีองค์กรผสมผสานระหว่างกลุ่มเชื้อชาติต่างกัน อันเป็นที่มาของ "สมาพันธ์องค์กรอาชญากรรมแห่งชาติ" (Confederation) ซึ่งเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องกับการบังคับใช้กฎหมายในสหรัฐอเมริกาเห็นว่าเป็นคำที่เหมาะสมกับการเรียกแทนการรวมตัวกันขององค์กรอาชญากรรมกลุ่มต่างๆเพื่อทำข้อตกลงระงับการแข่งขันระหว่างกัน³⁰

ในปัจจุบันองค์กรอาชญากรรมอิตาเลียน (Italian Organized Crime) เป็นลักษณะหนึ่งขององค์กรอาชญากรรมในสหรัฐอเมริกา โดยเฉพาะมาเฟีย (MAFIA) ถือได้ว่าเป็นองค์กรอาชญากรรมที่เป็นที่รู้จักของประชาชนชาวโลก อย่างไรก็ตาม องค์กรมาเฟีย (MAFIA) เป็นกลุ่มอาชญากรเชื้อสายอิตาเลียนรูปแบบหนึ่งเท่านั้น ยังมีกลุ่มอาชญากรรมที่จัดตั้งเป็นองค์กรเชื้อสายอิตาเลียนอีก 3 กลุ่ม ได้แก่ The Camorra, The 'Narangheta และ The Sacra Corona Unita หรือ Sacred Crown สำนักงานสืบสวนสอบสวนกลางสหรัฐ (FBI) เรียกรูปแบบของกลุ่มอาชญากรเชื้อสายอิตาเลียนทั้ง 4 กลุ่มว่า "องค์กรอาชญากรรมเชื้อสายอิตาเลียน" (Italian Organized Crime or IOC)³¹ ลักษณะที่สำคัญขององค์กรอาชญากรรมเชื้อสายอิตาเลียนที่ดำเนินการอยู่ในสหรัฐอเมริกา ได้แก่ การลักลอบค้ายาเสพติด การฉ้อราษฎร์บังหลวง การควบคุมสหภาพแรงงาน การให้กู้ยืมเงินนอกระบบ การพนันที่ผิดกฎหมาย การกักตุนสินค้า และการเข้ารับช่วงกิจการถูกกฎหมาย เป็นต้น

ในส่วนของรูปแบบโครงสร้างและลักษณะความสัมพันธ์ขององค์กรอาชญากรรมในประเทศสหรัฐอเมริกาที่มีชื่อเสียงมากที่สุดและเป็นที่รู้จักของนักวิชาการ ผู้บังคับใช้กฎหมาย และประชาชน โดยทั่วไปนับตั้งแต่เมื่อมีรูปแบบโครงสร้างลักษณะดังกล่าวได้รับการเปิดเผยต่อสาธารณชนจนกระทั่งถึงปัจจุบัน คือ รูปแบบโครงสร้างขององค์กรอาชญากรรมเชื้อสายอิตาเลียน (Italian Organized Crime) ที่เรียกว่า "La Cosa Nostra" รูปแบบโครงสร้างขององค์กรอาชญากรรม La Cosa Nostra ได้มาจากคำให้การของ Joseph Valachi ต่อ McClellan Committee ของสหรัฐอเมริกา ประกอบกับ

²⁹ Peter A. Lupsha, "Individual Choice , Material Culture , and Organized Crime," in Organized Crime. p. 112.

³⁰ Harold J. Vetter and Ira J. Silverman, The Nature of Crime, p. 176.

³¹ James R. Richards, Transnational Criminal Organizations. Cybercrime, and Money Laundering : A Handbook for Law Enforcement Officers, Auditors, and Financial Investigators, (Boca Raton: CRC Press LLC, 1998), p. 6.

หลักฐานที่ได้รับจากการดักฟังสมาชิกขององค์กร La Cosa Nostra สนทนากันได้ความว่า รูปแบบโครงสร้างและความสัมพันธ์ของ La Cosa Nostra คือ องค์กรอาชญากรรมที่ได้อัปเดตตัวกันโดยลักษณะที่เป็นครอบครัว (family) กว่า 180 ครอบครัว จากสมาชิกทั้งหมดประมาณ 5,000 กว่าคน ครอบครัวใหญ่มีเขตการควบคุมอยู่ในบริเวณเมือง New York ได้แก่ ครอบครัว (1) Vito Genovese (2) Carlo Gambino (3) Gaetano Lucchese (4) Guisepppe Magliocco และ (5) Joseph Bonanno³² ส่วนครอบครัวอื่นๆกระจายอยู่ตามเมืองต่างๆ ได้แก่ เมือง Buffalo, Boston, Newark, Chicag, Detroit, San Francisco, Los Angeles, San Jose และ Tempa องค์กรอาชญากรรมเชื้อสายอิตาลีเลียน (Italian Organized Crime) หรือ La Cosa Nostra ปกครองโดยคณะกรรมการ (Commission) ที่ประกอบไปด้วยหัวหน้าครอบครัวที่มีอิทธิพลมากที่สุดในแต่ละเขต คณะกรรมการจะทำหน้าที่ผสมผสานระหว่างศาลสูง ฝ่ายนิติบัญญัติ คณะกรรมการอำนาจการ และคณะกรรมการวินิจฉัยชี้ขาด โดยทำหน้าที่เกี่ยวกับการชี้ขาดตัดสินข้อพิพาทภายในองค์กรอาชญากรรมเชื้อสายอิตาลีเลียน (Italian Organized Crime) สมาชิกขององค์กรอาชญากรรมเชื้อสายอิตาลีเลียนยอมรับอำนาจของคณะกรรมการในการชี้ขาดตัดสินข้อโต้แย้งต่างๆที่เกิดขึ้น ยิ่งไปกว่านั้นถึงแม้ว่าในความเป็นจริงคณะกรรมการจะมีผู้ใช้เลือกหัวหน้าใหม่ของครอบครัวก็ตาม แต่สมาชิกของแต่ละครอบครัวล้วนแต่ต้องการได้รับคำแนะนำและความยินยอมจากคณะกรรมการก่อนที่จะมีการแต่งตั้งหัวหน้าคนใหม่ของครอบครัว ในครอบครัวต่างๆมีองค์ประกอบดังต่อไปนี้

1. หัวหน้า (boss) เป็นผู้มีอำนาจบังคับบัญชาเป็นเด็ดขาดโดยปราศจากข้อสงสัยใดๆภายในครอบครัว
2. รองหัวหน้า (underboss) เป็นผู้ใกล้ชิดของหัวหน้า ทำหน้าที่ถ่ายทอดคำสั่งของหัวหน้าไปยังสมาชิกรองลงไปของครอบครัว และเก็บรวบรวมข้อมูลภายในครอบครัวและเสนอต่อหัวหน้า
3. ที่ปรึกษา (counselor หรือ consiglieri) เป็นตำแหน่งที่หนึ่งภายในโครงสร้างผู้ดำรงตำแหน่งที่ปรึกษาของครอบครัว โดยทั่วไปได้ทั้งรัฐบุรุษอาสูลิที่ใกล้เกษียณตัวเองออกไปแล้ว หน้าที่หลักคือการทำคำปรึกษาแก่หัวหน้าครอบครัว รวมถึงสมาชิกคนอื่นๆของครอบครัว ที่ปรึกษายู่ในสถานะที่ถูกจ้างเข้ามาเพื่อให้คำปรึกษาโดยเฉพาะ ดังนั้น คำแนะนำของเขาจึงไม่ใช่คำสั่งที่ทุกคนต้องปฏิบัติตาม
4. หัวหน้ากลุ่ม ("lieutenant" (capodecina) หรือ "captain" (caporegima) หรือ "head" (capo)) เป็นบุคคลซึ่งทำหน้าที่คล้ายกับร้อยโทซึ่งบังคับกลุ่มทหารเล็กๆ หรือหัวหน้าหน่วยจู่โจมใน

³² Ibid.

กองทัพอากาศ หรือผู้จัดการองค์กรธุรกิจถูกกฎหมาย หัวหน้ากลุ่มแต่ละคน (lieutenant) จะมีกลุ่มย่อย 1-2 กลุ่มอยู่ภายในบังคับและปฏิบัติงานกันอย่างใกล้ชิด นอกจากนี้ยังทำหน้าที่เสมือนผู้ส่งข่าวระหว่างตนเองกับสมาชิกคนอื่นๆของกลุ่มตน

5. พลทหาร ("soldiers" (soldati)) เป็นสมาชิกลำดับล่างสุดของครอบครัว เป็นตำแหน่งระดับปฏิบัติการของครอบครัว ทำหน้าที่หลากหลายซึ่งเกี่ยวข้องเชื่อมโยงกับการกระทำความผิด เช่น การดำเนินธุรกิจผิดกฎหมายให้แก่หัวหน้าในลักษณะที่เป็นตัวแทนของหัวหน้า หรืออาจจะมีการดำเนินธุรกิจผิดกฎหมายของตนเองในลักษณะเป็นเจ้าของธุรกิจผิดกฎหมายนั้น โดยจ่ายรายได้ส่วนหนึ่งให้แก่หัวหน้าเป็นค่าตอบแทนการใช้สิทธิในการประกอบการ³³

รูปแบบโครงสร้างและความสัมพันธ์ของ La Cosa Nostra สิ้นสุดลงที่ตำแหน่งระดับพลทหาร (soldiers) อย่างไรก็ดี โดยทั่วไปพลทหารจะมีลูกน้องอีกหลายคนทำงานภายใต้คำสั่งของพวกเขา ซึ่งบุคคลเหล่านี้ไม่ถือว่าเป็นสมาชิกของครอบครัว แต่อาจเป็นผู้ฝึกงาน ลูกจ้างหรือผู้ใช้แรงงาน พลทหารว่าจ้างบุคคลเหล่านี้ให้ทำหน้าที่ในธุรกิจผิดกฎหมาย หรืออาจทำหน้าที่ในธุรกิจถูกกฎหมายก็ได้

2.1.2.1.2 ประเทศญี่ปุ่น

ต้นกำเนิดองค์กรอาชญากรรมในประเทศญี่ปุ่นย้อนหลัง ตั้งแต่ต้นคริสต์ศตวรรษที่ 17 ในยุคศักดินา ภายใต้การปกครองของโชกุนตระกูลโตกุกาวะ ภายหลังจากสงครามกลางเมืองที่ดำเนินมาหลายศตวรรษยุติลง "อิเอยาสุ โตกุกาวะ" โชกุนคนแรกของญี่ปุ่นสามารถรวบรวมประเทศซึ่งประกอบด้วยหมู่เกาะต่าง ๆ ให้เป็นหนึ่งเดียว และออกกฎหมายกำหนดให้สังคมญี่ปุ่น มี 4 ชั้น ชั้นที่สูงที่สุดได้แก่ ชั้นชั้นนักรบ หรือซามูไร รองลงมาคือชาวนาช่างฝีมือ ส่วนชนชั้นที่มีความสำคัญน้อยที่สุดคือ พ่อค้า แต่ละชนชั้นมีหลักเกณฑ์ และระเบียบปฏิบัติในการแต่งกาย อาหาร และพิธีการโดยเฉพาะชนชั้นของตน ซึ่งแต่ละชนชั้นต้องมีการปฏิบัติตามโดยเคร่งครัด³⁴ ชั้นชั้น ซามูไร อยู่ในฐานเหนือกว่าชนชั้นใด ๆ มีสิทธิ์ห้อยดาบสองเล่มไว้ที่ข้างเอว ห้อยดาบสองเล่ม ซึ่งถือว่าเป็นการบอกศักดิ์ฐานะของตน และมีอภิสิทธิ์ในการลงโทษผู้ที่ไม่เคารพเชื่อฟัง นักรบซามูไรที่รับใช้โชกุนมีชื่อเรียกว่า "ฮาดามิโตะ-ยักโกะ" นอกจากนี้ยังมีซามูไรอีกประเภทหนึ่งเรียกว่า "คาบุกิ โมโนะ" เมื่อสงครามกลางเมืองยุติลง โชกุนตระกูลโตกุกาวะ ปกครองประเทศด้วยความสงบ เป็นผลให้ญี่ปุ่นว่างเว้นจากการศึกสงครามกลางเมือง

³³ Harold J. Vetter and Ira J. Silverman, supra note 19, p. 176.

³⁴ ทวี ปรดิolk, อาณาจักรยาภูเขา, พิมพ์ครั้งที่ 1 (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ สุขใจ, 2534), หน้า

ที่ดำเนินมานานหลายศตวรรษ³⁵ บรรดาซามูไรซึ่งมีหน้าที่หลักคือการรบจึงไม่จำเป็นต้องออกรบอีกต่อไป นักรบซามูไรส่วนใหญ่ตกงานและผันตัวเองไปประกอบอาชีพอื่น เช่น ค้าขาย รับราชการ เป็นต้น แต่ก็มีซามูไรอีกส่วนหนึ่งที่ไม่ประสบความสำเร็จในหน้าที่การงาน ทำให้ต้องกลายเป็นซามูไรเร่ร่อนเกี่ยวข้องกับกิจกรรมทำความผิดต่างๆ เช่นลักขโมย ชมชู้รีดไถ นอกจากซามูไรพวก ฮาตาโมโตะ – ยักโกะ และ คาบุกิ – โมโนะ แล้ว ยังมีอีกกลุ่มคนประเภทหนึ่งเรียกว่า “มาจิ – ยักโกะ หรือ” ผู้รับใช้ประชาชน” เป็นอาชีพที่เกิดขึ้นจากการรวมตัวกันของบรรดาประชาชนในอาชีพต่างๆที่อยู่ในวัยหนุ่ม ซึ่งมีทั้งกลุ่มระดับเสมียน เจ้าของร้านค้า เจ้าของโรงแรมอาชีพต่าง ๆ ช่างฝีมือ และกลุ่มคนงานก่อสร้าง ก่อตั้งขึ้นมาเพื่อปกป้องคุ้มครองประชาชนในชุมชนจากการถูกข่มเหงรังแกโดยพวกซามูไร องค์การอาชญากรรมของญี่ปุ่นในปัจจุบันที่เรียกว่า “ยาคุซ่า” หรือ YAKUZA ยกย่องมาจิ – ยักโกะ ให้เป็นบรรพบุรุษของกลุ่มตน

ในช่วงต้นคริสต์ศตวรรษที่ 17 ได้มีกลุ่มต่าง ๆ เกิดขึ้นซึ่งได้แก่กลุ่มซามูไรพวกต่าง ๆ และกลุ่มมาจิ – ยักโกะ ถือเป็นต้นกำเนิดขององค์การอาชญากรรม ได้แก่ “บาคุโตะ “ หรือแก๊งนักเลงพนัน และ “เทคิยะ” หรือแก๊งพ่อค้าเร่ ทั้งสองกลุ่มมีระเบียบข้อบังคับและพิธีกรรมเฉพาะตนโดยอยู่ภายใต้ความสัมพันธ์แบบ “โอยะบุน – โคบุน” หรือความสัมพันธ์ในบทบาท “พ่อ – ลูก “ ซึ่งผู้อยู่ในตำแหน่ง “ โอยะบุน” จะคอยให้คำแนะนำความช่วยเหลือและความคุ้มครอง “โคบุน” ที่พร้อมจะมอบความจงรักภักดีและการรับใช้เป็นการตอบแทนได้ตลอดเวลาที่ต้องการ อันเป็นแนวความคิดหลักที่ครอบงำสังคมยุคศักดินาของญี่ปุ่น ในสมัยสังคมศักดินาของญี่ปุ่นระหว่างคริสต์ศตวรรษที่ 18 จนถึงกลางคริสต์ศตวรรษที่ 19 นั้น ระบบ “โอยะบุน – โคบุน” มักเป็นบรรทัดฐานในเรื่องของความสัมพันธ์ระหว่างครูกับศิษย์ ชูนางกับข้าทาส และหัวหน้ากับลูกสมุน เป็นระบบที่สะท้อนให้เห็นถึงวัฒนธรรมในครอบครัวของชาวญี่ปุ่นผู้เป็นพ่อคือผู้ทรงไว้ ซึ่งอำนาจเด็ดขาดเพียงผู้เดียว รวมไปถึงอำนาจในการเลือกคู่ครองและอาชีพให้ลูก ๆ ด้วย³⁶ ความสัมพันธ์ระหว่างผู้บังคับบัญชา (โอยะบุน) กับผู้ใต้บังคับบัญชา (โคบุน) มีการนำไปใช้ในความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกภายในองค์การอาชญากรรมของยาคุซ่า โดยเฉพาะอย่างยิ่งความสัมพันธ์ระหว่างผู้บังคับบัญชากับผู้ใต้บังคับบัญชาจะถูกทำให้มีความแข็งแกร่งและแน่นแฟ้นโดยมีพิธีที่เรียกว่า ซากาซูกิ – ซิกิ หรือพิธีถ้วย ซึ่งเป็นพิธีที่นำเอาคติความเชื่อของศาสนาชินโตมาเป็นส่วน

³⁵ เรื่องเดียวกัน.

³⁶ David E Kaplan and Alec Dubro, "YAKUZA: THE EXPLOSIVE ACCOUNT OF JAPAE'S VRIMINAL UNDERWORLD". แปลโดย ดร.ณิ ล้ว, พิมพ์ครั้งที่ 1 (กรุงเทพมหานคร : โครงการหนังสือ "ผู้จัดการ", 2531), หน้า 20.

ประกอบ ซึ่งมีผลทำให้ผู้ใต้บังคับบัญชาที่มีหน้าที่จะต้องเคารพเชื่อฟังผู้บังคับบัญชาโดยสิ้นเชิง ในขณะที่ผู้บังคับบัญชาเองก็มีหน้าที่จะต้องให้ความดูแล ปกป้องผู้ใต้บังคับบัญชาด้วยเช่นกัน³⁷

พวก "เทคิยะ" และ "บากุโตะ" จัดองค์การตามระบบศักดินา ซึ่งมีขั้นตอนของการบังคับบัญชาลดหลั่นกันลงมาแบบรูปทรงปิระมิด หัวหน้าของกลุ่มเรียกว่า "โอยะบุน" เปรียบได้กับส่วนยอดของปิระมิด และสมาชิกของกลุ่มเรียกว่า "โคบุน" เปรียบได้กับส่วนกลางและส่วนฐานของปิระมิด

กลุ่ม "เทคิยะ" จัดองค์การตามระบบศักดินาออกเป็น 5 ระดับ หรือหัวหน้า รองหัวหน้า เจ้าหน้าที่ สมาชิกชั้นทะเบียน และพวกฝึกหัด สมาชิกทุกคนต้องปฏิบัติตามกฎระเบียบภายใต้การ ปกครองของ โอยะบุน โดยมีหลักบัญญัติ 3 ประการ คือ

1. ห้ามยุ่งเกี่ยวกับภรรยาของสมาชิกคนอื่น เนื่องจากอาชีพพ่อค้าเร่ต้องตระเวนขายสินค้าไปในที่ต่าง ๆ เป็นเวลานาน ภรรยาจะถูกทิ้งให้อยู่ตามลำพังคอยการกลับมาของสามี
2. ห้ามเปิดเผยความลับของแก๊งกับตำรวจ และ
3. ต้องจงรักภักดี และปฏิบัติตามความสัมพันธ์ แบบโอยะบุน - โคบุนอย่างเคร่งครัด³⁸

แก๊งเทคิยะหรือพ่อค้าเร่จะตระเวนขายสินค้าไปตามเมืองใหญ่ และศูนย์กลางค้า มีความสามารถในการหลอกลวงขายสินค้าคุณภาพต่ำด้วยวิธีการต่าง ๆ หัวหน้าของพวกเทคิยะจะเช่าสถานที่สำหรับจัดสรรให้สมาชิก พ่อค้าเร่ในแก๊งของตนตั้งแผงขายสินค้า เรียกเก็บค่าเช่าและคุ้มครองในปี ค.ศ. 1735 – ค.ศ.1740 รัฐบาลยุคศักดินา ยอมรับแก๊งเทคิยะว่าเป็นแก๊งถูกกฎหมาย ด้วยการเพิ่มอำนาจให้แก่หัวหน้าแก๊ง และยอมรับสภาพของสมาชิกในแก๊ง เพื่อลดการข้อโกง หลอกลวงในหมู่พ่อค้าเร่เทคิยะด้วยกัน รวมทั้งป้องกันการทำสงครามสู้รบระหว่างกันที่อาจจะเกิดขึ้นในอนาคต เมื่อได้รับการยอมรับจากทางการ ประกอบกับการขยายตัวอย่างรวดเร็วของเมืองต่าง ๆ ทำให้แก๊งเทคิยะสามารถขยายกิจการจัดงานมหรหรรษ์หรืองานเทศกาลของตัวเองขึ้นมาโดยมีการแสดงและมีแผง

³⁷ ทวีป วรดิถก, อาณาจักรยาคุซ่า. หน้า 16 - 69.

³⁸ David E Kaplan and Alec Dubro, "YAKUZA : THE EXPLOSIVE ACCOUNT OF JAPAE'S VRIMINAL UNDERWORLD", แปลโดย ดรุณี ลีว , 1 : 20.

ล่อยขายอาหารรวมทั้งสินค้าประเภทต่าง ๆ อย่างไรก็ตาม แก๊งเทคิยะเกี่ยวข้องกับการกระทำผิดกฎหมายควบคู่ไปด้วย โดยแก๊งอิทธิพลเข้าไปในหมู่อาชญากรที่ทางการตามล่าตัว การรีดไถเรียกค่าคุ้มครองก็ขยายวงกว้างไปตามพื้นที่ที่แก๊งอิทธิพลไปเรื่อย ๆ และวิวาทกับแก๊งอื่น ๆ³⁹

ในกรณีของพวกบากุโตะ หรือแก๊งนักพนันเกิดขึ้นในยุคเดียวกับพวกเทคิยะราวช่วงกลางศตวรรษที่ 18 จากการที่มีโครงการก่อสร้างถนนเชื่อม และวังเกิดขึ้นมากมาย รัฐบาลโชกุนโตกุกาวาจะจ้างคนงานจำนวนมากเข้ามาทำงานก่อสร้าง เจ้าหน้าที่ของรัฐบาลต้องเตรียมเงินจำนวนมากสำหรับจ่ายเป็นค่าจ้างให้แก่คนงาน และย่อมต้องการเงินกลับมา ด้วยเหตุนี้จึงมีการว่าจ้างนักพนันมืออาชีพที่มาจากพวกอาชญากรนอกกฎหมาย หัวหน้าแก๊งที่เป็นเจ้าพ่อประจำท้องถิ่น คนงานและชาวนาให้มาปะปนกับพวกคนงานก่อสร้างเมื่อคนงานก่อสร้างได้รับค่าจ้างที่มีฐานสูงเช่นพวก ซามูไร หรือนักมวยปล้ำ ต่างสนใจอาชีพรับจ้างเป็นพนักงานและเริ่มก่อตัวเป็นแก๊งที่มีแบบแผนมากขึ้นในชื่อ “บากุโตะ” จนกลายเป็น “แบบอย่างหัวใจสำคัญของแก๊งอาชญากรรม” ในญี่ปุ่น⁴⁰ เป็นต้นกำเนิดของประเพณีการตัดนิ้ว อีกทั้งเป็นที่มาของการใช้คำว่า “ยาคุซ่า” เรียกแทนองค์กรอาชญากรรมญี่ปุ่น ตามข้อสันนิษฐานเชื่อกันว่าคำ ๆ นี้ มาจากการเล่นไพ่ “ฮานาฟูตะ”⁴¹ ซึ่งต่อมามีคำคำนี้จำกัดเฉพาะในหมู่แก๊งบากุโตะมานานหลายปี อย่างไรก็ตาม เมื่อเวลาล่วงเลยมาถึงศตวรรษที่ 20 ประชาชนทั่วไปก็เริ่มยอมรับและใช้คำว่า “ยาคุซ่า” นี้เรียกรวมไปหมายความทั้งแก๊งบากุโตะ เทคิยะ และแก๊งอาชญากรรมอื่นๆ ของญี่ปุ่น⁴²

ความเปลี่ยนแปลงทางประวัติศาสตร์ของญี่ปุ่นที่สำคัญเกิดขึ้นเมื่อปี ค.ศ. 1867 เมื่อโชกุนรุ่นที่ 15 ของตระกูลโตกุกาวะหมดอำนาจลง โดยยอมลาออกจากตำแหน่ง และสมเด็จพระจักรพรรดิเมจิขึ้นปกครองประเทศแทน คณะรัฐบาลของสมเด็จพระจักรพรรดิพยายามยกเลิกระบบศักดินา โดยในปี ค.ศ. 1871 ก็ได้มีการออกกฎหมายบัญญัติให้ชาวญี่ปุ่นทุกคนมี

³⁹ เรื่องเดียวกัน, หน้า 23.

⁴⁰ เรื่องเดียวกัน, หน้า 26.

⁴¹ นักพนันซึ่งเล่นไพชนิด “ฮานาฟูตะ” นี้ แต่ละคนจะมีไพ่อยู่ในมือคนละ 3 ใบ และถ้าไพ่ในมือรวมแต้มต่ำสุดนี้ก็มี 8-9-3 รวมอยู่ด้วยชุดหนึ่ง ซึ่งในภาษาญี่ปุ่นออกเสียงตัวเลขชุดนี้ว่า “ยา-กุ-ซ่า” ต่อมาคำนี้จึงกลายเป็นคำพูดติดปากของสมาชิกในแก๊งบากุโตะ ใช้เรียกอะไรก็ตามที่ไร้ประโยชน์ และนำมาใช้เรียกตัวนักพนันเองในความหมายที่ว่าพวกกากเดนสังคม เป็นพวกที่เกิดมาเสียชาติเกิด.

⁴² David E. Kaplan and Alec Dubro, “YAKUZA: THE EXPLOSIVE ACCOUNT OF JAPANESE CRIMINAL UNDERWORLD”, แปลโดย ดร.ณิ ลีว, หน้า 27.

ความเสมอภาคกันตามกฎหมายประเทศญี่ปุ่นเริ่มเปลี่ยนแปลงประเทศจากเกษตรกรรมและการพาณิชย์ให้กลายเป็นประเทศอุตสาหกรรม เมื่อสิ้นศตวรรษที่ 19 และขึ้นศตวรรษที่ 20 ประเทศญี่ปุ่นก้าวสู่แบบแผนทางสังคม การเมือง และระบบเศรษฐกิจสมัยใหม่และตัดขาดจากระบบศักดินาอย่างสิ้นเชิง ในขณะที่ประเทศเริ่มวิวัฒนาการสู่สังคมที่ซับซ้อน ยากูซาก็ได้แผ่อิทธิพลและขยายอำนาจของตนควบคู่กันไปกับความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจด้วยการควบคุมชนชั้นแรงงานตามเมืองใหญ่ที่มีการก่อสร้างและธุรกิจอุตสาหกรรมการต่อเรือ บรรดาหัวหน้าแก๊งเริ่มประกอบธุรกิจที่ชอบด้วยกฎหมาย เพื่อเอาไว้บังหน้ากิจกรรมผิดกฎหมายอื่นๆ ของตน แก๊งบาคุโตะและเทคิยะพยายามสร้างความสัมพันธ์กับเจ้าหน้าที่ของรัฐในรูปแบบการแสวงหาประโยชน์ซึ่งกันและกัน กล่าวคือ แก๊งให้ผลประโยชน์แก่เจ้าหน้าที่ระดับสูงเพื่อแลกกับความสะดวกในการประกอบธุรกิจผิดกฎหมายโดยไม่ต้องถูกเจ้าหน้าที่บ้านเมืองคอยรบกวน รวมทั้งได้รับสิทธิพิเศษบางประการจากรัฐบาล

ในช่วงปลายคริสต์ศตวรรษที่ 19 ระบบรัฐสภาและพรรคการเมืองเกิดขึ้นและเติบโตเป็นครั้งแรก ประเทศญี่ปุ่นในขณะนั้นอยู่ระหว่างการเริ่มทดลองการปกครองระบบประชาธิปไตย ซึ่งในเวลานี้เองแนวความคิดทางการเมืองแบบอนุรักษนิยมชาวจัดหรือลัทธิชาตินิยม (Ultrationism) เกิดขึ้นพร้อมๆ กับการก่อตั้งกลุ่มอิทธิพลระดับชาติรูปแบบใหม่ เรียกว่า “ สมาคมเงินโยซา ” หรือแก๊งสมุทรรดาโดย “ มิจิจู โทยามะ ” สมาคมเงินโยซามีหลักการสำคัญ คือเทิดทูนองค์จักรพรรดิ รักและยกย่องชาติและพิทักษ์สิทธิประชาชน แต่เป้าหมายที่แท้จริงของสมาคมเงินโยซาในด้านนโยบายต่างประเทศอยู่ที่การร่วมมือกับชาмуไร เพื่อมุ่งแผ่ขยายอาณาจักรให้กว้างขวางยิ่งใหญ่ออกไป ส่วนนโยบายภายในประเทศคือการใช้อำนาจสิทธิขาดไป การปกครองประเทศอย่างที่โชกุนตระกูลโตกุกาวะเคยใช้มา สมาคมเงินโยซาดำเนินการตามนโยบายด้วยวิธีการข่มขู่ แบล็คเมลล์ ลอบสังหารนักการเมืองและบุคคลต่างๆ ที่สมาคมเห็นว่า มีพฤติกรรมบ่อนทำลายชาติ⁴³ รวมถึงการก่ออาชญากรรมสารพัดรูปแบบเพื่อพุนเงินทุก อันได้แก่ การพนัน โสเภณี การข่มขู่เรียกค่าคุ้มครอง แบล็คเมลล์ สลายการชุมนุม ควบคุมสภาพแรงงาน และกิจการบันเทิง สมาชิกของสมาคมทำหน้าที่หลายบทบาทในสังคมตั้งแต่ประกบอาชีพอย่างถูกต้องกฎหมาย ลักษณะโครงสร้างของสมาคมเงินโยซาที่ยึดมั่นในระบบความสัมพันธ์แบบ โยยะบุน - โคบุน และมีพิธีกรรมเฉพาะของตนเองเพื่อให้เกิดความสัมพันธ์แน่นแฟ้นขึ้น กลายเป็นแม่แบบของสมาคมลับชาตินิยมที่เกิดขึ้นในภายหลัง อีกทั้งยังเป็นต้นกำเนิดรูปแบบการจัด

⁴³ ทวีป วรดิลก, อาณาจักรยาคุซ่า, หน้า 109.

องค์กรขององค์กรอาชญากรในประเทศ อีกทั้งญี่ปุ่นซึ่งผสมผสานระหว่างแก๊งอาชญากรรมกับลัทธิทางการเมือง สมาคม เชนโยซาเป็นกองหนุนทางการเมืองของญี่ปุ่นที่มีส่วนสำคัญในการผลักดันญี่ปุ่นเข้าสู่สงครามโลกครั้งที่สอง ภายหลังจากสงครามโลกครั้งที่สองได้สิ้นสุดลงได้มีแก๊งใหม่เกิดขึ้นเรียกว่า “งูเรนโท” ซึ่งเป็นแก๊งอาชญากรรมอีกรูปแบบหนึ่งแตกต่างไปจากแก๊งนักพนัน บาคูโตะ และแก๊งพ่อค้าเร่ เทคิยะ แก๊งงูเรนโท หรือแก๊งอันธพาลติดอาวุธ เป็นกลุ่มอิทธิพลใหม่ที่มีองค์กรขนาดใหญ่และกล้าแข็งที่สุด และมุดขึ้นทั่วญี่ปุ่นเหมือนดอกเห็ด โดยเป็นแก๊งช่องลมของเหล่าชายฉกรรจ์ผู้ว่างงานที่มีระดับมาตรฐานชีวิตตกต่ำลงเรื่อย ๆ อันเป็นผลสืบเนื่องจากความปราชัยในสงคราม วิธีการของแก๊งพวกนี้จึงมีทุกรูปแบบตั้งแต่ข่มขู่เรียกค่าคุ้มครองตลอดไปจนถึงการก่อการร้ายต่าง ๆ⁴⁴

ในปัจจุบันนี้องค์กรอาชญากรรมของประเทศญี่ปุ่นเป็นที่รู้จักของประชาชนทั่วโลก ในชื่อของ “ยาคุซ่า” หรือ “YAKUZA” ซึ่งทางการญี่ปุ่นเรียกชื่ออีกนัยหนึ่งว่า “BORYOKUDAN” เป็นองค์กรอาชญากรรมที่นิยมใช้ความรุนแรง เป็นองค์กรที่มีอิทธิพลและได้ใช้อิทธิพลนั้นขององค์กรในการหาเงินเลี้ยงบรรดาสมาชิกขององค์กร ซึ่งสมาชิกจะกระทำผิดกฎหมายอยู่เป็นประจำ ถึงแม้ว่าบรรดาแก๊งนอกกฎหมายของญี่ปุ่นยังคงยืนยันว่ายาคูซ่าที่แท้จริงหมายความว่าแก๊งนักพนันเท่านั้น แต่สำหรับประชาชนโดยทั่วไป และเจ้าหน้าที่ตำรวจต่างยอมรับและใช้คำ “ยาคุซ่า” รวมเรียกแก๊งอาชญากรรมรูปแบบต่างๆในญี่ปุ่น โดยเจ้าหน้าที่ตำรวจแบ่งยาคุซ่าสมัยใหม่ออกเป็น 2 พวก ตามพฤติกรรม และประเพณีปฏิบัติสืบทอดกันมา ได้แก่ พวก บาคูโตะ หรือนักเลงการพนันกับพวกเทคิยะ หรือพวกพ่อค้าเร่และยังเพิ่มเติมพวกงูเรนโท หรืออันธพาลในยุคภายหลังสงครามโลกครั้งที่สองอีกพวกหนึ่ง⁴⁵ นอกจากนี้ “โนริโอะ มุนากาตะ”⁴⁶ ได้เขียนในบทความโดยแบ่งประเภทของแก๊งอาชญากรรมในญี่ปุ่นในทำนองเดียวกัน⁴⁷ ซึ่งปัจจุบัน ยา

⁴⁴ David E. Kaplan and Alec Dubro, "YAKUZA: THE EXPLOSIVE ACCOUNT OF JAPAN'S CRIMINAL UNDERWORLD", แปลโดย ดร.ณิ ลีว.

⁴⁵ ทวีป วรดิถ, เรื่องเดียวกัน, หน้า 59.

⁴⁶ ในช่วงโนริโอะ มุนากาตะ (Norio Munakata) ได้เขียนบทความเป็นพนักงานอัยการ สังกัดสำนักงานอัยการเขตฟูกูชิม่า (Fukushima District) ประเทศญี่ปุ่น.

⁴⁷ Norio Munakata, "Gangster Organisations in Japan," United Nations, Asia and Far East Institute for the Prevention of Crime and Treatment of Offenders, Report for 1974 and Resource Material Series No. 9, March, 1975, quoted in William Clifford, Crime Control in Japan (Lexington: D. C. Heath and Company, 1976), p. 120.

กฐาหรืออาชญากรรมที่จัดตั้งเป็นองค์กรของญี่ปุ่นมีสมาชิกทั้งหมดประมาณ 100,000 คน ยากูซ่าเป็นองค์กรอิสระมีหัวหน้าหนึ่งคนปกครองดูแลและพวกสมาชิกยากูซ่าในกลุ่มพวกตน มีการจัดตั้งขึ้นเป็นองค์กรที่รวมตัวกันอย่างหลวมๆในรูปแบบของครอบครัว ตามโครงสร้างของรูปแบบศักดินาภายใต้ความสัมพันธ์แบบพ่อ-ลูก หรือโอยะบุน-โคบุน ประกอบด้วย

- (1) โอยะบุน หรือ "พ่อ" เป็นหัวหน้าครอบครัว
- (2) รองหัวหน้า
- (3) นายทหารหรือเจ้าหน้าที่ (Officers)
- (4) พลทหาร (Enlisted Men) และ
- (5) ผู้ฝึกงานซึ่งทำหน้าที่รับใช้ โอยะบุน⁴⁸

แก๊ง "ยากูซ่า" ได้นำลักษณะดังกล่าวมาผสมผสานเข้ากับวิธีการบริหารงานอย่างองค์กรธุรกิจสมัยใหม่ จนกระทั่งสามารถปฏิบัติกิจกรรมต่างๆของตนมีอิทธิพลต่อระบบเศรษฐกิจของประเทศญี่ปุ่น ทั้งในทางด้านที่ถูกกฎหมายและผิดกฎหมาย ตลอดจนขยายเครือข่ายไปยังต่างประเทศและติดต่อสัมพันธ์กันกับองค์กรอาชญากรรมอื่นๆในส่วนต่างๆ ของโลก สมาชิกของกลุ่มจะมีหน้าตา ท่าทางและการแต่งกายจะบ่งบอกลักษณะที่สังเกตได้ง่าย คือมักจะตัดผมค่อนข้างเกรียน นิยมสักรูปต่างๆเต็มตัว เป็นสิ่งนำชัยชนะและความก้าวหน้ามาให้ตามความเชื่อของกลุ่ม การออกปฏิบัติการด้วยความรอบคอบ โดยสวมสูทหรูหรา และมีเครื่องหมายของกลุ่มติดที่ข้อมือหมวก ในบางครั้งพวกเขาจะออกแถลงการณ์แจกจ่ายให้แก่บรรดาด่านหนึ่งสื่อพิมพ์ฉบับต่างๆ⁴⁹ แก๊งยากูซ่าที่มีขนาดใหญ่และมีชื่อเสียงเป็นที่รู้จักกันในประเทศญี่ปุ่น ได้แก่ แก๊งยามากูชิ-กูมิ (Yamaguchi-gumi) แก๊งได-ฮอน-เฮวาไค (Dai Nihon Heiwakai) แก๊งมัสดู-บาไค (Matsubakai) และแก๊งอินากาวาไค (Inagawakai) เป็นอาทิ แก๊งยากูซ่าควบคุมกิจการถูกกฎหมายและกิจการผิดกฎหมายหลายประเภท เช่น ธุรกิจกีฬา และบันเทิง การผลิตและจำหน่ายเมทแอมเฟตามีน ธุรกิจการพนัน การให้กู้ยืมเงินนอกระบบ โดยคิดอัตราดอกเบี้ยสูง การข่มขู่เรียกค่าคุ้มครองจากบริษัทขนาดใหญ่ และธนาคาร ธุรกิจภาพยนตร์ หรือสิ่งพิมพ์ลามกอนาจาร การค้าของเถื่อน การก่ออาชญากรรมผิดกฎหมายอื่นๆที่โยงใยเกี่ยวพันกันอย่างซับซ้อน และค่อยขยาย

⁴⁸ James R. Richards, *Transnational Criminal Organizations, Cybercrime, and Money Laundering: A Handbook for Law Enforcement Officers, Auditors, and Financial Investigators*, p. 12.

⁴⁹ รัชนิกร โชติชัยสถิตย์, "องค์กรอาชญากรรม," วารสารอัยการ ปีที่ 9 ฉบับที่ 98 (กุมภาพันธ์ 2529): หน้า 50.

ตัวจากประเทศหนึ่งสู่อีกประเทศหนึ่งอย่างมีระบบก่อให้เกิดองค์กร หรือกลุ่มอิทธิพลที่มีสมาชิกเป็นกลุ่มอาชญากร ที่พร้อมจะก่ออาชญากรรมข้ามชาติ เพื่อให้ได้มาซึ่งผลประโยชน์ที่ผิดกฎหมายทุกรูปแบบมากมายหลายกลุ่มแพร่กระจายอยู่ทุกมุมโลก⁵⁰

การดำเนินการต่างๆของแก๊งยาภูเขาได้สร้างความเสียหายต่อระบบเศรษฐกิจของประเทศญี่ปุ่นเป็นอย่างมาก จนกระทั่งในเดือนมีนาคม ค.ศ. 1992 รัฐบาลญี่ปุ่นได้ผ่านและประกาศใช้ พระราชบัญญัติต่อต้านกิจกรรมผิดกฎหมายซึ่งกระทำโดย "BORYOKUDON" (ได้แก่ ยาภูเขา และสมาชิกขององค์กรอาชญากรรม) อันเป็นบทกฎหมายซึ่งบัญญัติความผิดเฉพาะอย่างที่กระทำลงโดยสมาชิกขององค์กรอาชญากรรม

2.1.2.2 องค์กรอาชญากรรมในประเทศไทย

องค์กรอาชญากรรมเกิดขึ้นในสังคมไทยเป็นเวลานาน เพียงแต่ลักษณะของการรวมกลุ่มของบุคคลที่จัดตั้งเป็นองค์กรอาชญากรรม ซึ่งกระทำความผิดในประเทศไทยนั้น มิได้เป็นรูปแบบโครงสร้างองค์กรอาชญากรรมที่มีความที่มิมีความเด่นชัด และซับซ้อนเหมือนดังเช่น MAFIA ในสหรัฐอเมริกา หรือ YAKUZA ของประเทศญี่ปุ่น แต่อย่างไรก็ดี ข้อเท็จจริงสำคัญที่ได้ยืนยันถึงความมีอยู่จริงขององค์กรอาชญากรรมในประเทศไทย ได้แก่ บทบัญญัติที่มีข้อความคล้ายคลึงกับที่ได้ปฏิบัติไว้ในกฎหมายอาญามาตรา 209 และ 210 ซึ่งเป็นบทบัญญัติที่มีข้อความที่คล้ายคลึงกันที่บัญญัติไว้ในกฎหมายลักษณะอาญา ร.ศ. 127 มาตรา 178 และ 179 โดยทั้งอั้งยี่และช่องโจรต่างเป็นรูปแบบหนึ่งขององค์กรอาชญากรรมในประเทศไทย ซึ่งมีรายละเอียดแตกต่างกันประเด็น กล่าวคือ อั้งยี่ เป็นการรวมตัวกันของกลุ่มบุคคลซึ่งปกปิดวิธีการดำเนินและมีความมุ่งหมายเพื่อการอันมิชอบด้วยกฎหมาย (มาตรา 209) ส่วนช่องโจรนั้นเป็นการสมคบกันของบุคคลตั้งแต่จำนวน 5 คน ขึ้นไป (มาตรา 210) นอกจากอั้งยี่และช่องโจรแล้วลักษณะขององค์กรอาชญากรรมในประเทศไทยที่พบเห็นได้ชัด และคล้ายคลึงกันกับ MAFIA ของอิตาลี และ YAKUZA ของญี่ปุ่น ที่มีลักษณะการรวมตัวของบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิด โดยมีหัวหน้าให้เป็นผู้นำของกลุ่ม สมาชิกของกลุ่มเป็นไปด้วยความเคารพนับถือยำเกรงอย่างผู้น้อยให้ความเคารพต่อผู้ใหญ่ ในขณะที่เดียวกันนั้นผู้มีอำนาจนั้นก็อาศัยอำนาจอิทธิพล และผลประโยชน์เป็นตัวกำหนดความสัมพันธ์ และการบังคับบัญชาเช่นกัน ลักษณะที่ดังกล่าวที่ปรากฏในบริบทของสังคมไทย ได้

⁵⁰ นาคล สมบูรณ์ทรัพย์. "ปัญหาการปราบปรามผู้มีอิทธิพลในประเทศไทย." เอกสารวิจัยส่วนบุคคล หลักสูตรการป้องกันราชอาณาจักร ภาครัฐร่วมเอกชน รุ่นที่ 4 2534, หน้า 54.

แก่ โครงสร้างความสัมพันธ์ของเจ้าพ่อ หรือผู้มีอิทธิพลกับลูกน้องหรือบรรดาบริวารนั่นเอง “เจ้าพ่อ หรือผู้มีอิทธิพล - บริวาร” เป็นการรวมตัวกันอย่างหลวม ๆ ของบุคคลซึ่งอาจเกี่ยวข้องกับการกระทำ ความผิดด้วยในบางครั้งแต่ไม่มีลักษณะขององค์กรที่มีความซับซ้อนและจัดลำดับการบังคับบัญชา ออกเป็นตำแหน่งต่าง ๆ เหมือนกับ MAFIA ของอิตาลี หรือ YAKUZA ของประเทศญี่ปุ่น ซึ่งจะขอยกสาระสำคัญ และลักษณะโดยทั่วไปขององค์กรอาชญากรรมในประเทศไทย มีดังนี้

2.1.2.2.1 อั้งยี่

ในช่วงรัชสมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้น ประเทศไทยมีสมาคมลับของชาวจีนในประเทศไทยที่เรียกว่า “อั้งยี่” เป็นสมาคมลับที่มีต้นกำเนิดจากประเทศจีน เมื่อประมาณ พ.ศ. 2207 จากการรวมตัวของชาติฮั่นจัดตั้งเป็นสมาคมลับเรียกว่า “เทียนตี้หวย” ชื่อย่อว่า “ซาฮะ” ซึ่งแปลได้ว่า ฟ้่าดินมนุษย์ หรือองค์สาม⁵¹ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อล้มล้างราชวงศ์ได้แข็งอันเป็นราชวงศ์ของชนชาติแมนจูที่ปกครองอาณาจักรจีนมาตั้งแต่ พ.ศ. 2187 - 2454 และกอบกู้ราชวงศ์ได้เหม็งซึ่งเป็นราชวงศ์ของชาติฮั่นการต่อต้านราชวงศ์แมนจูซึ่งปกครองจีนอยู่ในเวลานั้นถือว่าการกบฏ ดังนั้น การก่อตั้งเฉพาะในระหว่างสมาชิก รวมทั้งมีวิธีการสาบานตัวเข้าเป็นสมาชิก และมีข้อบังคับสำหรับสมาชิก

คนจีนจำนวนมากเมื่อเริ่มอพยพเข้าสู่ประเทศไทยตั้งแต่สมัยกรุงธนบุรี ก็ยังไม่มีการจัดตั้งเป็นสมาคมลับอั้งยี่แต่อย่างใด จนเมื่อถึงครั้งสมัยแผ่นดินพระบาทพุทธเลิศหล้านภาลัย รัชกาลที่ 2 มีการปรับปรุงระบบการจับกุมภาษีอากรครั้งสำคัญ ที่เรียกว่า “ส่วย”⁵² ประเภทของส่วยที่จัดเพิ่มขึ้นมา ในครั้งใหม่นี้ เรียกว่า “ส่วยชาวจีน”⁵³ เพื่อความสะดวกจึงนิยมแต่งตั้ง “จีนเก่า” ที่เคยอยู่มาก่อนขึ้นเป็นเจ้าภาษีนายอากร เพื่อคอยเก็บส่วยจากคนจีนที่เข้ามาใหม่ ส่งเข้าทูลพระคลังเจ้าภาษีนายอากรจึงมีคนจีนเก่าให้เกิดการแผ่ขยายบาร์มีกว้างขวางออกไป จนชาวบ้านต่างพากันเกรงใจ เรียกขานว่า “ตัวเฮี้ย” (แปลว่า“พี่ใหญ่”) ตำแหน่งตัวเฮี้ย จึงเป็นหัวหน้าใหญ่ผู้คอยออกคำสั่ง ไม่ต่างกับแก๊งมาเฟียในต่างประเทศ ที่มีลักษณะกำลังผู้คนและอำนาจมาก โดยมีการจัดระเบียบการปกครองลดหลั่นลงไปเป็น “ยี่เฮี้ย” (พี่ที่ 2) เป็นรองหัวหน้า และ “ซาเฮี้ย” (พี่ที่ 3) บังคับบัญชากันเป็น

⁵¹ สำเร็จ ไทยชิต, “อั้งยี่ - ความผิดที่ถูกลืม,” บททัศนิตยล์ เล่ม 34, ตอน 4, (2520): หน้า 593.

⁵² คือภาษีที่เก็บจากพวกไพร่ และหัวเมืองชั้นนอก หัวเมืองชั้น

⁵³ คือภาษีที่เรียกเก็บแก่คนจีนที่เข้ามาพึ่งพระบรมโพธิสมภาร เพื่อความสะดวกแก่ทางราชการ.

ชั้น ๆ ลงมา สมาคมลับชาวจีนได้ขยายตัวใหญ่ขึ้นเป็นกลุ่มอันธพาล ตัวเหี้ย ก่อนที่จะเปลี่ยนแปลงเป็นสมาคมลับอั้งยี่ ซึ่งเป็นสมาคมที่ถอดเอาแบบอย่างมาจากประเทศจีน แต่ลักษณะวัตถุประสงค์ของสมาคมลับอั้งยี่ในประเทศไทย ไม่เกี่ยวกับการรวมตัวกันเพื่อต่อต้านราชวงศ์แมนจู เป็นแต่เพียงเป็นการให้การสงเคราะห์ช่วยเหลือ ชมชู้รีดไถและชู้บังคับระหว่างชาวจีนอพยพด้วยกันเท่านั้น ชาวจีนที่อยู่ในสังกัดกลุ่มอันธพาลตัวเหี้ยได้ตั้งตัวเป็นสมาคมลับ การตั้งสมาคมลับชาวจีนในยุคแรก ๆ แม้จะนำเอารูปแบบของการจัดการตั้งสมาคมลับในจีนมาใช้ แต่วัตถุประสงค์ของสมาคมที่ก่อตั้งขึ้นในประเทศไทย นั้น มิให้แต่วัตถุประสงค์ของสมาคมที่ก่อตั้งขึ้นในประเทศไทย นั้น มิได้เป็นไปในทางที่เป็นปฏิปักษ์ต่อแผ่นดิน หากแต่เป็นไปในทางเพื่อการสร้างเสริมการค้ารังสีของชาวจีนอพยพ รัฐบาลไทยจึงไม่ได้ใส่ใจที่จะดูแลกวาดล้างเพราะถือว่าเป็นกลไกอันหนึ่งที่ชาวจีนใช้ในการควบคุมกันเอง การจัดตั้งสมาคมลับหรืออั้งยี่กลายเป็นปัญหาของประเทศไทยก็เมื่อสมาคมลับนั้นได้เปลี่ยนแปลงวัตถุประสงค์ แทนที่จะตั้งขึ้นเพื่อส่งเสริมการค้ารังสีของชาวจีนอพยพเท่านั้น กลับกลายเป็นสมาคมลับ โดยมุ่งใช้สมาชิกเป็นเครื่องมือในการสนับสนุนการค้าเนินกิจการต่าง ๆ เช่น การเข้าประมูลภาษีอากร ตลอดจนเป็นตัวแทนเกลี้ยกล่อมชาวจีนมาทำงานในประเทศไทย คำชายสุราเถื่อน⁵⁴

หลังจากนั้น เริ่มก่อตั้งปัญหาขึ้นในรัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 3 ซึ่งมูลเหตุสำคัญของการตั้งสมาคมเริ่มลับดังกล่าวขึ้น ก็เพื่อรับจ้างชนผิวดำที่เริ่มมีการลักลอบค้าฝิ่นขึ้นในประเทศสยาม ในสมัยนั้น ทั้งนี้เนื่องจากชาวจีนที่อพยพมาตั้งรกรากในเมืองไทยส่วนใหญ่ติดฝิ่น ในขณะที่ประเทศไทยมีกฎหมายห้ามสูบฝิ่นและห้ามซื้อขายฝิ่นมาตั้งแต่ปลายสมัยกรุงศรีอยุธยา เมื่อปรากฏว่ามีคนจีนและคนไทยติดสูบฝิ่นเป็นจำนวนมาก พ่อค้าจึงพยายามลักลอบค้าฝิ่น เพราะเป็นกิจการค้าขายที่มีกำไรดีมากแต่ก็เป็นกิจการที่ผิดกฎหมายจึงจำเป็นต้องว่าจ้างอันธพาลจีน ซึ่งสมัยนั้นได้แก่พวกตัวเหี้ยมาทำการลักลอบค้าฝิ่นตามหัวเมืองชายทะเลและเกิดปะทะกับเจ้าหน้าที่บ้านเมืองหลายครั้ง⁵⁵

ในรัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 4 รัฐบาลสยามเริ่มผูกสัมพันธไมตรีการค้ากับประเทศจักรวรรดินิยมตะวันตกมากขึ้น ซึ่งประเทศต่างๆ เหล่านี้ ประเทศไทยในขณะนั้นได้ทำสนธิสัญญาทางการค้า และไม่ตรีกับประเทศตะวันตกเหล่านั้น ซึ่งตามสัญญาได้

⁵⁴ สุจริต พัทธนาสาร, "ปัญหาการบังคับใช้กฎหมายอั้งยี่ : ช่องโหว่ในประเทศไทย". (วิทยานิพนธ์นิติศาสตร์ มหาวชิราวุธ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2530), หน้า 25.

⁵⁵ เจริญ ตันมหาพราณ, อั้งยี่เมืองสยาม (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ ชัตรพี, 2542), หน้า 9.

ให้สิทธิพิเศษแก่ชาวต่างประเทศหลายประการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการที่ชาวต่างประเทศมีอภิสิทธิ์ทางการศาลในประเทศไทย ซึ่งเรียกว่าสิทธิภายนอกอาณาเขต" แล้วบรรดากงสุลชาติตะวันตกเหล่านั้น ตีความสนธิสัญญาดังกล่าวในเรื่องอภิสิทธิ์ของชาวต่างประเทศในดินแดนไทยรวมไปถึงคนในบังคับของตนด้วยชาวจีนและชาวต่างชาติอื่น ๆ แม้กระทั่งชาวไทยเองบางส่วนเห็นเป็นโอกาสอันดี จึงไปสมัครเข้าเป็นคนในบังคับของชาวตะวันตก เมื่อคนเหล่านี้กระทำความผิดก็สามารถใช้สิทธิสภาพนอกอาณาเขตได้⁵⁶ นอกจากนี้ในส่วนที่เกี่ยวกับสัมพันธไมตรีทางการค้ากับประเทศบ้าง ดั่งนั้นในสมัยรัชกาลที่ 4 จึงได้เปิดให้ค้าฝิ่นได้โดยไม่ผิดกฎหมาย แต่เป็นการค้าที่อยู่ในความผูกขาดของรัฐบาล คือผู้นำฝิ่นเข้า ประเทศต้องขายฝิ่นให้แก่รัฐบาล และรัฐบาลจึงเอาไปขายปลีกให้กับโรงยาฝิ่น เพื่อให้คนจีนซื้อฝิ่นสูบกินได้ แต่ยังไม่มีการห้ามไม่ให้คนไทยสูบฝิ่นอยู่ตามเดิม เมื่อเป็นเช่นนี้ อาชีพดั้งเดิมของอันธพาลตัวเฮี้ยที่รับจ้างลักลอบขนฝิ่นจึงลำบากไป และได้เปลี่ยนมาเป็นกลุ่มรักษาผลประโยชน์ของผู้มีอำนาจอิทธิพล เช่นรับจ้างพวกเจ้าแก้มทั้งหมัดไว้ยกพวกไปตีกับพวกของเจ้าภาชีนายอากร ที่ยกพวกมาชุมนุมเพื่อขูดรีดภาษีและอากรเจ้านายตน

ในช่วงปี พ.ศ. 2367 – 2400 ซึ่งเป็นระยะแรกที่รัฐบาลเผชิญกับปัญหาอั้งยี่นั้น นโยบายควบคุม ของรัฐบาลเป็นไปในรูปของการห้ามไม่ให้ชาวจีนรวมกลุ่มกันตั้งสมาคมลับ หากชาวจีนกลุ่มใดไม่เชื่อ ลอบจัดตั้งทางการจะจับกุมมาลงโทษ แต่ในการปฏิบัติเนื่องจากรัฐบาลขาดกำลังเจ้าหน้าที่ที่จะคอยตรวจตรา อีกทั้งบรรดาเจ้าเมืองไม่สนใจดูแลห้ามปราม การประกาศห้ามตั้งอั้งยี่จึงไม่ประสบผลสำเร็จ ชาวจีนยังคงลอบจัดตั้งสมาคมลับอยู่เสมอ⁵⁷ จนเมื่อถึงคราวรัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาล ที่ 5 กลุ่มอันธพาลตัวเฮี้ยจึงเปลี่ยนชื่อเป็น "สมาคมลับอั้งยี่" และมุ่งให้สมาชิกเป็นเครื่องมือกระทำการ ผิดกฎหมาย เช่น การก่อกวนความสงบสุขของบ้านเมือง การยกพวกทะเลาะวิวาทกันทำร้ายร่างกาย ช่มชู้รีดไถปล้นสดมภ์ เป็นต้น ด้วยเหตุนี้ จึงได้มีการตราพระราชบัญญัติอั้งยี่ รัตนโกสินทร์ศก 116 (พ.ศ. 2440) ขึ้น มีใจความสรุปได้ดังนี้

1. ยกเลิกบรรดากฎหมาย บัญญัติประกาศกฎหมาย และข้อบังคับทั้งปวงที่ว่าด้วยเรื่องพวกเป็นหมู่เป็นเหล่า

⁵⁶ รายละเอียดเรื่องอั้งยี่ ดูได้ในศุภรัตน์ เลิศพานิชย์กุล, "สมาคมลับอั้งยี่ ในประเทศไทย พ.ศ. 2367 – 2453 " วิทยานพนธ์อักษรศาสตร์มหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย . 2524.

⁵⁷ เจริญ ตันมหาพราน , อั้งยี่เมืองสยาม. หน้า 31

2. ให้สมาคมหรือบริษัทต่าง ๆ ที่ตั้งขึ้นก่อนหน้าหรือหลังการออกพระราชบัญญัติมา ขอจดทะเบียนต่อเจ้าพนักงาน

3. มีการกำหนดรายละเอียด และโทษเกี่ยวกับความผิดของสมาคม หรือบริษัทดังกล่าวอย่างชัดแจ้ง

หลังจากนั้นขบวนการอั้งยี่ก็มีความซบเซาลง จะมีบ้างก็แต่พวกที่เป็นต้นความคิดจากกรุงเทพฯ ไปตั้งอั้งยี่ ขึ้นในต่างจังหวัด คอยจួយโอกาสเก็บเงินเรียไร่และค่าบำรุงกันเท่านั้น ต่อมาได้มีการประกาศใช้กฎหมายลักษณะอาญา ร.ศ.127 (พ.ศ.2451) จึงได้บัญญัติการกระทำของพวกอั้งยี่ไว้เป็นความผิดในมาตรา 177 ว่า

“ผู้ใดเป็นสมาชิกในสมาคมอันใดที่ปกปิดวิธีการของสมาคม และเป็นสมาคมที่ตั้งขึ้นโดยมิชอบเพื่อการอันมิชอบด้วยกฎหมายท่านว่ามันคือพวกอั้งยี่

และถ้าผู้ใดเป็นพวกอั้งยี่ ท่านว่ามันมีความผิด ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินกว่า 3 ปี และให้ปรับตั้งแต่ 50 บาท ขึ้นไปจนถึง 5,000 บาท อีกโทษหนึ่งด้วย

ถ้าผู้ใดเป็นหัวหน้าอั้งยี่ก็ดี เป็นผู้จัดการของอั้งยี่ก็ดี หรือเป็นพวกมีตำแหน่งพนักงานอย่างใดในพวกอั้งยี่ก็ดี ท่านว่ามันมีความผิดต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินกว่า 5 ปี และให้ปรับตั้งแต่ 100 บาท ขึ้นไปจนถึง 5,000 บาท ด้วยอีกโทษหนึ่ง”⁵⁸

ในปัจจุบันนี้ ความผิดฐานอั้งยี่บัญญัติอยู่ในกฎหมายอาญามาตรา 209 ซึ่งหมายความว่าประเทศไทยยังคงมีอั้งยี่ เพียงแต่มิใช่การรวมตัวกันจัดตั้งเป็นสมาคมลับชาวจีน เหมือนเช่นอดีต เนื่องจากผู้กระทำความผิดฐานเป็นอั้งยี่ตามประมวลกฎหมายมาตรานั้น ไม่จำเป็นจะต้องเป็นคนจีนเท่านั้น และการจะเป็นอั้งยี่ตามมาตรา 209 นั้น เพียงแต่ผู้ร่วมเป็นสมาชิกของคณะบุคคล ซึ่งมีตั้งแต่ 2 คน ขึ้นไปปกปิดวิธีการ และมีความมุ่งหมายเพื่อการอันมิชอบด้วยกฎหมาย ก็มีความผิดฐานเป็นอั้งยี่แล้วโดยไม่ต้องมีการเตรียมการกระทำความผิดหรือลงมือกระทำความผิดความมุ่งหมายก่อน ดังนั้นอาจกล่าวได้ว่าอั้งยี่ตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา 209 เป็นลักษณะหนึ่งขององค์กรอาชญากรรม ในประเทศไทยนั่นเอง

⁵⁸ สำเร็จ ไชยชิต, “อั้งยี่ - ความผิดที่ถูกลืม,”. หน้า 595.

2.1.2.2.2 ชุมโจร

ในอดีตเมื่อมีการปฏิรูประบบการปกครองส่วนท้องถิ่นในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 5 มีการกำหนดในท้องถิ่นทั่วราชอาณาจักรขึ้นกับกระทรวงมหาดไทย ซึ่งโดยการปกครองแบบเทศาภิบาลอันเป็นการรวมศูนย์อำนาจสู่กลาง และช่องว่างระหว่างกลไกของการควบคุมและบริหารของอำนาจรัฐที่ยังเข้าไปไม่ถึงในท้องถิ่นชนบทเนื่องจากการปกครองของประเทศในขณะนั้น เป็นแบบรวมศูนย์อำนาจเข้ามาในส่วนกลาง ก่อให้เกิดผู้นำที่มีลักษณะไม่เป็นทางการของชุมชนที่ทำหน้าที่คอยคุ้มครองปกป้องชุมชนของตนเองให้พ้นจากอันตรายภายนอกแทนกลไกอำนาจรัฐ ซึ่งเป็นผู้มีอิทธิพลในท้องถิ่นที่มีความกล้าหาญและได้รับการยอมรับอย่างกว้างขวาง เรียกว่า “นักเลง” ในบางยุคสมัยนักเลงในท้องถิ่นจึงอาจได้รับการแต่งตั้งจากราชการให้มีตำแหน่งเป็นผู้นำชุมชนอย่างเป็นทางการ เช่น ผู้ใหญ่บ้าน กำนัน อย่างไรก็ตามในบางครั้งนักเลงอาจถูกแต่งตั้งจากราชการ ว่าเป็นผู้มีพฤติกรรมคล้ายกับ “โจร” ก็ได้ความขัดแย้งระหว่างอิทธิพลของนักเลงในท้องถิ่นกับอำนาจรัฐ ปรากฏอย่างชัดเจนเมื่อนักเลงในท้องถิ่นมีพฤติกรรมที่ผิดเปลี่ยนแปลงบทบาทของตนมาเป็นหัวหน้าชุมโจรออกปล้นสะดม เมื่อนักเลงเปลี่ยนสภาพกลายเป็นโจร อิทธิพลที่เคยเป็นสิ่งที่ชอบธรรมก็เริ่มมีความเสื่อมลง กลายเป็นอิทธิพลเถื่อนหรือคนนอกกฎหมายโดยเฉพาะอย่างยิ่งนับแต่ภายหลังปี พ.ศ. 2393 มีการขยายตัวของการค้าในชนบทอย่างรวดเร็ว ระบบเงินตราเข้ามามีอิทธิพลต่อระบบเศรษฐกิจของหมู่บ้านในชนบทมากขึ้น จึงส่งผลกระทบต่อพฤติกรรมของนักเลงบางคนที่ไม่ทำหน้าที่คุ้มครองป้องกันหมู่บ้านของตนให้พ้นจากการรุกรานจากภายนอกหมู่บ้าน แต่กลับกลายเป็นโจรผู้ร้าย หรือมีความสัมพันธ์กับโจรผู้ร้าย ในการเข้าปล้นสนามหรือลักโคกระบือของชาวนาในหมู่บ้านของตนเอง⁵⁹

กรณีที่นักเลงในท้องถิ่นเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปเป็นโจร หากท้องถิ่นใดมีสภาพภูมิประเทศเหมาะแก่การซ่อนสมผู้คน มีอาหารการกินที่อุดมสมบูรณ์ อีกทั้งมีชัยภูมิปราการแข็งแรงจึงเป็นการยากที่เจ้าหน้าที่ของรัฐจะเข้าถึงได้สะดวก นักเลงท้องถิ่นที่กลายเป็นโจรผู้ร้ายก็อาจ

⁵⁹ สุวิท “โพยวัฒน์, “วิวัฒนาการเศรษฐกิจในชนบทในภาคกลางของประเทศไทย พ.ศ. 2994 – 2495.” (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาประวัติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2521) หน้า 74-77, อ้างถึงในอัศวพันธ์ สัปพัน, “กระบวนการทางกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับองค์อาชญากรรม,” (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชานิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2542), หน้า 26.

ตั้งชุมโจรขึ้นโดยรวบรวม สมัครพรรคซึ่งเป็นผู้ร้ายแหกคุกหรือผู้ร้ายที่มีความผิดติดตัวมาก่อน และกลายเป็นหัวหน้าของชุมโจรออกปล้นสะดมอยู่ ภายในเขตท้องถื่นอิทธิพลดั้งเดิมของตน ที่ตั้งของชุมโจรจะอยู่เขตรอยต่อของจังหวัดเพื่อความสะดวกในการหลบหนีหากมีการเข้าจับกุม ดังนั้นชุมโจรใหญ่ ๆ จึงเกิดขึ้นในบริเวณท้องที่ที่คาบเกี่ยวในหลายจังหวัด ในที่นี้ ผู้เขียนจะขอยกตัวอย่างชุมโจรที่มีชื่อเสียง ก๊กหนึ่ง คือ ชุมโจรหรือก๊กโจรของเสือฝ้าย แห่งจังหวัดสุพรรณบุรี

ในจังหวัดสุพรรณบุรีมีชุมโจร 4 ชุมโจรเหล่านี้ มีการขนานนามว่าสี่เสือสุพรรณ ได้แก่ ชุมโจรเสือฝ้าย มีลูกน้อง คือ เสือใบ เสือดำ และเสือมเหศวร มีบริวารโจรกว่า 100 คน ชุมโจรเสือเกลี้ย อยู่ที่บ้านสามเอก มีบริวารประมาณ 65 คน ชุมโจรเสือดอยอยู่ที่บ้านปากน้ำ บริวารประมาณ 35 คน ต่อมาชุมโจรเสือด้า อยู่ที่บ้านสาเกไร่้อย มีลูกน้องคือ เสือมุย เสือเมฆ เสือเย็น เสือโลณี บริวารไม่ปรากฏแน่ชัด⁶⁰ แต่ภายหลังเสือใบและเสือมเหศวรได้แยกออกมาตั้งชุมโจรอิสระ แต่ก็ต้องส่งทรัพย์สินบางส่วนที่ได้จากการปล้นให้แก่เสือฝ้ายด้วย⁶¹

ชุมโจรของเสือฝ้ายได้ทำการออกปล้นประชาชนอย่างหนักในช่วงทศวรรษ 2480 ซึ่งขณะนั้นบ้านเมืองต้องประสบกับภาวะข้าวยากหมากแพง เพราะต้องเผชิญกับปัญหาภัยที่เกิดขึ้นจากสงครามโลก ครั้งที่ 2 รัฐบาลจำเป็นต้องป้องกันภัยจากศัตรูภายนอกประเทศ จึงไม่ใส่ใจกับปัญหาชุมโจรต่าง ๆ ที่ออกปล้นในพื้นที่หลายจังหวัดของภาคกลาง ปล่อยให้อำนาจรัฐที่อยู่ในท้องถื่น (ซึ่งได้แก่ จังหวัดและอำเภอ) จัดการกับปัญหาโจรผู้ร้ายกันเอง (ปัญหานี้คล้ายคลึงกับการที่ Federal Bureau of Intelligence หรือ FBI ของรัฐบาลสหรัฐอเมริกา มุ่งที่จะต่อต้านคอมมิวนิสต์ โดยละเลยการก่ออาชญากรรมของมาเฟียในระยะแรกเริ่ม) เมื่ออำนาจรัฐที่อยู่ในท้องถื่นไม่สามารถปราบชุมโจรหรือก๊กโจรได้อย่างถึงที่สุด ก็พยายามหันมาประนีประนอมกับเสือผู้เป็นหัวหน้าชุมโจร ด้วยการตกลงกันไม่ให้ปล้นสะดมชาวบ้านในพื้นที่รับผิดชอบของตนในขณะเดียวกันชุมโจรเหล่านี้ก็ต้องมีการส่งส่วย หรือทรัพย์สินรายได้บางส่วนให้กับผู้มีอำนาจบ้างเป็นการตอบแทน⁶²

⁶⁰ เพลิง ภูมา (นามแฝง). "เสือฝ้าย" .(กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แชนน์แมน, 2537), หน้า 13.

⁶¹ สินธุ์ชัย ศุภรแพทย์, "บทบาทของ "เจ้าพ่อ" ในการเมืองไทย พ.ศ. 2517-2535," (วิทยานิพนธ์อักษรศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2539), หน้า 19.

⁶² สินธุ์ชัย ศุภรแพทย์, เรื่องเดียวกัน, หน้า 45.

การที่ชุมโจรก็ก่อกวนเสียฝ่ายมีความสัมพันธ์กับข้าราชการในจังหวัดสุพรรณบุรีอย่างใกล้ชิด ทำให้เสียฝ่ายมีอำนาจและอิทธิพลสูงชันกว่าเดิม โดยเฉพาะอย่างยิ่งในวงการโจรเสียฝ่าย และชุมโจรของเขาสามารถดำรงอยู่ได้โดยไม่ต้องกลัวว่าทางการในพื้นที่จะปราบปราม หรือหากมีนโยบายจากส่วนกลางและสั่งกำลังเข้ามาปราบโจร ชุมโจรของเสียฝ่ายก็จะต้องน้อยมาก หรือมีโอกาสหลบหนีการปราบปรามของการการไปได้ เหมือนล่วงรู้ความเคลื่อนไหวของทางการ⁶³

จากตัวอย่างที่ได้ยกขึ้นมา อาจกล่าวได้ว่า ก๊กโจรของเสียฝ่าย เป็นลักษณะขององค์กร อาชญากรรมรูปแบบหนึ่งที่มีการรวบรวมตัวกับของบรรดาโจรผู้สมคบกันกระทำความผิด โดยการปล้นสะดมจากชาวบ้าน โดยมีเสียฝ่ายเป็นหัวหน้าองค์กรฯ มีลูกน้องระดับรองลงมา ดำเนินการควบคุมกำลังพลอีกที มีการสร้างสัมพันธ์กับอำนาจรัฐในส่วนท้องถิ่น โดยการให้ผลประโยชน์ตอบแทนเพื่อการมิต้องถูกดำเนินการโดยเจ้าหน้าที่บ้านเมือง แต่เนื่องจากองค์กรฯ ของเสียฝ่ายดำรงวิธีการปล้นสะดมแต่เพียงอย่างเดียว ไม่ได้มีอาชีพหรือกิจการอื่น ๆ ไฉมาสนับสนุน จึงเป็นการทำทลายต่อกฎหมายบ้านเมืองอย่างรุนแรง อำนาจรัฐบาลส่วนกลางไม่อาจที่จะประนีประนอมให้ได้⁶⁴ จึงต้องถูกปราบปรามโดยวิธีที่เด็ดขาด

2.1.2.2.3 เจ้าพ่อ หรือผู้มีอิทธิพล

คำว่า “เจ้าพ่อ” จะมีที่มาอย่างไรไม่ปรากฏแน่ชัด บ้างก็ว่า เจ้าพ่อ มีรากศัพท์มาจาก ภาษาอังกฤษว่า God Father และใช้กันอย่างแพร่หลาย หลังจากการเข้ามาฉายในประเทศ ไทยของภาพยนตร์เรื่อง The God Father⁶⁵ นี้ในกรณีดังกล่าวมีผู้ให้ความเห็นในทางตรงกันข้าม โดยเห็นว่าแม้ว่าเจ้าพ่อ จะมีลักษณะใกล้เคียงกับมาเฟีย (Mafia) มาก แต่คำว่าเจ้าพ่อของไทย นั้น ไม่ได้มีที่มาจากคำว่า God Father โดยแปลตามคำว่า “เจ้า – พ่อ” อย่างที่มีการนำมาอ้างอิงกัน คำว่า “เจ้าพ่อ” เป็นคำที่มีการใช้มานาน แม้จะมีความหมายจะยังจำกัดเฉพาะเจ้าพ่อที่เป็น

⁶³ เรื่องเดียวกัน, หน้า 45.

⁶⁴ การที่เสียฝ่ายใช้อิทธิพลในลักษณะของอำนาจนอกกฎหมายที่ดำรงอยู่แต่เพียงอย่างเดียว ไม่ปรากฏว่าเสียฝ่ายมีอาชีพอื่นใดอีก แม้ว่าภายหลังเสียฝ่ายจะไม่ได้ออกมาทำการปล้นเอง แต่ก็ได้รับส่วนแบ่งจากชุมโจรบริวารอยู่เนื่อง ๆ จึงเป็นการทำทลายอำนาจของรัฐ โดยเฉพาะจากส่วนกลางอย่างรุนแรง ในที่สุดเสียฝ่ายก็ถูกวิสามัญฆาตกรรมจากหน่วยเฉพาะกิจของกรมตำรวจที่ส่งไปจากส่วนกลาง.

⁶⁵ สนธิ ลิ้มทองกุล, “ว่าด้วยปัญหาเจ้าพ่อ.” ผู้จัดการรายสัปดาห์ ฉบับพิเศษ (21 – 27 พฤษภาคม 2533).

วิญญาณ แต่ความหมายใหม่ของคำว่าเจ้าพ่อถูกเขียนขึ้นครั้งแรกในพจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2504 ซึ่งหมายถึงเจ้าถิ่น ผู้คุ้มครองถิ่น โดยระบุว่าเป็นคำแสลง⁶⁶

นอกจากนี้ผู้ให้คำอธิบายของคำว่า “เจ้าพ่อ” ได้ดี ด้วยคำอีกสองคำคือ “นักเลง” และ “ผู้มีอิทธิพล” คำว่า “อิทธิพล” หมายถึง “อำนาจ” ที่บุคคลซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐมีหรือใช้ได้นอกเหนือขอบเขต อำนาจหน้าที่ตามกฎหมายของตนหรือเป็น “อำนาจ” ซึ่งมีได้มีตำแหน่งหน้าที่ทางราชการมีหรือสามารถใช้ได้ หรือพูดง่าย ๆ “อิทธิพล” คือ “อำนาจ” ที่ไม่เป็นทางการ⁶⁷

นักเลง คือ ผู้ที่มีอิทธิพลในท้องถิ่น คำว่า “นักเลง” เป็นคำที่มีอยู่คู่กับสังคมไทย มาช้านาน นอกเหนือจากเหตุผลทางวัฒนธรรมแล้ว ส่วนหนึ่งคงจะสืบเนื่องมาจากความไม่สมบูรณ์หรือการเกิดช่องว่างในระบบการควบคุม และบริหารของกลไกของอำนาจรัฐในสังคมสมัยก่อน นักเลงจึงมีลักษณะคล้ายกับเป็นผู้นำอย่างไม่เป็นทางการของชุมชน และการมี “นักเลง” เกิดขึ้นในท้องถิ่นต่าง ๆ จึงเป็นเรื่องปกติของวัฒนธรรมพื้นบ้านของไทย ในความหมายของ “นักเลง” และผู้มีอิทธิพล ดังได้กล่าวมาแล้วนี้ อาจหมายถึงว่า นักเลงบางครั้งก็มีพฤติกรรมที่นอกเหนือกฎหมายบางอย่างด้วยก็ได้ แต่พฤติกรรมนอกเหนือกฎหมายนั้น ดูจะเป็นผู้มาจากวัฒนธรรมท้องถิ่นมากกว่าการที่จะยึดเป็นอาชีพ หรือเป็นเรื่องของธุรกิจ เพราะฉะนั้นในบางยุคบางสมัยนักเลงในท้องถิ่นจึงอาจได้รับการแต่งตั้งจากทางราชการ หรือโดยการรับเลือกตั้งจากราษฎร ให้มีตำแหน่งเป็นผู้นำชุมชนอย่างเป็นทางการเช่น ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน ผู้ใหญ่บ้าน และกำนัน⁶⁸ ท้องถิ่นบางที่ ผู้นำจะเป็นผู้มีอิทธิพล สามารถควบคุมราษฎรให้ไม่กล้าพูดจาแสดงความเห็นหรือแสดงอาการคัดค้านหรือต่อต้าน การกระทำของตน การกระทำหรือไม่กระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งขึ้นอยู่กับวิจารณ์ญาณของผู้นำเป็นสำคัญ นอกจากนี้ ผู้นำในบางถิ่น เมื่อได้รับคัดเลือกให้ทำหน้าที่แทนชาวบ้านก็หาได้ทำตนให้สมกับความตั้งใจของชาวบ้านไม่ แต่กลับเข้าไปเกี่ยวข้องกับกระทำความผิดเอาเสียเอง เช่น

⁶⁶ เวียงรัฐ เนติโพธิ์, “เจ้าพ่อในทัศนะของข้าราชการฝ่ายปกครองและตำรวจ,” (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2537), หน้า 23.

⁶⁷ สมบัติ จันทวงศ์, “บทบาทของเจ้าพ่อท้องถิ่นในเศรษฐกิจ และการเมืองไทย : ข้อสังเกตเบื้องต้นในรัฐทุน,” ใน เจ้าพ่อท้องถิ่นกับสังคมไทย, ผาสุก พงษ์ไพจิตร และสังคีต พิริยะรังสรรค์ (กรุงเทพมหานคร: ศูนย์ศึกษาเศรษฐกิจการเมือง คณะเศรษฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2535): หน้า 119.

⁶⁸ เรื่องเดียวกัน.

ส่งเสริมสนับสนุนให้ชาวบ้านเล่นการพนัน ตั้งบ่อนการพนัน หรือต้มสุราเถื่อน⁶⁹ อย่างไรก็ตามก็ดี อิทธิพลที่มีอยู่หาได้มีอิทธิพลเหนือผู้ถือกฎหมาย หรือกลไกแห่งอำนาจของรัฐไม่ แต่เมื่อใดก็ตามที่อิทธิพลของนักเลง ซึ่งเป็นผู้นำในระดับท้องถิ่นไม่ได้มีเหนือสมัครพรรคพวกของตนเท่านั้น หากแต่อิทธิพลดังกล่าวยังได้แผ่ขยายไปครอบงำเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้รักษากฎหมายหรือกลไกแห่งอำนาจรัฐในระดับสูงของท้องถิ่นด้วยแล้ว เมื่อนั้นก็อาจกล่าวได้ว่าบุคคลดังกล่าวได้เลื่อนฐานะจากนักเลงผู้มีอิทธิพลของท้องถิ่นกลายเป็น “เจ้าพ่อ” ของท้องถิ่น⁷⁰

นอกจากที่กล่าวมาข้างต้น เจ้าพ่อมีบทบาทและอิทธิพลที่มากกว่านักเลงในระดับท้องถิ่นหรือหัวหน้าชุมชนใจจริงนี้ เนื่องจากเจ้าพ่อมีฐานะทางเศรษฐกิจที่ดีกว่าและมีได้ดำรงชีวิตด้วยการกระทำผิดเท่านั้น แต่มักจะมาจากเจ้าของธุรกิจหรือกิจการที่ชาวบ้านต้องอาศัยหรือพึ่งพาเพื่อความอยู่รอดทางเศรษฐกิจ เช่น เจ้าพ่ออาจเป็นเจ้าของธุรกิจรับซื้อพืชไร่ หรือธุรกิจเกี่ยวข้องกับการแปรสภาพผลิตผลทางการเกษตรขนาดใหญ่ หรือในกรณีที่กิจการหรือธุรกิจของเจ้าพ่อมิได้เกี่ยวข้องกับความอยู่รอดทางเศรษฐกิจของชาวบ้านโดยตรง กิจการของเจ้าพ่อก็มักจะเป็นลักษณะที่มีการผูกขาด หรือเป็นกิจการประเภทอภิสิทธิ์ อาทิเช่น เรื่องของการค้าสุรา บุหรี่ ป่าไม้ เหมืองแร่ ฯลฯ ซึ่งสามารถให้ผลประโยชน์ตอบแทนสูงอย่างคุ้มค่า หรือมีเช่นนั้นก็กิจการที่ทำรายได้อย่างงามให้แก่เจ้าพ่อก็จะเป็นกิจการที่มีภาพพจน์ที่ดีเป็นฉากหน้าอันเป็นเรื่องของการทำตามกฎหมาย แต่หากหลังอาจจะเป็นการละเมิดต่อกฎหมายได้ เช่น การลักลอบขนสินค้าหนีภาษี การค้าซีดีเถื่อน การค้าทองเถื่อน ฯลฯ ในหลาย ๆ กิจการที่อยู่หลังฉากหน้านั้นของเจ้าพ่อนั้น ก็อาจจะเป็นธุรกิจที่เกี่ยวกับอบายมุขโดยตรงก็มี เช่นการเปิดบ่อนการพนัน การเป็นเจ้ามือห่วยใต้ดิน เป็นต้น แต่ผู้มีอิทธิพลระดับเจ้าพ่อจะแสดงบทบาทของผู้ที่อุปถัมภ์ประชาชนของตนในลักษณะที่กว้างขวางกว่ามาก⁷¹

จากกิจการหลายประการของเจ้าพ่อทั้งที่ถูกกฎหมายและผิดกฎหมายสามารถสร้างรายได้ให้เจ้าพ่อได้มหาศาล เป็นเหตุผลต่อเนื่องทำให้เจ้าพ่อสามารถมีฐานะทางเศรษฐกิจดีกว่าประชาชนทั่ว ๆ ไป และมีบารมีอันเกิดขึ้นมาจากอำนาจของทรัพย์สินเงินทองนั้น จนทำให้ “ผู้ทรงอิทธิพล” ในแต่ละท้องถิ่นได้มีการพัฒนาและวิวัฒนาการอำนาจอิทธิพลของตนไปสู่ “ระบบ

⁶⁹ วิทย์ วรการ, ใครสร้างใครเลี้ยงใจ (กรุงเทพมหานคร : หจก.อำนวยการพิมพ์, 2520), หน้า 23-27.

⁷⁰ สมบัติ จันทร์วงศ์, “บทบาทของเจ้าพ่อท้องถิ่นในเศรษฐกิจ และการเมืองไทย : ข้อสังเกตเบื้องต้นในรัฐทุน,” เจ้าพ่อท้องถิ่นกับสังคมไทย, หน้า 120.

⁷¹ เรื่องเดียวกัน, 121 - 122.

การเมือง" ทั้งในทางภาคราชการและส่วนท้องถิ่น ส่วนภูมิภาคและในระดับประเทศ มีการลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาจังหวัด เพื่อควบคุมอำนาจในส่วนท้องถิ่นที่ตนมีอำนาจ นอกจากนั้นยังมีได้ลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร หรือจัดส่งบุคคลที่เป็นญาติมิตรหรือบุคคลที่ไว้วางใจลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแทนตน ซึ่งถ้ากลุ่มบุคคลที่อยู่ในความควบคุมของ "ผู้ทรงอิทธิพล" ได้รับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ประกอบกับได้รับการแต่งตั้งให้ทำหน้าที่เป็นฝ่ายบริหารของประเทศย่อมส่งผลให้อำนาจอิทธิพล และบารมีของบุคคลดังกล่าวเพิ่มประสิทธิภาพยิ่งขึ้นอย่างมากมาย⁷²

ในปัจจุบันนี้ แนวโน้มบทบาทของเจ้าพ่อได้เปลี่ยนแปลงภาพลักษณ์ไปจากเดิมที่มีความหมายสื่อไปในทางที่เกี่ยวกับการกระทำผิดกฎหมายของผู้มีอิทธิพลในทางไม่ดีงาม ซึ่งมักห้อมล้อมไปด้วยเหล่าบริวาร ที่เป็นอันธพาลและมีมือปืนรับจ้าง ไปเป็นภาพของนักธุรกิจ ที่มีสำนักสูงในอันที่จะตอบแทนให้กับสังคม เจ้าพ่อจะไม่ปฏิเสธการเป็นผู้มีอิทธิพลในท้องถิ่น แต่จะสร้างความรู้สึกว่าเป็นอิทธิพลดังกล่าวเป็นอิทธิพลที่เกิดจากการสร้างคุณงามความดีแก่ประชาชน มิใช่สร้างความเดือดร้อน และสิ่งที่ปรากฏออกมาให้เห็นเด่นชัดก็จะเป็นภาพของเจ้าพ่อที่เป็นผู้ให้ความอุปถัมภ์ อย่างเปิดเผยต่อทั้งสมัครพรรคพวกของตน และต่อชุมชนของตน⁷³ อย่างไรก็ตาม แม้ว่าในปัจจุบันนี้ เจ้าพ่อหรือผู้มีอิทธิพลก็จะเปลี่ยนสถานะไปเป็นนักธุรกิจหรือนักการเมืองที่ประสบความสำเร็จ แต่ในอีกด้านหนึ่ง เจ้าพ่อบางคนยังคงมีส่วนเกี่ยวข้องกับเรื่องผิดกฎหมาย ในขณะที่รัฐบาลได้มีนโยบายสำคัญที่มุ่งต่อการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดและการกระทำผิดกฎหมายประเภทต่าง ๆ ของบรรดาผู้มีอิทธิพลต่าง ๆ เพื่อมุ่งหมายในการปราบปรามผู้มีอิทธิพลที่มีกิจการในทางที่ผิดกฎหมาย ดังจะเห็นได้จากการกำหนดความหมายของผู้มีอิทธิพลและพฤติกรรมที่เข้าข่ายผู้มีอิทธิพลไว้ ดังนี้⁷⁴

"ผู้มีอิทธิพล" หมายถึง บุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่ดำรงตนด้วยการกระทำการด้วยตนเอง หรือ ใช้จ้างวาน สนับสนุนการกระทำใด ๆ ที่ผิดกฎหมายหรืออยู่เหนือกฎหมาย ซึ่งโดยปกติพฤติกรรมดังกล่าวเป็นความผิดอาญาอยู่แล้ว แต่ผลของการกระทำเป็นการค้ำคองส่งผล

⁷² สุจิต ลั่นซ้าย. "การเมืองเรื่องยาเสพติด." วารสาร ป.ป.ส. ปีที่ 10 (มีนาคม - สิงหาคม, 2536): หน้า 30.

⁷³ สมบัติ จันทร์วงศ์. "บทบาทของเจ้าพ่อท้องถิ่นในเศรษฐกิจ และการเมืองไทย : ข้อสังเกตเบื้องต้นในรัฐทุน." เจ้าพ่อท้องถิ่นกับสังคมไทย, หน้า 136.

⁷⁴ คำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรี ที่ 139 / 2546 เรื่องการปราบปรามผู้มีอิทธิพล

กระทบในวงกว้างต่อสังคม ก่อให้เกิดความรำคาญ ความเสียหาย ความหวาดกลัว หรือการสร้าง
เครือข่าย ขยายผล ซึ่งบ่อนทำลายเศรษฐกิจ สังคม การเมือง หรือขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีล
ธรรมอันดีของประชาชน ผู้ซึ่งมีอิทธิพล อาจมีการดำเนินการเป็นเครือข่าย ประกอบด้วยผู้มี
อิทธิพลที่อยู่เบื้องหลัง กองกำลังหรือเครื่องมือ (มือปืนรับจ้าง บริวาร) แนวร่วม หรือผู้สนับสนุน
(ข้าราชการ เจ้าหน้าที่ของรัฐนักการเมืองระดับต่าง ๆ)

ดังนั้น กลุ่มผู้มีอิทธิพลจึงถือได้ว่าเป็นกระบวนการที่ผิดกฎหมายหรืออยู่เหนือ
กฎหมายที่มีการดำเนินการเป็นเครือข่าย อันประกอบไปด้วยแกนนำกองกำลังหรือเครื่องมือ ซึ่ง
พฤติกรรมที่เข้าข่ายผู้มีอิทธิพลที่สำคัญ ได้แก่

1. ผู้มีอิทธิพลที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด
2. ผู้มีอิทธิพลในการฮั้วประมูล และขัดขวางการเสนอ/แข่งขันราคาในการประมูลงาน
ของทางราชการ
3. ผู้มีอิทธิพลเรียกรับผลประโยชน์จากคิวกักรยานยนต์ และรถยนต์รับจ้าง
ผิดกฎหมาย
4. ผู้มีอิทธิพลเรียกรับผลประโยชน์จากโรงงาน ร้านค้า สถานบริการ และสถาน
ประกอบการต่าง ๆ
5. ผู้มีอิทธิพลลักลอบขนสินค้าหนีภาษี น้ำมันเถื่อน น้ำมันปาล์มเถื่อน บุหรี่ /
สุราเถื่อน และรับไถ่เกลี้ยการนำเข้าสินค้าผิดกฎหมาย
6. ผู้มีอิทธิพลลักลอบจัดให้มีบ่อนการพนัน โต๊ะพนันบอล หวยใต้ดิน จับยี่กี ตู๋ม้า ตู๋
จักรกลไฟฟ้าผิดกฎหมาย
7. ผู้มีอิทธิพลค้าหญิง และเด็กบังคับค้าประเวณี โสเภณีเด็ก
8. ผู้มีอิทธิพลลักลอบนำคนเข้าออก และอยู่ในราชอาณาจักรโดยผิดกฎหมาย
9. ผู้มีอิทธิพลขี้โกงหลอกหลวงประชาชนไปทำงานต่างประเทศ
10. ผู้มีอิทธิพลหลอกหลวงต้มตุ๋นนักท่องเที่ยว
11. ผู้มีอิทธิพลมือปืนรับจ้าง
12. ผู้มีอิทธิพลรับจ้างทวงหนี้ ด้วยการข่มขู่หรือใช้กำลัง
13. ผู้มีอิทธิพลลักลอบค้าอาวุธ
14. ผู้มีอิทธิพลบุกรุกที่สาธารณะและหรือทำลายทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม
15. ผู้มีอิทธิพลเรียกรับผลประโยชน์จากการรับไถ่เกลี้ย หรือคุ้มครองการกระทำความ
ผิดบนเส้นทางหลวงและหรือสาธารณะ

ความหมายของผู้มีอิทธิพลและพฤติกรรมที่เข้าข่ายของผู้มีอิทธิพลดังกล่าวข้างต้น ถูกกำหนดขึ้นเพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติการปราบปรามผู้มีอิทธิพลอย่างมีประสิทธิภาพ และบังเกิดผลเป็นรูปธรรมโดยเร็ว ตามสิ่งที่นายกรัฐมนตรีได้มอบหมายนโยบายการปราบปรามผู้มีอิทธิพลแก่ผู้ว่าราชการ ผู้บังคับการตำรวจภูธรจังหวัดและหัวหน้าส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง ซึ่งถือได้ว่าเป็นการกำหนดนโยบายของฝ่ายบริหาร ฉะนั้นจะเห็นได้ว่าความหมายผู้มีอิทธิพลและพฤติกรรมต่าง ๆ ที่บ่งถึงความเป็นผู้มีอิทธิพล ตามคำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรี ที่ 139 / 2546 เป็นการจำกัดความในทางปฏิบัติของทางฝ่ายบริหาร และเมื่อพิจารณาประกอบกันกับพฤติกรรมที่เข้าข่ายของผู้มีอิทธิพลที่สำคัญทั้ง 15 ข้อดังกล่าวข้างต้นแล้ว จะสังเกตได้ว่ากรณีเป็นเรื่องของการใช้อิทธิพลในทางที่ผิดต่อกฎหมายมีข้อสังเกตประการหนึ่งว่าพฤติกรรมในการใช้อิทธิพลนั้น ยังได้มีปรากฏอยู่ในประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 143 อันเป็นกรณีการใช้อิทธิพลซึ่งกฎหมายบัญญัติเป็นความผิดอาญา มีผู้เห็นว่าควรจะได้กล่าวไว้ให้เห็นถึงการใช้อิทธิพลที่มีขอบในทางกฎหมาย เมื่อเปรียบเทียบกับการใช้อิทธิพลที่มีขอบตามความหมายในทางปฏิบัติของฝ่ายบริหาร⁷⁵

มาตรา 143 บัญญัติว่า “ผู้ใดเรียก รับ หรือยอมจะรับทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใด สำหรับตนเองหรือผู้อื่น เป็นการตอบแทนในการที่จะจงใจหรือจงใจเจ้าพนักงาน สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งรัฐ สมาชิกสภาจังหวัดหรือสมาชิกสภาเทศบาลโดยวิธีการอันทุจริตหรือผิดกฎหมาย หรือโดยอิทธิพลของตนให้กระทำการ หรือไม่กระทำการในหน้าที่อันเป็นคุณหรือเป็นโทษแก่บุคคลใด ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ”

ฐานความผิดนี้บัญญัติอยู่ในหมวด 1 ความผิดต่อเจ้าพนักงาน โดยมีองค์ประกอบความผิดในส่วนการกระทำ ได้แก่ การเรียกรับ หรือยอมจะรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใด เพื่อตอบแทนการที่จะจงใจ หรือได้จงใจเจ้าพนักงาน สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งรัฐ สมาชิกสภาจังหวัด หรือสมาชิกสภาเทศบาล ให้กระทำการหรือไม่กระทำการในหน้าที่อันเป็นคุณหรือเป็นโทษแก่บุคคลใด และมีองค์ประกอบความผิดในส่วนจิตใจ ได้แก่ เจตนา

⁷⁵ สิริรักษ์ จุฑญโรจน์ ณ อยุธา, “ความรับผิดชอบในทางอาญาของผู้ร่วมในองค์กรอาชญากรรม”, (วิทยา นิพนธ์ มหามบัณฑิต กฎหมายอาญา คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2547), หน้า 50.

การที่จะจงใจหรือได้จงใจ ต้องเป็นการที่ผู้ถูกจงใจ ใช้วิธีจงใจอย่างใด ๆ ตามที่มาตรา 143 บัญญัติไว้คือ ใช้วิธีการอันทุจริต ใช้วิธีกระทำโดยผิดกฎหมาย หรือโดยใช้อิทธิพล ในส่วนราชการใช้อิทธิพลนั้น จะเป็นอิทธิพลในทางใด ๆ ไม่จำกัด ไม่เฉพาะการทุจริตหรือผิดกฎหมาย ถ้าเป็นการเกรงใจกันเป็นพิเศษระหว่างผู้ถูกจงใจกับเจ้าพนักงานแล้วก็เป็นอิทธิพลอย่างหนึ่ง ซึ่งในกฎหมายลักษณะอาญาเดิม เรียกว่า การแสดงตนว่าสนิทชิดชอบกับเจ้าพนักงาน ถ้าหาประโยชน์โดยมีความสัมพันธ์ของตนกับเจ้าพนักงานแล้ว ก็เป็นความผิดตามมาตรา⁷⁶

เพราะฉะนั้นแล้ว ความแตกต่างกันระหว่าง พฤติการณ์ในการใช้อิทธิพลตามคำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรี 139/2546 และการใช้อิทธิพลอันจะเป็นความผิดตามมาตรา 143 จึงอยู่ที่การกระทำอันถือได้ว่าเป็นการใช้อิทธิพล กล่าวคือพฤติการณ์ หรือการกระทำในการใช้อิทธิพลที่เข้าข่ายผู้มีอิทธิพลที่รัฐมุ่งปราบปรามต้องเป็นการใช้อิทธิพลในทางที่ผิดกฎหมาย ในขณะที่การใช้อิทธิพลตามความในมาตรา 143 ไม่จำกัดว่าต้องเป็นการกระทำที่ผิดกฎหมายเท่านั้น เช่นเพราะเป็นผู้คุ้นเคยกับผู้บังคับบัญชาหรือหญิงใช้อิทธิพลของในทางเพศ แม่ยายใช้อิทธิพลต่อบุตรชาย เป็นต้น⁷⁷

ไม่เพียงแต่ลักษณะของพฤติกรรมของเจ้าพ่อหรือผู้มีอิทธิพลที่มีความเกี่ยวข้องกับการทำความผิดเท่านั้น แต่ยังมีธุรกิจที่ชอบด้วยกฎหมายอื่น ๆ ที่เป็นแหล่งรายได้ (ซึ่งโดยส่วนใหญ่เป็นการประกอบธุรกิจแบบผูกขาด) และยังมีบทบาทเป็นผู้ให้ความสนับสนุนอุปถัมภ์กิจกรรม ทำประโยชน์กับสังคม โดยเฉพาะแก่ชุมชนของตน และในบางครั้งยังผันตนเองเข้าไปมีบทบาทในทางการเมือง หรือผลักดันให้พรรคพวกบุคคลที่มีความใกล้ชิดกับตนเข้าไปมีอำนาจในทางการเมืองอีกด้วย ทำให้เห็นได้ว่า พฤติกรรมของเจ้าพ่อหรือผู้มีอิทธิพลจึงมิได้เป็นการทำทนายอำนาจรัฐอย่างรุนแรงหรือขัดแย้ง เหมือนดังเช่นพฤติกรรมของซุ่มโจร อย่างไรก็ตาม หากเปรียบเทียบกับองค์กรอาชญากรรมในประเทศสหรัฐอเมริกา เช่น แก๊งมาเฟียหรือแก๊งยาสูบในประเทศญี่ปุ่นแล้ว ลักษณะการดำเนินการของผู้มีอิทธิพลและบริวารอาจไม่ซับซ้อนเทียบเท่ากับองค์กรอาชญากรรมของต่างประเทศก็ตาม แต่ทว่าการดำเนินการในเรื่องอันผิดกฎหมายของผู้มีอิทธิพลจะมีลักษณะที่เป็นแบบขององค์กรอาชญากรรมโดยทั่วไป กล่าวคือ ผู้มีอิทธิพลหรือเจ้าพ่อจะทำการสั่งการหรือกำหนด

⁷⁶ จิตติ ดิงค์วิทย์, คำอธิบายประมวลกฎหมายอาญา ภาค 2 ตอน 1, พิมพ์ครั้งที่ 7 (กรุงเทพมหานคร : สำนักอบรมกฎหมายแห่งเนติบัณฑิตยสภา, 2543), หน้า 192.

⁷⁷ เรื่องเดียวกัน.

เป็นนโยบายในลักษณะเป็นทอดๆ ในเรื่องที่มีผิดกฎหมายในบริวารรับไปปฏิบัติ โดยมีลักษณะของวัตถุประสงค์เพื่อการแสวงหาผลประโยชน์และอำนาจ และผู้มีอิทธิพลหรือเจ้าพ่อเป็นผู้ได้รับผลประโยชน์จากการกระทำความผิดอย่างแท้จริง นอกจากนี้แล้วการดำเนินการในส่วนที่มีผิดกฎหมายจะยังคงมีอยู่และดำเนินการต่อไปอย่างต่อเนื่อง เพื่อสามารถนำผลตอบแทนที่ได้มาใช้ได้อย่างไม่สิ้นสุด แม้ว่าจะมีสิ่งที่เป็นผลประโยชน์ทางการเงินหรือสร้างอิทธิพลเหนือองค์กรทางกฎหมาย แต่อาจเป็นการเกี่ยวข้องติดต่อสร้างความสัมพันธ์กับองค์กรทางกฎหมาย หรือสร้างอิทธิพลเหนือกฎหมาย โดยการรับว่าจะให้ผลตอบแทนหรือให้สินบนแก่เจ้าหน้าที่ของรัฐและของนักการเมือง เพื่อให้เกิดผลทำให้สามารถดำเนินธุรกิจที่ชอบด้วยกฎหมาย และดำเนินเรื่องผิดกฎหมายสะดวก

2.2 ปัญหจากองค์กรอาชญากรรม

2.2.1 อิทธิพลจากองค์กรอาชญากรรม

จากหลังขององค์กรอาชญากรรม มักจะปฏิเสธไม่ได้ว่ามีความเกี่ยวข้องกับผู้มีอิทธิพลในรูปแบบต่าง ๆ โดยองค์กรอาชญากรรมจะมีลักษณะพิเศษที่สนับสนุนให้การดำเนินกิจกรรมที่ผิดกฎหมายได้มากเช่นความมีประสิทธิภาพสูง สามารถหลบเลี่ยงกฎหมายได้อย่างง่ายดาย มีการขยายเครือข่ายหรือขยายอิทธิพลได้อย่างรวดเร็ว เนื่องจากผลประโยชน์หรือรายได้มากมาย มหาศาลที่ได้รับนั้นสามารถนำไปสร้างอำนาจบารมีเพิ่มในกลุ่มอาชญากร และนำไปสู่การครอบงำชุมชน การครอบงำข้าราชการ และเจ้าหน้าที่ของรัฐตลอดจนระบบการเมืองการปกครอง

หากพิจารณาในช่วงเวลาปี 20-30 ปีที่ผ่านมา แหล่งทรัพยากรอำนาจ (source of power) ของเจ้าพ่อ หรือผู้มีอิทธิพลเปลี่ยนไป เจ้าพ่อหรือผู้มีอิทธิพล (ซึ่งอาจเป็นหัวหน้าขององค์กรอาชญากรรม) มิได้มีอิทธิพลเหนือท้องถิ่นโดยอาศัยความรุนแรงเพื่อข่มขู่ประชาชนเท่านั้น แต่ทว่ายังมีปัจจัยทางเศรษฐกิจที่เข้ามาลดความรู้สึกของความเบี่ยงเป็นปฏิปักษ์จากสังคม ผู้มีอิทธิพล (หรือหัวหน้าองค์กรอาชญากรรม) มักจะอยู่ในฐานะของผู้กว้างขวางในระดับจังหวัดหรือภูมิภาค มีการบริจาคเพื่อการสาธารณะมากมาย มีการพัฒนาตนเองจนเป็นผู้มีอำนาจเป็นทางการในการปกครองส่วนท้องถิ่น (มักปรากฏในหลายพื้นที่ว่าผู้นำในการปกครองส่วนท้องถิ่นมักมีประวัติที่โลดโผน เป็นผู้กว้างขวางหรือเป็นนักเลงเก่า) นอกจากนี้การเข้ามามีความสัมพันธ์กับอำนาจรัฐทั้งใน

ส่วนท้องถิ่น และส่วนกลาง ยังมีการพัฒนาไปจากเดิมมาก⁷⁸ ผู้มีอิทธิพล (หรือหัวหน้าองค์กร อาชญากรรม) ไม่ได้อยู่ในฐานะของการอยู่ภายใต้อาณัติผู้ใช้อำนาจรัฐอีกต่อไป ที่ผ่านมากการปกครองระบอบประชาธิปไตย ระบบรัฐสภาของไทย ยังไม่มีเสถียรภาพเท่าที่ควร ทำให้เกิดการเลือกตั้งสภาผู้แทนราษฎรอย่างต่อเนื่อง (ลักษณะที่อยู่ไม่ครบวาระ) ผู้มีอิทธิพลในจังหวัดหรือในภูมิภาค มักมีส่วนเกี่ยวข้องในการให้ความช่วยเหลือผู้สมัคร หรือแม้แต่การเป็นผู้เลือกกำหนดตัวผู้สมัครเอง เมื่อผู้สมัครได้รับการเลือกตั้งแล้วก็จะต้องมีการปฏิบัติงานเพื่อให้ผู้มีอิทธิพลที่สนับสนุนตนเองได้รับประโยชน์อันเป็นการช่วยเหลือต่างตอบแทน ซึ่งโดยเฉพาะในสังคมไทยที่มีโครงสร้างในเชิงระบบอุปถัมภ์ (Patron Client System) มีผู้ให้การอุปถัมภ์ และผู้รับการอุปถัมภ์ จนเกิดเป็นความสัมพันธ์ทางใจในระบบบุญคุณ ซึ่งก็จะมีค่าตอบแทนด้วยความจงรักภักดี (Royalty)⁷⁹

ระบบอุปถัมภ์เกิดผลทำให้ประชาชนหรือพลเมืองดีที่พบเห็นหวาดกลัวต่ออาการกระทำ ความผิดกับองค์กรอาชญากรรม และผู้มีอิทธิพลที่เคยให้การอุปถัมภ์ค้ำจุนกันมาในองค์กรอาชญากรรมที่มีขนาดใหญ่ ซึ่งได้พัฒนาองค์กรลับที่มีระเบียบวินัยเข้มงวด และประกอบอาชญากรรมทุกประเภทที่มีการเข้าควบคุมพื้นที่อาณาเขตแน่นอน และร่วมมือกับองค์กรอาชญากรรมอื่นๆในระดับประเทศ ในการประกอบอาชญากรรมจะเป็นการดำเนินการการอย่างลับๆ มีลักษณะเป็นองค์กรคล้ายบริษัท กิจกรรมขององค์กรแต่ละอย่างไม่เป็นอิสระในตัวเองแต่จะรวมตัวเข้ากันได้ เช่น การค้ายาเสพติด การพนัน การกรรโชกทรัพย์ ช้อโกง ให้สินบนเจ้าหน้าที่ของรัฐ อันจะเป็นผลทำให้เกิดการใช้อิทธิพลเพื่อการขัดขวางกระบวนการยุติธรรม นอกจากนี้องค์กรยังมีหน้าที่ปรึกษาทางกฎหมาย และการต่อสู้คดีที่มีความสามารถที่หากจะจ้างให้ดำเนินคดีก็จะต้องมีค่าใช้จ่ายสูง ซึ่งไม่เป็นปัญหากับองค์กรอาชญากรรมที่จะกระทำได้นี้เนื่องจากได้รับกำไรวิเศษจากการประกอบธุรกิจผิดกฎหมาย ไม่เพียงเฉพาะเท่านั้น ระบบเครือข่ายขององค์กรอาชญากรรมยังส่งผลกระทบต่อความเสียหายของพยาน ซึ่งไม่สามารถปกป้องตนเองและครอบครัวจากการมุ่งร้ายหมายทำลายพยานที่รู้เห็น ซึ่งหาได้ยากมากในอดีตที่ผู้กระทำผิดเป็นกลุ่มอาชญากรที่มีการจัดตั้งในลักษณะองค์กรซึ่ง

⁷⁸ อัครพันธ์ สัมพันธ์, "กระบวนการทางกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับองค์กรอาชญากรรม," (วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาวิชานิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2542), หน้า 30.

⁷⁹ นพต พล สมบูรณ์ทรัพย์, "ปัญหาการปราบปรามผู้มีอิทธิพลในระบบสังคมไทย," (หลักสูตรป้องกันราชอาณาจักร ภาครัฐร่วมเอกชน รุ่นที่ 4 ปี 2534 - 2535), หน้า 8.

มีทั้งอิทธิพล กำลังคน และทรัพย์สินที่จะดำเนินการทุกวิถีทางเพื่อที่จะให้ตนหลุดพ้นจากการถูกดำเนินคดีโดยกระบวนการพิจารณาคดีตามกฎหมาย

จะเห็นได้จากการให้ความสำคัญของการป้องกันอิทธิพลขององค์กรอาชญากรรมของภาครัฐในการนำมาตรการคุ้มครองพยานมาใช้กับพยานที่เกี่ยวข้องกับความผิดเกี่ยวกับองค์กรอาชญากรรมที่อาจได้รับการคุ้มครองตามมาตราการพิเศษได้

2.2.2 การแทรกแซงการทำงานของเจ้าหน้าที่ของรัฐ

กลุ่มองค์กรอาชญากรรมที่ดำเนินกิจกรรมที่ผิดกฎหมาย เช่น การค้าประเวณี การเรียกค่าคุ้มครอง การค้าและผลิตอาวุธโดยผิดกฎหมาย อันสามารถสร้างรายได้และเพิ่มความแข็งแกร่งให้กับองค์กรต่างๆเหล่านี้ยิ่งอย่างมหาศาล ในการสืบสวนสอบสวน การจับกุม รวมทั้งการปราบปรามดำเนินคดี เพื่อนำตัวผู้กระทำผิดที่เป็นสมาชิกองค์กรอาชญากรรมมาลงโทษนั้นเป็นหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้บังคับใช้กฎหมายเกี่ยวกับการกระทำผิดขององค์กรอาชญากรรม ไม่ว่าจะเป็นเจ้าพนักงานฝ่ายปกครอง หรือ ตำรวจ พนักงานอัยการ ศาล พนักงานราชทัณฑ์ (เจ้าหน้าที่เรือนจำ) พนักงานของรัฐอื่นที่กฎหมายพิเศษแต่งตั้งให้อำนาจหน้าที่เพื่อการปราบปรามการกระทำผิดบางอย่างเป็นการเฉพาะ เช่น เจ้าหน้าที่ของรัฐตามกฎหมาย เกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด เจ้าหน้าที่ตามกฎหมาย เกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน เป็นต้น⁸⁰

ในการดำเนินการปราบปรามของเจ้าหน้าที่ของรัฐดังกล่าว องค์กรอาชญากรรมมักใช้อิทธิพลทุกรูปแบบด้วยวิธีการใช้กำลังบังคับ ชูเชื้อ ช่มชู้ เจ้าหน้าที่หรือให้ประโยชน์อื่นใดอันเป็นลักษณะสินบนแก่ตัวเจ้าหน้าที่นั้น หรือใช้อิทธิพลก่อให้เกิดผลกระทบแก่การให้การหรือการเบิกความของพยานบุคคล หรือพยานหลักฐานอื่น เพื่อให้สมาชิกองค์กรของตนรอดพ้นจากการดำเนินคดีและถูกลงโทษจากกระบวนการยุติธรรม บางประเทศ⁸¹ ได้กำหนดให้การกระทำดังกล่าวเป็นความผิดอาญาฐานขัดขวางความยุติธรรม (obstruction of justice)⁸²

⁸⁰ สุทธิพล ทวีชัยการ และคณะ, รายงานการวิจัย เรื่องการพัฒนากฎหมายป้องกันและปราบปรามองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ ที่มีการจัดตั้งในลักษณะองค์กร (ระยะที่ 2) หัวข้อ "การกำหนดความผิดฐานขัดขวางความยุติธรรม", 2547, หน้า 1-2.

⁸¹ อาทิเช่น ประเทศสหรัฐอเมริกา เยอรมัน และออสเตรเลีย.

⁸² สุทธิพล ทวีชัยการ และคณะ, เรื่องเดียวกัน, หน้า 2.

การแทรกแซงการทำงานของเจ้าหน้าที่ของรัฐที่กระทำโดยองค์การอาชญากรรม หรือ พิจารณาในแง่ของกระบวนการยุติธรรมทางอาญาถือได้ว่าเป็น “การขัดขวางความยุติธรรม” ซึ่ง ตาม Black's Law Dictionary หมายถึง “ความพยายามใดๆ เพื่อขัดขวางเกี่ยวกับการให้ความยุติธรรมที่ถูกต้องชอบธรรม” สำหรับประเทศที่ใช้ระบบกฎหมายแบบ Common Law เช่น ประเทศ สหรัฐอเมริกา ในช่วงแรกถือว่า “การขัดขวางความยุติธรรม” เป็นความผิดทางอาญาที่มีโทษเบา (misdemeanor) ซึ่งความผิดอาญาดังกล่าวสามารถกระทำได้หลายรูปแบบ เช่น การเข้าไปยุ่งกับ คณะลูกขุน การแทรกแซงการปฏิบัติการตามหน้าที่ของเจ้าพนักงาน และการดัดทอนหรือการ ปฏิเสธที่จะแสดงหลักฐาน เป็นต้น การขัดขวางความยุติธรรมรวมการกระทำที่เป็นความผิดทาง อาญาหลายฐานความผิด อีกทั้งยังอาจเกี่ยวข้องกับความผิดอาญาอื่นๆ หรือความผิดฐานกรรโชก ⁸³ ใน U.S. Code ซึ่งเป็นประมวลบทบัญญัติแห่งกฎหมายของสหรัฐ ได้บัญญัติถึงการขัดขวาง ความยุติธรรมไว้ในลักษณะ 18 (Title 18)⁸⁴ ซึ่งมีใจความว่าการขัดขวางความยุติธรรมเกี่ยวข้องกับการกระทำใดๆ อันเป็นการแทรกแซงการปฏิบัติการตามหน้าที่ของเจ้าพนักงาน รวมทั้งการกระทำ ใดๆ ซึ่งเป็นการขัดขวางระบบงานยุติธรรมมิให้ดำเนินไปอย่างถูกต้องชอบธรรม และใน อนุสัญญาสหประชาชาติเพื่อการต่อต้านอาชญากรรมข้ามชาติที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร มีข้อบท ที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดให้การขัดขวางความยุติธรรมเป็นความผิดอาญา ในอนุสัญญาข้อ 23 ซึ่ง มีบทบัญญัติ ดังนี้

“รัฐที่เป็นภาคีสมาชิกจะต้องรับเอามาตรการทางกฎหมายและมาตรการอื่นๆเท่า ที่จำเป็นเพื่อกำหนดให้การกระทำต่อไปนี้เป็นความผิดอาญาเมื่อกระทำโดยเจตนา

⁸³ Sue Titus Reid , Criminal Law . Fourth Edition limited : the MacGraw – Hill Companies.Inc. , p.367.

⁸⁴ Title 18 ประกอบด้วยบทบัญญัติ 18 มาตรา ตั้งแต่มาตรา 1501 ถึง มาตรา 1518 เช่น

- (1) การใช้อิทธิพลชักจูงหรือประทุษร้ายเจ้าพนักงานหรือลูกขุน (มาตรา 1503)
- (2) การขัดขวางคำสั่งศาล (มาตรา 1509)
- (3) การขัดขวางการบังคับใช้กฎหมายแห่งรัฐ หรือกฎหมายท้องถิ่น (มาตรา 1511)
- (4) การยุ่งเกี่ยว (เข้าไปยุ่งเหยิง) กับพยาน ผู้เสียหายหรือผู้ให้ข้อมูล (มาตรา 1512) หรือ
- (5) การดัดทอน (แก้แค้น) พยาน ผู้เสียหาย หรือผู้ให้ข้อมูล (มาตรา 1513) เป็นต้น.

(ก) การใช้กำลังทางกายภาพ การข่มขู่ หรือการกระทำให้กลัว หรือการให้สัญญา ยื่นข้อเสนอหรือใช้ประโยชน์ที่มีควรได้เพื่อจูงใจให้การเท็จ หรือเพื่อแทรกแซงการให้การหรือการ เสนอพยานหลักฐานในการดำเนินคดีที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดที่อนุสัญญาฉบับนี้ครอบคลุม ถึง

(ข) การใช้กำลังทางกายภาพ หรือการข่มขู่ หรือการทำให้กลัว เพื่อขัดขวางการ ปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่งานยุติธรรมหรือเจ้าหน้าที่ผู้บังคับใช้กฎหมายในส่วนที่เกี่ยวกับการ กระทำความผิดที่อนุสัญญาฉบับนี้ครอบคลุมถึง ไม่มีข้อความใดในอนุวรรคนี้ที่ทำให้เสื่อมสิทธิของรัฐที่ จะมีกฎหมายคุ้มครองเจ้าหน้าที่ประเภทอื่นของรัฐ"

ผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับการขัดขวางความยุติธรรม มักจะมีความเกี่ยวข้องกับกลุ่ม อาชญากรรมที่จัดตั้งในลักษณะองค์กรไม่ว่าทางใดทางหนึ่ง ซึ่งอาจเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐที่มีความ สัมพันธ์กับกลุ่มอาชญากรก็ได้ การกำหนดให้การขัดขวางความยุติธรรมเป็นความผิดตาม อนุสัญญาข้อ 23 แสดงให้เห็นถึงความสำคัญของปัญหาการแทรกแซงการทำงานของเจ้าหน้าที่ ของรัฐ ของบรรดาประเทศต่างๆ ที่ได้ลงนามในอนุสัญญาสหประชาชาติดังกล่าว และการตระหนัก ถึงภัยขององค์กรอาชญากรรม เพราะว่าอนุสัญญาที่ได้ยกมาข้างต้นมีความมุ่งหมายให้การดำเนิน การกับกลุ่มอาชญากรและการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ของรัฐในส่วนที่เกี่ยวกับความผิดตาม อนุสัญญาเป็นไปอย่างถูกต้องชอบธรรม โดยที่กลุ่มอาชญากรที่จัดตั้งในลักษณะองค์กรเป็นการ รวบรวมกลุ่มของบุคคลที่มีการแบ่งหน้าที่การบังคับบัญชาตามลำดับชั้นและเกี่ยวข้องกับธุรกิจผิด กฎหมายที่ก่อให้เกิดรายได้มหาศาล หากผู้ถูกกระทำเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐและมีส่วนที่เกี่ยวข้อง เป็นผู้กระทำความผิด โดยมีผู้ให้สินบนที่ผู้ให้นั้นเป็นได้ทั้งบุคคลธรรมดา นิติบุคคล กลุ่มอาชญากร ที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร และผู้มีอิทธิพลในฝ่ายผู้รับนั้นคือ เจ้าหน้าที่ของรัฐ โดยอาจเป็นเจ้าหน้าที่ ในระดับใดก็ได้ ตั้งแต่เจ้าหน้าที่ระดับล่างไปจนถึงเจ้าหน้าที่ระดับสูง ก็ถือได้ว่าเป็นการจู่โจมร้าย บังหลวงได้

ขณะนี้ในประเทศไทยมีกลุ่มอาชญากรที่จัดตั้งในลักษณะองค์กรที่สำคัญได้แก่การลักลอบ ค้ายาเสพติด การลักลอบนำผู้อพยพเข้าเมือง การค้าอาวุธ อาชญากรรมทางเศรษฐกิจ และ อาชญากรรมคอมพิวเตอร์ การค้าหญิงและเด็ก การโจรกรรมรถยนต์ และลักลอบค้ายานพาหนะ และการฟอกเงิน เป็นต้น และการที่ลักษณะการกระทำความผิดของกลุ่มอาชญากรที่จัดตั้งใน

ลักษณะองค์กรดังกล่าวมีลักษณะที่คล้ายคลึงการประกอบธุรกิจที่ถูกกฎหมาย⁸⁵ กล่าวคือกลุ่มอาชญากรที่จัดตั้งในลักษณะองค์กรได้พัฒนาระบบการทำงานให้มีความยืดหยุ่นโดยใช้วิธีการกระจายอำนาจ การทำงานต่างๆมิได้รวมอำนาจไว้ในศูนย์กลางอีกต่อไป decentralized Structure⁸⁶ ทำให้กลุ่มอาชญากรที่จัดตั้งในลักษณะองค์กรเป็นหน่วยงานที่ได้รับการจัดตั้งอย่างมีระบบที่มีความมั่นคงเข้มแข็งในระดับหนึ่ง ซึ่งเชื่อต่อการปฏิบัติการที่ผิดกฎหมายดังกล่าวข้างต้นได้มีประสิทธิภาพ จึงสามารถดำเนินการบั่นทอนประสิทธิภาพของระบบงานยุติธรรมไม่ให้เข้าปราบปรามองค์กรของตน และบิดเบือนการดำเนินคดีในกระบวนการยุติธรรมไปในทางที่ก่อให้เกิดผลดีแก่บุคคลหรือกลุ่มบุคคลในองค์กรตนได้ ดังนั้นปัญหาการแทรกแซงการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ของรัฐโดยองค์กรอาชญากรรมเป็นปัญหาที่ประเทศไทยควรให้ความสำคัญในการป้องกันและปราบปราม

2.2.3 ความยากในการแสวงหาพยานหลักฐาน

ดังที่ได้กล่าวไว้ข้างต้นทำให้เห็นได้ว่าในระยะแรกของการก่ออาชญากรรมจะเริ่มต้นจากปัจเจกบุคคลและพัฒนามาเป็นการรวมกลุ่มบุคคลจัดตั้งเป็นองค์กรอาชญากรรมเพื่อการกระทำ ความผิด ซึ่งได้เป็นไปเพื่อขัดขืนต่อกรกับผู้ที่มีอำนาจและเพื่อให้สามารถอยู่รอดในสังคมในขณะนั้นๆ เช่น กลุ่มของชาวอิตาเลียนที่อพยพเข้าสู่ประเทศสหรัฐอเมริกา แล้วตั้งรกรากต่อสู่เพื่อการดำเนินชีวิตในฐานะผู้ที่ด้อยกว่าในทางสังคมจนได้พัฒนาการจัดตั้งเป็นองค์กรอาชญากรรมเชื้อสายอิตาเลียน (Italian Organized Crime) ขึ้นในช่วงปลายคริสต์ศตวรรษที่ 19 ถึงต้นคริสต์ศตวรรษที่ 20 หรือการจัดตั้งสมาคมลับฮังชังของชาวจีนที่อพยพมาตั้งรกรากอยู่ในประเทศไทยในรัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 5 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อช่วยเหลือเกื้อกูลกันในระหว่างชนชาวจีนด้วยกัน นอกจากนี้ ยังมีการจัดตั้งเป็นองค์กรอาชญากรรมเพื่อการกระทำ ความผิดในลักษณะเป็นขบวนการสร้างชาติหรือขบวนการกู้ชาติ เช่น การก่อตั้งกลุ่มอิทธิพลระดับชาติในญี่ปุ่นที่เรียกว่าสมาคมเงินโยซา หรือแก๊งสมุทรรดาในตอนปลายคริสต์ศตวรรษที่ 19 อย่างไรก็ตาม ในขณะเดียวกันนี้องค์กรอาชญากรรมเหล่านี้ก็ได้มีความเกี่ยวข้องกับการประกอบอาชญากรรมใน

⁸⁵ "Organized Crime ," > [http://www."Faculty"newc"edu/toconner/397/spy/organizedcuine"htm](http://www.)>,2002.

⁸⁶ Global Program Assassing Transnational Organized Crime Groups: Dangerousness and trend,">[http://www"socwatch"org"y/1999/eng/updates/CsD2000/Lsrev 2 - 6 Feb - 2000.htm](http://www)>, 1999

หลายรูปแบบเพื่อหารายได้มาสนับสนุนองค์กรด้วย ไม่ว่าจะเป็นการตั้งปอนการพนัน ค่าประเวณี หรือการข่มขู่เรียกค่าคุ้มครอง

ในสภาพการณ์ปัจจุบัน มีความเจริญก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศด้านต่างๆ มากมาย ในขณะที่เดียวกันองค์กรอาชญากรรมก็อาศัยความเจริญดังกล่าวมาพัฒนาศักยภาพองค์กรอาชญากรรมของตนด้วยการดำเนินการองค์กรอาชญากรรมได้ใช้ปัจจัยดังกล่าวเสริมในการปรับเปลี่ยนรูปแบบขบวนการค้าหรือธุรกิจที่จัดตั้งขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อการแสวงหาผลประโยชน์ทางการเงินหรือผลประโยชน์ทางวัตถุอย่างอื่น และอำนาจโดยมีการดำเนินการประกอบอาชญากรรมในลักษณะข้ามชาติอันเป็นผลมาจาก 3 ประการ คือ

- (1) การขยายระบบเศรษฐกิจไปทั่วโลก (Globalization of the economy)
- (2) การเพิ่มจำนวนของผู้อพยพ และการผลิตผลงานข้ามเชื้อชาติเผ่าพันธุ์
- (3) การพัฒนาเทคโนโลยีการคมนาคมและการติดต่อสื่อสาร⁸⁷

การดำเนินการขององค์กรอาชญากรรม จะประกอบด้วยบุคคลซึ่งมีวัตถุประสงค์อย่างเดียวกันเพื่อการกระทำเกี่ยวกับธุรกิจทั้งที่ถูกและผิดกฎหมาย ซึ่งมีเครือข่ายวิธีการดำเนินการสลับซับซ้อนยากแก่การรวบรวมเอกสารเพื่อนำมาใช้ในการพิสูจน์การกระทำผิดให้ศาลได้เชื่อและพิพากษาลงโทษประกอบกับลักษณะขององค์กรอาชญากรรม ขนาดขององค์กรอาชญากรรมระหว่างประเทศระดับความก้าวหน้าเชี่ยวชาญในการจัดการ ความหลักแหลมในการประกอบความผูกพันในชาติพันธุ์โดยเป็นระบบครอบครัวของสมาชิก การเกรงกลัวต่อโทษที่ป่าเถื่อนโหดร้ายซึ่งจะได้รับ เมื่อมีการเปิดเผยความลับ ความเล่ห์เหลี่ยมมากขึ้น ทำให้แนวทางการแก้ไขปัญหาโดยใช้มาตรการภายในประเทศอย่างเดียวเกือบเป็นไปไม่ได้ เพราะความสัมพันธ์กับนานาประเทศขององค์กรอาชญากรรม⁸⁸

⁸⁷ James O. Finekenauer, "Meeting the Challenge of Transnational," >http://ncjrs.org/pdffiles/1/jr_0002446.pdf>, July 2000

⁸⁸ ต่อดักดี บูรณะเรื่องโรจน์, การอภิปรายทั่วไปเกี่ยวกับแนวความคิดทางด้านนโยบายเพื่อปราบปรามองค์กรอาชญากรรม (Organized crime) ในการสัมมนาระหว่างประเทศ ครั้งที่ 93 ซึ่งจัดโดยสถาบัน UNAFEI เพื่อการป้องกันและปราบปรามและการปฏิบัติต่อผู้กระทำความผิด .วารสารอัยการ ปีที่16 เล่มที่ 186 (สิงหาคม 2536), หน้า 60.

ลักษณะของการพัฒนาเทคโนโลยีการคมนาคม และการติดต่อสื่อสารที่องค์กรอาชญากรรมนำมาประกอบการดำเนินการกระทำผิดทำให้พยานหลักฐานที่ใช้ในการพิสูจน์ความผิดมีความสลับซับซ้อนยากและการรวบรวมมาเพื่อพิสูจน์ความผิดจึงทำให้พยานหลักฐานที่ยากแก่การนำมาพิสูจน์การกระทำผิดขององค์การอาชญากรรมคือการที่องค์กรอาชญากรรมมีการสื่อสารโดยใช้โทรศัพท์ แฟกซ์ และการลบส่งวิทยุสื่อสารข้ามทวีป ไม่ว่าจะเป็นการส่งสารในธุรกิจที่ถูกหรือผิดกฎหมาย หรือการโอนเงินข้ามทวีป จึงเกิดเป็นความจำเป็นในการให้ความร่วมมือของประเทศต่างๆ ในการปราบปรามองค์การอาชญากรรม ซึ่งมาตรการต่างๆ ที่สำคัญในการรวบรวมพยานหลักฐานในระหว่างการสืบสวนเพื่อพิสูจน์ความสัมพันธ์ของบุคคลในองค์กร การดำเนินการเกี่ยวกับธุรกิจทั้งที่ถูกและผิดกฎหมาย การใช้วิธีการสืบสวนธรรมดาอาจไม่ได้ผลกับการเอาผิดกับผู้ที่เกี่ยวข้องกับการกระทำผิดขององค์การอาชญากรรมโดยเฉพาะอย่างยิ่งองค์การอาชญากรรมข้ามชาติ

ในประเทศสหรัฐอเมริกาที่ประสบปัญหาความเสียหายจากกระทำของอาชญากรรมที่กระทำโดยองค์การอาชญากรรมเป็นเวลานานแต่ยุคอัลคาโปน⁸⁹ จนมาถึงยุคมาเฟียตระกูลต่าง ๆ ทั้งในนครนิวยอร์กและบอสตัน ในระยะแรกมาเฟียดำเนินกิจกรรมผิดกฎหมายพื้นฐานทั่วไป เช่น การเก็บค่าคุ้มครอง การพนัน เป็นต้น ต่อมาได้ขยายกิจกรรมผิดกฎหมายออกไป นอกจากนั้นในระยะหลัง มีกลุ่มองค์การอาชญากรรมอื่น ๆ ที่เข้าไป ปฏิบัติภายในสหรัฐอเมริกาซึ่งเป็นประเทศที่ให้สิทธิและการคุ้มครองทางรัฐธรรมนูญอย่างมาก มีประสบการณ์ในการต่อสู้กับการปราบปรามองค์การอาชญากรรม โดยสหรัฐอเมริกาดำเนินการกับองค์การอาชญากรรมเพื่อให้สามารถใช้กฎหมายลงโทษตัวการที่แท้จริงนั้นยากยิ่ง เพราะองค์การอาชญากรรมมีทรัพยากรมากมายไม่ว่าเป็นกำลังคน กำลังเงิน อำนาจจนอกระบบ รวมทั้งมีบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญด้านต่าง ๆ ที่ถูกจ้างมาเพื่อให้การดำเนินการเป็นไปตามเทคนิคเป็นระบบและมีความซับซ้อนยากต่อการที่จะหาพยานหลักฐานจับกุม รวมทั้งการให้บริษัทบังหน้าในการดำเนินกิจการที่ผิดกฎหมายอื่น ๆ⁹⁰

การดำเนินการรวบรวมพยานหลักฐานในระหว่างการสืบสวนเพื่อพิสูจน์ความผิดความสัมพันธ์ของบุคคลในองค์การอาชญากรรมเกี่ยวกับการดำเนินการธุรกิจทั้งที่ถูกและผิดกฎหมาย ซึ่ง

⁸⁹ อัลคาโปน ; หัวหน้าแก๊งสเตอร์ในชิคาโก สหรัฐอเมริกา ซึ่งใช้องค์การอาชญากรรมของตนสนับสนุนผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นนายกเทศมนตรีของเมือง.

⁹⁰ วันชัย รุจนวงศ์, ฝ่าองค์การอาชญากรรม, พิมพ์ครั้งที่ 1 (กรุงเทพฯ ฯ สำนักงานพิมพ์มติชน, 2548), หน้า 141.

หากใช้มาตรการการสืบสวนธรรมดาอาจจะไม่ได้ผลกับองค์กรอาชญากรรมและองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ จึงต้องใช้การสืบสวนพิเศษ อาทิเช่น การดักฟังการสนทนาทางโทรศัพท์ (Wiretap) การใช้เจ้าหน้าที่อำพราง (entrapment) การสะกดรอยด้วยเครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์ (Electronics surveillance) ในระบบกฎหมายของต่างประเทศได้มีเทคนิคการสืบสวนดังกล่าวข้างต้น ซึ่งได้มีการพัฒนาจากรูปแบบการกระทำความผิดขององค์กรอาชญากรรมที่มีความลับซับซ้อนให้สามารถรวบรวมพยานหลักฐานในการลงโทษกลุ่มผู้กระทำความผิดและผู้มีอำนาจตัดสินใจระดับสูงขององค์กร โดยที่การสอบสวนในแบบธรรมดาไม่สามารถใช้ได้ผลกับองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ

ในสภาพปัญหาดังกล่าว องค์กรสหประชาชาติได้มีการบัญญัติข้อบทเกี่ยวกับเทคนิคการสืบสวนพิเศษไว้ในอนุสัญญาสหประชาชาติเพื่อต่อต้านอาชญากรรมข้ามชาติที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร⁹¹ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อปราบปรามองค์กรอาชญากรรมอย่างมีประสิทธิภาพ⁹² นอกจากนี้ อนุสัญญาดังกล่าวยังส่งเสริมให้ประเทศภาคีสมาชิกจัดทำข้อตกลงทวิภาคี หรือพหุภาคี หรือกำหนดหลักการใดๆที่ใช้สำหรับการสืบสวนสอบสวนด้วยวิธีพิเศษภายใต้ความร่วมมือในระดับระหว่างประเทศ⁹³ การสืบสวนสอบสวนพิเศษมีหลักการเกี่ยวกับการสืบสวนสอบสวนทั่วไป โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อการแสวงหาพยานหลักฐานที่สามารถนำไปใช้ในการพิสูจน์ความผิดของจำเลยในศาลได้ หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือ จะต้องเป็นพยานที่ศาลยอมรับฟัง

จะเห็นได้ว่าประเทศต่างๆที่ได้เข้าเป็นภาคีในอนุสัญญาของสหประชาชาติดังกล่าวได้ให้ความสำคัญและตระหนักต่อปัญหาความยากในการแสวงหาพยานหลักฐานที่โยงใยเกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดของผู้กระทำความผิดที่เป็นองค์กรอาชญากรรม ที่เป็นสิ่งที่พิสูจน์ว่าการกระทำดังกล่าวมีความผิดหรือไม่อย่างไร ดังนั้น การปราบปรามองค์กรอาชญากรรมของประเทศไทยให้บรรลุผลสำเร็จจึงจำเป็นต้องปรับปรุงพัฒนาประสิทธิภาพทางกฎหมายโดยเฉพาะกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับเทคนิควิธีการสืบสวนสอบสวนพิเศษ เพื่อขจัดอุปสรรคสำคัญในการป้องกันและปราบปรามปัญหาองค์กรอาชญากรรม โดยเฉพาะต้องร่วมมือปราบปรามอาชญากรรมข้ามชาติ

⁹¹ อนุสัญญาฯ ข้อ 20.

⁹² อนุสัญญาฯ ข้อ 20 วรรคแรก

⁹³ อนุสัญญาฯ ข้อ 20 วรรคสอง

กับนานาชาติในส่วนที่เกี่ยวข้องกับความยากในการแสวงหาพยานหลักฐานเพื่อเอาผิดกับอาชญากร

2.3 ผลกระทบจากปัญหาองค์กรอาชญากรรม

ผลกระทบขององค์กรอาชญากรรมนั้นมีมากมาย ส่งผลไปยังทุกภาคส่วนของสังคมและมีผลกระทบต่อประชาชนทุกคน ซึ่งในที่นี้ผู้เขียนขอจำแนกเป็น 3 หัวข้อเพื่อพิจารณา ดังนี้

2.3.1 ทางสังคม

อิทธิพลทางเศรษฐกิจและการเมืองขององค์กรอาชญากรรมสามารถทำให้โครงสร้างสังคมอ่อนแอ เมื่อพิจารณาองค์กรอาชญากรรม ซึ่งเข้าข่ายตามคำนิยามของอนุสัญญาฯ ในประเทศไทย มีอยู่มากมายหลายพวกหลายกลุ่ม ทำกิจกรรมที่ผิดกฎหมายหลากหลายประเภท เช่น การค้ายาเสพติด การค้าประเวณี การค้าของผิดกฎหมาย การค้าอาวุธสงคราม หวยหรือบ่อนผิดกฎหมาย การรับจ้างทวงหนี้ เป็นต้น⁹⁴ โดยเฉพาะปัญหาการค้ายาเสพติด ซึ่งหากพิจารณาถึงเรื่องเด็กและเยาวชน ซึ่งจะเป็นกำลังสำคัญของชาติในการพัฒนาประเทศต่อไปในอนาคตจะทำให้เขาเหล่านั้นตกเป็นทาสของยาเสพติดซึ่งเป็นปัญหาใหญ่ของแทบทุกประเทศในขณะนี้ เกิดปัญหาความเสื่อมถอยทางศีลธรรมจรรยา และในที่สุดกระทบต่อสถาบันในระบบประชาธิปไตย⁹⁵ ซึ่งองค์กรเหล่านี้มีการจัดระเบียบภายในองค์กรทั้งอย่างเป็นระบบมีเครือข่ายอิทธิพลกว้างขวาง มีการประสานงานในระดับหมู่บ้าน ตำบล อำเภอ จังหวัดถึงระดับประเทศ โดยเฉพาะการเมืองและยังเชื่อมโยงกับเครือข่ายอื่นๆ เครือข่ายดังกล่าวมีตั้งแต่ผู้มีอิทธิพลท้องถิ่น นักการเมือง ข้าราชการ ทหาร ตำรวจ ครู พ่อค้า และบุคคลที่มีสถานะทางสังคม ทั้งที่เกี่ยวข้องโดยตรงหรือโดยอ้อม โดยรู้ว่าเป็นกิจกรรมขององค์กรอาชญากรรม หรือเป็นผู้ได้รับประโยชน์ และเอื้อประโยชน์ต่อองค์กรอาชญากรรมในลักษณะเครือข่ายต่างตอบแทน เป็นต้น

⁹⁴ วันชัย รุจนวงศ์, ฝ่าองค์กรอาชญากรรม. 1, หน้า 43.

⁹⁵ นิกร เกรีกุล, การป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ทฤษฎีกฎหมายและแนวปฏิบัติ.

(กรุงเทพมหานคร Translators – at – law.cow,2543), หน้า 20.

ทำให้สังคมเกิดความเลื่อมไทรหมทางศีลธรรมจรรยา เนื่องจากมูลเหตุที่ค่านิยมในสังคมไทยเป็นยุคที่ให้ความสำคัญทางวัตถุโดยบุคคลที่มีอำนาจและเงินทอง โดยที่สังคมไม่โยติว่าเงินทองหรืออำนาจเหล่านั้นจะได้มาโดยวิธีใด ก็จะได้รับการยอมรับอย่างดีจากสังคม ซึ่งผู้มีอิทธิพลซึ่งเป็นตัวหน้าหัวหน้าหรือระดับผู้นำขององค์กรที่มีการดำเนินงานของขบวนการเหล่านี้มีหลายหลากรูปแบบ องค์กรในระดับล่าง หรือระดับลูกน้องที่ใกล้ชิดกับกิจกรรมที่ผิดกฎหมายโดยตรง ส่วนตัวหัวหน้าหรือระดับผู้นำในระดับสูงขององค์กรที่มีการพัฒนาการซับซ้อนมักจะไม่ทำเฉพาะกิจกรรมที่ผิดกฎหมายเท่านั้น แต่จะมีการประกอบธุรกิจที่ผิดกฎหมายควบคู่กับถูกกฎหมาย เพื่อใช้เป็นกิจกรรมบังหน้าธุรกิจที่ผิดกฎหมายโดยคนกลุ่มนี้จะใช้ช่องผ่านค่านิยมดังกล่าวของสังคม ใช้จ่ายเงินที่หาได้มามหาศาลโดยอ้างว่าเป็นเงินที่ได้มาโดยธุรกิจที่สุจริต รวมทั้งแสดงตัวเป็นผู้มีใบุญ บริจาคเงินในงานการกุศลต่างๆอันจะทำให้สมาชิกองค์กรอาชญากรรมได้เข้าใกล้ชิดกับนักการเมืองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐที่มีอำนาจ

ทำให้บุคคลเหล่านี้สามารถปฏิสัมพันธ์กับบุคคล องค์กรหรือกลุ่มสถาบันต่างๆของสังคมได้อย่างชอบธรรม และกลมกลืนในลักษณะที่ดูประหนึ่งเป็นนักธุรกิจผู้มีจิตใจเมตตา จะมีผลทำให้นักธุรกิจถูกกฎหมายบังหน้า ด้วยอำนาจเงินและอิทธิพลขององค์กรอาชญากรรมได้รับความยอมรับนับหน้าถือตาในสังคมได้รับการยอมรับจากบุคคลชั้นนำและประชาชนทั่วไป มีการตอบรับเป็นอย่างดีกลายเป็นผู้มีอำนาจและอิทธิพลที่สังคมยอมรับคบหาสมาคมด้วยและให้การยกย่อง ขอแต่เพียงให้ได้เงินจากกิจกรรมนั้นมากพอ มีผลให้บุคคลในสังคมไม่คำนึงถึงวิธีการในการหารายได้ไม่ว่าจะผิดกฎหมายหรือไม่ แนวความเชื่อดังกล่าวทำให้สังคมเกิดความเลื่อมไทรหมทางศีลธรรมจรรยา ก่อให้เกิดแบบอย่างการสร้างตัวอย่างให้เป็นที่ยอมรับในสังคมด้วยวิธีการที่ผิดกฎหมาย

นอกจากนี้ ธุรกิจผิดกฎหมายหลายประเภทก่อให้เกิดผลกระทบต่อคนในวงกว้าง ซึ่งส่วนใหญ่เป็นกิจกรรมที่ทำลายทรัพยากรที่มีค่ายิ่งคือมนุษย์ ไม่ว่าจะเป็นการทำโดยทันทีทันใด เช่น การรับจ้างฆ่าคน ทำให้เกิดการเคียดแค้นชิงชังของญาติผู้เสียชีวิต เป็นผลต่อความต้องการแก้แค้นระหว่างฝ่ายที่สูญเสีย ลูกภรรยาของคน que เสียชีวิตหากเป็นผู้นำที่หาเลี้ยงครอบครัวก็จะทำให้ภรรยาและลูกขาดกำลังสำคัญในการหารายได้จนเจือครอบครัว ลูกขาดที่พึ่งกลายเป็นลูกกำพร้า ภรรยาต้องรับภาระหาเลี้ยงครอบครัวแทนสามี

หากเป็นการทำลายทรัพยากรมนุษย์อย่างซ้ำๆ เช่น การค้ายาเสพติด ที่ระบาดไปทุกสาขา อาชีพต้องเป็นภาระแก่ครอบครัวและสังคม หลายกรณีผู้ติดยาเสพติดมีอาการคลุ้มคลั่ง จับตัวบุคคลเป็นตัวประกันและฆ่าตัวประกันตาย จำนวนผู้ต้องขังในเรือนจำมีจำนวนเพิ่มสูงขึ้นอย่างรวดเร็วจนทำให้เกิดปัญหาคนล้นคุกได้ โดยในปี 2543-2545 ผู้กระทำความผิดในข้อหาเกี่ยวกับยาเสพติดเป็นจำนวนเกินกว่าครึ่งของจำนวนผู้กระทำความผิดอื่นๆ ทำให้ทรัพยากรบุคคลอันมีค่าถูกทำลายลงด้วยยาเสพติด และให้ขาดคนจำนวนหนึ่งในการพัฒนาประเทศ อันเป็นภาระต่อประเทศในระยะยาว⁹⁶

ในส่วนของกรณีนำหญิงและเด็กไปค้าประเวณี ก่อให้เกิดผลเป็นการทำลายทรัพยากรมนุษย์เช่นเดียวกัน หญิงและเด็กผู้ถูกค้าประเวณี (ในบางกรณีรวมทั้งชายค้าประเวณีด้วย) และลูกค้าที่ใช้บริการจากการค้าประเวณีติดเชื้อโรคเอดส์ (HIV/AIDS) และโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์อื่นๆ ทำให้เป็นภาระแก่ครอบครัวที่ต้องรับการรักษาอย่างเข้มข้นและต่อเนื่อง จนทำให้หมดกำลังใจในการทำตัวให้เป็นประโยชน์ต่อสังคมเพราะความป่วยเจ็บ และตกเป็นภาระของรัฐ ญาติพี่น้องในการดูแลรักษา⁹⁷

ปัญหาขององค์กรอาชญากรรมคุกคามชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนก่อให้เกิดความไม่สงบเรียบร้อยในสังคม มีผลต่อสุขภาพจิตของประชาชนทำให้เกิดความหวาดผวาและเกรงกลัวต่ออำนาจและอิทธิพลของเหล่าองค์กรอาชญากรรม บุคคลผู้ที่ได้รับผลตกเป็นเหยื่อของการทำลายขององค์กรอาชญากรรม หากไม่เสียชีวิตก็ตกเป็นภาระแก่สังคม และบุคคลรอบข้างที่ต้องติดตามดูแลและรักษาเยียวยา

การที่องค์กรอาชญากรรมมีการแทรกแซงการทำงานของเจ้าหน้าที่ของรัฐโดยการให้สินบนเพื่อให้เจ้าหน้าที่ดังกล่าวปฏิบัติตามที่ตนต้องการ รวมทั้งการใช้อิทธิพล อำนาจขององค์กรอาชญากรรม ช่มชู้ ทำให้ประชาชนผู้สุจริตเสียสิทธิ เจ้าหน้าที่เกี่ยวข้องในกระบวนการยุติธรรมต้องทำงานหนักและลำบาก ทำให้การควบคุมสังคมโดยใช้กฎหมายไม่ได้ผลตามประสิทธิภาพเท่าใด

⁹⁶ สถิติการจับกุมผู้ต้องหาคดีเกี่ยวกับยาเสพติดที่มาประเทศ ปี 2543 จำนวน 222, 498 คดี , ปี 2544 จำนวน 206, 244 คดี , ปี 2545 จำนวน 183, 966 คดี และปี 2546 หลังจากมีการปราบปรามยาเสพติดครั้งใหญ่ของประเทศไทย ทำให้ลดลงเหลือ 83, 108 คดี , ข้อมูลจากสำนักงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติด.

⁹⁷ วันชัย รุจนวงศ์, เรื่องเดียวกัน, หน้า 46.

ผลที่ตามมาของพฤติกรรมดังกล่าวคือทำให้ประชาชนขาดความเชื่อถือ และศรัทธาในกระบวนการยุติธรรม ไม่กล้าให้ความร่วมมือกับเจ้าหน้าที่ของรัฐ ด้วยเกรงว่าจะได้รับผลร้ายในสวัสดิภาพและอาจเลยเถิดไปถึงการคิดเยียวยาแค้นตัวเองทำให้สังคมเกิดความวุ่นวาย

หากองค์การของรัฐ หน่วยงานอิสระที่ทำหน้าที่ตรวจสอบการทำงานของฝ่ายต่างๆตามรัฐธรรมนูญถูกแทรกซึมด้วยอำนาจจากองค์กรอาชญากรรมจะส่งผลให้ประสิทธิภาพการบริหารประเทศลดน้อยถอยลง องค์การอิสระขาดสมรรถภาพในการตรวจสอบการทำงานของฝ่ายอื่นๆ ทำให้ระบบการถ่วงดุลอำนาจไร้ความสามารถ เกิดการทุจริต ประพฤติมิชอบโดยไม่มีการเอาผิดแก่ผู้กระทำความผิด ซึ่งเป็นการยากที่จะแก้ไขได้

2.3.2 ทางเศรษฐกิจ⁹⁸

กิจกรรมทางเศรษฐกิจทั้งที่ถูกกฎหมายและผิดกฎหมายที่ดำเนินโดยองค์กรอาชญากรรมซึ่งอาศัยอำนาจและอิทธิพลของตนใช้เอื้อประโยชน์ต่อการดำเนินการทางธุรกิจ ส่งผลกระทบทางเศรษฐกิจทั้งในด้านที่เป็นบวกและด้านที่เป็นลบ ทางบวกก็คือทำให้เกิดการหมุนเวียนของเม็ดเงินในระบบเศรษฐกิจเป็นจำนวนมาก เพราะเป็นสิ่งที่อาศัยต้นทุนต่ำแต่รายได้ ผลตอบแทนจำนวนมาก เช่นผู้ทำงานเกี่ยวกับบ่อนการพนัน ทำให้เกิดการจ้างงาน

แต่ถึงแม้จะมีผลกระทบทางบวกบ้างแต่ผลกระทบทางด้านลบของกิจกรรมต่างๆเหล่านี้ส่งผลถึงเสถียรภาพด้านเศรษฐกิจของประเทศอย่างรุนแรง นอกจากนี้ในธุรกิจการค้ายาเสพติดก่อให้เกิดผลกระทบในทางลบค่อนข้างรุนแรง เช่น ทำลายสุขภาพของผู้เสพยา ผู้เสพยาต้องสูญเสียเงินจำนวนมากเพื่อซื้อสิ่งเสพติด ทำให้เกิดอาชญากรรมและเกิดอุบัติเหตุ ซึ่งมีมูลค่าความเสียหายที่คิดเป็นตัวเงินค่าสูงมากและในปัจจุบันก็ยังไม่ได้รับการศึกษาประเมินให้เป็นมูลค่าที่วัดได้อย่างชัดเจน แต่สามารถคาดหมายได้จากสภาพความรุนแรงของปัญหาว่ามีมูลค่ามหาศาล

⁹⁸ นवलน้อย ตรีรัตน์, การฟอกเงิน และผลกระทบต่อเศรษฐกิจ สังคมการเมือง : ในหวย ช่อง บ่อน ยา บัว เศรษฐกิจ นอกกฎหมายกับนโยบายสาธารณะในประเทศไทย (กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ตรีวิน, 2543), หน้า 283

ผลกระทบทางบวก

การศึกษากิจกรรมผิดกฎหมายในหลายประเทศ แสดงให้เห็นว่าธุรกิจผิดกฎหมายเหล่านี้เป็นแหล่งสร้างและจ้างแรงงาน เช่น ธุรกิจการค้ายาเสพติดในโบลิเวีย ที่ก่อให้เกิดการจ้างแรงงานถึง 300,000 คน อันมีรายได้จากการทำธุรกิจการค้าโคเคน ตั้งแต่ขั้นตอนของการปลูก แปรรูป และการขนส่ง หรือในการประกอบกิจการบ่อนการพนัน ก็มีผลต่อการจ้างแรงงานจำนวนมากเช่นเดียวกัน และยังส่งผลต่อการขยายตัวของธุรกิจอื่นๆที่เกี่ยวข้อง เช่น ธุรกิจการท่องเที่ยว ธุรกิจร้านอาหาร การแสดง เป็นต้น

นอกจากนี้ ยังพบอีกว่ามีกิจกรรมที่ผิดกฎหมายบางประเภท เช่น การพนันฟุตบอล มีส่วนในการส่งเสริมธุรกิจที่ถูกกฎหมายหลายประเภท เช่น สื่อพิมพ์ทางด้านกีฬา เคเบิลทีวี รายการกีฬาทางวิทยุ ซึ่งก่อให้เกิดความเจริญเติบโตทางด้านเศรษฐกิจ หรือในกรณีการค้ายาเสพติดและการค้าประเวณีข้ามชาติก็ถือว่าเป็นแหล่งที่มาของเงินตราต่างประเทศด้วย

ส่วนกรณีการค้าแรงงานต่างด้าวเข้ามาทำงานในประเทศไทย คือการแก้ไขปัญหาคาการขาดแคลนแรงงานในกิจการบางประเภท เช่น ธุรกิจประมงที่มีการใช้แรงงานชาวพม่า ที่คนไทยไม่ชอบทำงานเพราะเห็นว่าเป็นงานที่ดูต่ำต้อยจากการสำรวจเกี่ยวกับสถานประกอบการใน 50 จังหวัดที่มีแรงงานต่างด้าวของศูนย์วิจัยย้ายถิ่นแห่งเอเชียเมื่อเดือนกรกฎาคม 2543 พบว่ามีสถานประกอบการจำนวนมากที่ระบุว่าอาจจะต้องปิดตัวลง หากรัฐบาลไม่อนุญาตให้จ้างแรงงานต่างด้าวได้⁹⁹

ผลกระทบด้านลบ

เนื่องจากธุรกิจผิดกฎหมายต่างๆที่ตั้งที่กล่าวข้างต้นให้ผลประโยชน์มหาศาลกับกลุ่มสมาชิกองค์กรอาชญากรรมและผลประโยชน์เหล่านี้ได้ถูกนำกลับมาใช้ลงทุนในกิจกรรมผิดกฎหมายอื่นๆ เพื่อเป็นการขยายรายได้ เงินรายได้จากกิจการเหล่านี้ถือเป็นทุนสะสม ทำให้เกิดการแย่งชิงทรัพยากร และให้อิทธิพลเหนือต่อธุรกิจที่ผิดกฎหมายของตนให้ได้เปรียบในการทำธุรกิจ รวมถึงอำนาจในการก่อให้เกิดความไม่มีเสถียรภาพทางเศรษฐกิจ องค์กรอาชญากรรมมีเงินจากธุรกิจผิดกฎหมายเป็นจำนวนมหาศาล และมีรายรับเข้ามาอย่างต่อเนื่อง

⁹⁹ สุมาลี ปิตานนท์, ตลาดแรงงานไทยกับนโยบายรัฐบาล (กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2545), หน้า 319.

ในที่สุดเงินจากรายได้ของธุรกิจผิดกฎหมายนั้น จะถูกนำมาใช้ลงทุนทำธุรกิจผิดกฎหมาย อันจะเป็นการทำลายผู้ประกอบการสุจริตอื่นที่อยู่ในธุรกิจนั้น องค์การอาชญากรรมใช้เงินทุนในการสร้างอิทธิพลทางการเงิน และในหลายกรณีมีการสร้างอิทธิพลทางการเมือง ทั้งการเมืองระดับท้องถิ่นและการเมืองในระดับชาติ ซึ่งมีผลทำให้ผู้ประกอบการผิดกฎหมายเหล่านี้สามารถเข้าไปมีบทบาทในกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่กำลังขยายตัวในระดับสูง

ในช่วงเวลา 10 ปีที่ผ่านมา ประเทศไทยอยู่ในช่วงเวลาที่มีการขยายตัวทางเศรษฐกิจอยู่ในระดับสูง โดยกิจกรรมที่มีการขยายตัวค่อนข้างโดดเด่น คือในเรื่องตลาดหลักทรัพย์ และอสังหาริมทรัพย์ พบว่าเงินที่ได้มาจากกิจกรรมที่ผิดกฎหมายก็เป็นหนึ่งในจำนวนเงินที่เข้ามาเก็งกำไรในตลาดทั้งสองเป็นจำนวนมาก และเป็นกลุ่มที่ค่อนข้างทรงอำนาจเพราะเป็นเงินทุนที่กระจุกอยู่ในกลุ่มคนจำนวนหนึ่งเท่านั้น กลุ่มเหล่านี้ได้อาศัยจังหวะนี้ในการเพิ่มทุนสินทรัพย์ของตนเอง ที่นอกเหนือจากการนำเงินสกปรกเข้ามาฟอก

กลุ่มเหล่านี้จะใช้กำลังที่มีอำนาจของหุ้นหรือที่ดินให้มีการขึ้นราคาไปในระดับสูงและสามารถทำกำไรได้อย่างสวยงามจากกิจกรรมเหล่านี้ เงินจำนวนนี้สามารถมีบทบาทในการเล่นหุ้นได้ง่าย และทำให้เกิดความได้เปรียบผู้เล่นคนอื่นๆ เพราะเงินที่ได้มาง่ายกว่าผู้ประกอบการถูกกฎหมาย ส่งผลทำให้เกิดความเฟื่องฟูของเศรษฐกิจ ขณะนั้นมีแนวโน้มเอียง (Swing) ที่ผิดปกติเมื่อเกิดภาวะชะงักงันของระบบเศรษฐกิจ กลุ่มคนกลุ่มนี้จะถอนตัวออกไปและรอจังหวะเข้าสู่กิจกรรมที่ให้ผลตอบแทนสูงต่อไป

เงินจำนวนมากอันเป็นผลจากธุรกิจผิดกฎหมาย ถูกนำมาหารายได้ด้วยการปั่นหุ้น หรือการปั่นราคาที่ดินทำให้เศรษฐกิจมีลักษณะผิดเพี้ยนไปจากแนวทางปกติ ซึ่งไม่ได้ตั้งอยู่บนพื้นฐานการขึ้นลง ด้วยเหตุผลตามปกติของเศรษฐกิจ เพราะเป็นไปตามเหตุผลด้านการประกอบอาชญากรรมโดยเฉพาะการฟอกเงิน ซึ่งวัตถุประสงค์ในการลงทุนเป็นไปเพื่อฟอกเงินเท่านั้น ไม่ได้ทำเพื่อกำไรระยะยาวตามที่ควรจะเป็น ทำให้ตลาดหุ้นและตลาดอสังหาริมทรัพย์ไทยมีขนาดไม่ใหญ่นัก เกิดความปั่นป่วน และยังมีผลอย่างยิ่งต่อนโยบายการออม เพราะเหตุที่ว่ากลุ่มบุคคลหรือองค์การอาชญากรรมเหล่านี้มีแนวโน้มที่จะใช้จ่ายเงินอย่างฟุ่มเฟือย และเงินตราต่างประเทศเดือนที่มีการลักลอบโอนเงินไปต่างประเทศเพื่อฟอกเงิน

นอกจากนี้ กิจกรรมที่ผิดกฎหมายเหล่านั้นยังไม่ต้องเสียภาษีให้แก่รัฐ ขณะที่กิจกรรมที่ถูกกฎหมายกลับต้องเสียภาษีให้แก่รัฐค่อนข้างจะมาก เช่น ในกรณีของภาษีนิติบุคคล ซึ่งมีอัตราร้อยละ 30 ของผลกำไร ในขณะที่กิจกรรมที่ผิดกฎหมายที่ผลกำไรสูงแต่กลับมีผลกระทบต่อเศรษฐกิจและสังคมข้างมาก ทั้งยังไม่ต้องเสียภาษี นอกจากนี้ในกิจกรรมอื่นๆที่ทำให้รัฐต้องเสียรายได้ในรูปภาษีอากร เช่น การค้ำน้ำมันเถื่อน การพนัน การขนส่งสินค้าหนีภาษี

องค์การอาชญากรรมที่มีอิทธิพลต่อเจ้าหน้าที่ของรัฐทำให้ได้เปรียบผู้ประกอบการที่ถูกกฎหมายทำให้เกิดการผูกขาดในกรณีเช่นการสัมปทานต่างๆ ทำให้เกิดการแข่งขันไม่เป็นธรรม และเมื่อองค์การอาชญากรรมมีการเรียกเก็บค่าคุ้มครองจากผู้ประกอบการที่สุจริตทำให้ราคาสินค้าแพงขึ้น ทำให้ประชาชนต้องบริโภคสินค้าในราคาที่แพงขึ้น

ผลกระทบอีกประการหนึ่งที่มีความสำคัญคือรัฐต้องเสียค่าใช้จ่ายมหาศาลในการจัดการต่อปัญหาขององค์กรอาชญากรรม โดยการปราบปรามองค์กรดังกล่าวและรวมถึงการทำธุรกิจผิดกฎหมายต่างๆของขบวนการเหล่านี้ในแต่ละปี ที่สำนักงานตำรวจแห่งชาติต้องใช้กำลังคนและงบประมาณมากมายในการป้องกันและปราบปรามองค์กรอาชญากรรม แทนที่จะใช้กำลังเงินและคนจำนวนนี้ไปใช้พัฒนาประเทศชาติต่อไป¹⁰⁰

การที่มีแรงงานต่างด้าวเข้ามาในประเทศมากมีผลเสียในทางเศรษฐกิจมากกว่าผลดี เพราะเหตุที่ว่าแรงงานต่างด้าวนั้นเป็นแรงงานราคาถูก ทำให้ต้นทุนการผลิตต่ำ และทำให้ผู้ประกอบการมีกำไรสูงแต่เป็นเพียงผลดีระยะสั้นที่ถือว่าน้อยมาก เมื่อเปรียบเทียบกับผลเสียที่จะเกิดขึ้นในระยะยาว ซึ่งก่อให้เกิดผลเสียต่อเสถียรภาพและความมั่นคงทางเศรษฐกิจมาก แรงงานต่างด้าวเข้ามาแย่งงานแรงงานไทย เพราะมีค่าจ้างงานที่ถูกกว่ามาก การเน้นแรงงานต่างด้าวราคาถูกเข้ามาทำงานจะส่งผลเป็นการสนับสนุนให้ผู้ประกอบการเน้นการผลิตซึ่งเป็นผลเสียต่อประเทศ โดยเฉพาะการแข่งขันในระยะยาว เพราะสภาพการแข่งขันทางการค้าในสังคมโลกที่เปลี่ยนไปเป็นเน้นวิทยาการไม่สามารถจะแข่งขัน โดยอาศัยความได้เปรียบจากต้นทุนที่ต่ำตลอดไป

¹⁰⁰ วันชัย รุจนวงศ์, เรื่องเดียวกัน, หน้า 56.

2.3.3 ทางความมั่นคง¹⁰¹

มีหลายปัจจัยที่มีผลต่อความมั่นคงที่สำคัญได้แก่ ความมั่นคงและความมั่นคงทางเศรษฐกิจ ความมั่นคงทางการเมืองทางการเมืองซึ่งเป็นระบบประชาธิปไตยที่ไม่สุจริต และทำเพื่อประโยชน์เพื่อประชาชนอย่างแท้จริง องค์ประกอบหลักๆเหล่านี้ เมื่อรวมกันเข้าย่อมส่งผลต่อความมั่นคงของประเทศ เมื่อพิจารณาจากการสำรวจวิจัยผลกระทบจากกิจกรรมขององค์กรอาชญากรรม ทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง เห็นได้ชัดว่ากิจกรรมเหล่านี้ทำให้เศรษฐกิจและสังคมเสียหายอย่างมหาดล และทำให้โครงสร้างทางการเมืองบิดเบี้ยวและไม่ได้ทำเพื่อประโยชน์ของประชาชน แต่เป็นการใช้ประโยชน์จากการเมือง เพื่อเครือข่ายที่ผิดกฎหมายและประโยชน์ของนักการเมืองเอง เมื่อเศรษฐกิจของประเทศเกิดความอ่อนแอ สังคมเสียหาย และการเมืองผิดแผกออกไปจากเดิม เป็นผลทำให้ความมั่นคงของชาติสิ้นคลอนอันเป็นผลมาจากระบบรวมทั้งส่งผลกระทบต่องบประมาณในด้านป้องกันประเทศที่ติดตามองกำลังส่งยาเสพติดของประเทศข้างเคียงมีการปะทะกับเจ้าหน้าที่ของไทยอยู่เสมอ ทำความเสียหายต่อเจ้าหน้าที่ของรัฐเป็นอย่างมาก

กรณีศึกษา

ตำรวจ ปช.ปส. และ ป.ป.ส. ภาค 9 ได้จับกุมแก๊งค์ค้ายาเสพติดข้ามชาติในตอนเช้าของวันที่ 13 พฤศจิกายน 2548 โดยนำกำลังเข้าตรวจค้นจับกุมแก๊งค์ยาเสพติดข้ามชาติตามหมายจับของจังหวัดหนองคายในพื้นที่ 4 อำเภอของจังหวัดนราธิวาส คือ อำเภอสุไหงโก-ลก อำเภอระแงะ อำเภอยี่งอ และอำเภอสุดิริน รวม 22 จุด มีเป้าหมายสำคัญหรือตัวการใหญ่ 4 คน โดยตรวจพบมีหลักฐานผู้ต้องหาทั้งสิ้นได้โอนเงินผ่านสถาบันการเงินเกี่ยวข้องกับแก๊งค์ยาเสพติดข้ามชาติที่จังหวัดหนองคายจำนวนกว่า 100 ล้านบาท

ปรากฏว่า การเข้าตรวจค้นจับกุมครั้งนี้เกิดข่าวรั่วเสียก่อน ทำให้ผู้ต้องหาทั้ง 4 คนหลบหนีการจับกุมไปได้ เจ้าหน้าที่ได้ยึดบ้านทาวน์เฮ้าส์ 8 หลัง รวมทั้งบ้านที่กำลังก่อสร้างอีก 8 หลัง ขณะเดียวกันได้จับกุมผู้ต้องหาค้ายาเสพติดเครือข่ายเดียวกันได้ 2 คน โดยการเข้าตรวจค้นครั้งนี้เป็นการขยายผล หลังจากจังหวัดหนองคายจับกุมแก๊งค์ยาเสพติดขนยาบ้าจากประเทศลาวเข้ามาได้ 2 คนยึดของกลางยาบ้า 270,000 เม็ด เงินสดกว่า 11 ล้านบาท และยึดทรัพย์สินอื่นๆ รวมทั้งรถ

¹⁰¹ เรื่องเดียวกัน, หน้า 62-63.

ยนต์ 3 คัน มูลค่าประมาณ 42 ล้านบาท นอกจากนี้ ได้ตามอายุทรัพย์สินอาคารใน กรุงเทพมหานคร 7 หลัง จังหวัดหนองคาย 1 หลัง จังหวัดอุดรธานี 3 หลัง มูลค่าประมาณ 80 ล้านบาท ขณะเดียวกันได้ส่งขยายผลออกหมายจับผู้ร่วมแก๊งรวม 30 คน เป็นชาวจังหวัดนครราชสีมา 20 คน แต่ตัวการใหญ่หลบหนีไปได้ พล.ต.ต.ธานี ทวีศรี รองผบช.ภ.9 ให้ข้อมูลว่าขณะนี้กำลังตรวจสอบว่าแก๊งยาเสพติดข้ามชาติดังกล่าวจะมีส่วนเกี่ยวข้องกับเหตุการณ์ความไม่สงบ 3 จังหวัดภาคใต้หรือไม่ เพราะเป็นเรื่องใหญ่มากที่เกี่ยวข้องกับความมั่นคงของชาติ ชีวิตทรัพย์สินของประชาชนที่ถูกลอบฆ่าทุกวัน รวมทั้งเศรษฐกิจที่เสียหายมาถึง 2 ปี ขณะเดียวกันได้จัดทีมงานสืบสวนเชิงลึกเรื่องดังกล่าวโดยเฉพาะเพื่อให้ทราบเส้นทางการเดินทางของเงินว่าไปมาอย่างไร เพื่อให้เกิดความชัดเจน ส่วนที่เกี่ยวข้องกับแก๊งเพื่อนบ้านหรือไม่นั้นกำลังสอบสวน ซึ่งขณะนี้ยังโยงโยงไม่ถึง¹⁰²

นอกจากนั้น องค์การอาชญากรรมอาจทำงานร่วมกันกับองค์กรก่อการร้าย หรือขบวนการแบ่งแยกดินแดนเพื่อที่จะทำลายความมั่นคงของชาติ ดังตัวอย่างที่ขบวนการก่อการร้ายแบ่งแยกดินแดนร่วมกับขบวนการค้าอาวุธเกิดความกำเริบเล็ดลอดถึงขนาดที่ว่าเข้าปล้นปืนจากค่ายกองพันพัฒนาที่ 4 จังหวัดนครราชสีมา จนเป็นเหตุให้เจ้าหน้าที่ทหารถูกฆ่าตายไป 4 นาย และมีข้อมูลว่าขบวนการดังกล่าวชนปืน (ซึ่งอาวุธปืนส่วนใหญ่เป็นอาวุธปืนเอ็ม16) ไปได้ประมาณ 300 กระบอก พร้อมทั้งยุทธโธปกรณ์อื่นอีกมาก เพราะมีข่าวซึ่งอยู่ระหว่างการตรวจสอบว่าอาวุธบางส่วนถูกนำไปขายให้กับกลุ่มแบ่งแยกดินแดนอาเจะห์¹⁰³

เหตุการณ์ต่างๆ เหล่านี้เป็นเรื่องที่มีผลกระทบต่อจิตใจของคนทั้งชาติ เป็นการทำลายความมั่นคงของชาติอย่างรุนแรง มีการประเมินว่ามีคนต่างด้าวหลบหนีเข้ามาในประเทศไทยประมาณเกือบสองล้านคน อันเป็นผลมาจากการที่องค์การอาชญากรรมลักลอบนำแรงงานต่างด้าวเข้ามาทำงานในประเทศไทย ส่งผลกระทบต่อความมั่นคงและความสงบสุขอย่างรุนแรง เพราะความที่เป็นคนต่างชาติเป็นแรงงานไร้ฝีมือ การสื่อสารกับคนไทยก็ยังไม่ค่อยสื่อสารได้ดี มีการได้รับค่าจ้างและสวัสดิการต่ำ

¹⁰² หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ (14 พฤศจิกายน 2548): 17.

¹⁰³ ปรากฏเป็นข่าวทางโทรทัศน์ และสื่อหนังสือพิมพ์อีกหลายๆ ในระหว่างวันที่ 17 กันยายน 2546 ทางด้านภาครัฐจึงต้องหาทางแก้ไขปัญหาดังกล่าวโดยเร่งด่วน

กระแสความกดดันต่างๆนี้เองอาจจะทำให้แรงงานต่างด้าวก่อคดีอาชญากรรมและทำให้เกิดความเสียหายให้กับประเทศอย่างมหาศาล และยังเป็นช่องทางให้กลุ่มผู้ไม่หวังดีหรือกลุ่มก่อการร้าย สามารถแอบอ้าง และแฝงเข้ามาในประเทศ โดยมีการทำตัวให้กลมกลืนไปกับกลุ่มคนต่างด้าวที่หลบหนีเข้าเมืองสามารถที่จะก่อการร้ายได้สะดวก¹⁰⁴ ทำให้ทางด้านรัฐเกิดความยากต่อการติดตามร่องรอยและตรวจสอบจับกุม เหตุการณ์ต่างๆเหล่านี้มีผลกระทบต่อความมั่นคงของประเทศชาติรุนแรงทางด้านภาครัฐจึงต้องหาทางแก้ไขปัญหาดังกล่าวโดยเร่งด่วน

2.4 ความเกี่ยวพันระหว่างองค์การอาชญากรรมกับการฟอกเงิน

ปัจจุบันสภาพปัญหาอาชญากรรมฟอกเงินกำลังเป็นปัญหาที่สำคัญของประเทศไทยและประชาคมโลก ลักษณะของการประกอบอาชญากรรมมีการพัฒนาก้าวหน้าไปตามการเปลี่ยนแปลงของอารยธรรมโลกที่เข้าสู่ยุคแห่งโลกาภิวัตน์ อาชญากรมีการปรับเปลี่ยนกิจกรรมผิดกฎหมายจากการประกอบอาชญากรรมธรรมดา (Street Crimes)¹⁰⁵ เป็นการประกอบอาชญากรรมที่มีลักษณะเป็นองค์กร การปฏิบัติการกระทำความผิดมีแบบแผนขั้นตอนซับซ้อนและแยบยลเพื่อประกอบความผิดที่มีผลตอบแทนมหาศาล การดำรงอยู่ขององค์กรจะเกี่ยวพันกับการฉ้อราษฎร์บังหลวง การให้สินบน การเมืองที่ไม่สุจริต จึงเป็นแหล่งสำคัญสำหรับการฟอกเงิน¹⁰⁶ มีการนำเงินที่ได้จากการกระทำความผิดมาผ่านสภาพให้กลายเป็นเงินโดยอาศัยธุรกิจที่ถูกกฎหมายที่ตั้งขึ้นมาบังหน้า ซึ่งมีใช้สถาบันการเงินหรือระบบการเงินเท่านั้น เช่น ตั้งบริษัทขึ้นมาบังหน้า ร้านค้า ภัตตาคาร การทำสัญญากู้เงินที่มีขอบด้วยกฎหมาย ถือเป็นกรกระทำต่างๆของอาชญากรในการทำให้เงินทุจริตผิดกฎหมายหรือเงินสกปรกกลายเป็นเงินที่ดูเหมือนเป็นเงินสุจริตชอบด้วยกฎหมายหรือเงินสะอาด หรือที่เรียกว่าการฟอกเงิน¹⁰⁷ การเปลี่ยนสภาพเงินเหล่านี้ นอกจากจะเกี่ยวพันกับการลักลอบค้ายาเสพติดแล้วยังเกี่ยวพันถึงการก่อการร้าย การฉ้อโกง การเคลื่อนย้ายเงินสด ซึ่งเกิดขึ้นอย่างเสรีและรวดเร็ว ตามความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี ปัญหาอาชญากรรมฟอก

¹⁰⁴ วันชัย รุจนวงศ์, เรื่องเดียวกัน, หน้า 63.

¹⁰⁵ วีระพงษ์ บุญโญภาส, อาชญากรรมทางเศรษฐกิจ, (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์นิติธรรม, 2544), หน้า 20.

¹⁰⁶ อรรถนพ ลิขิตจิตตะ, กฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน, (กรุงเทพมหานคร: กองนิติการ สำนักงาน ป.ป.ส. สำนักนายกรัฐมนตรี้, 2542), หน้า 5.

¹⁰⁷ นิกร เกียรติกุล, การป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ทฤษฎี กฎหมาย และแนวปฏิบัติ, (กรุงเทพมหานคร : Translators-at-law.com,2543)

เงินจึงขยายกว้างออกไปไม่จำกัดขอบเขตหรืออธิปไตยของชนชาติต่างๆกลายเป็นปัญหาของประชาคมโลก

เนื่องจากลักษณะขององค์กรอาชญากรรมที่มีการดำเนินการอย่างต่อเนื่องหรือดำรงอยู่ในช่วงเวลาหนึ่ง และมีความน่าเชื่อว่าจะกระทำความผิดอาญาร้ายแรง เมื่อผนวกกับวิวัฒนาการของโลกยุคปัจจุบันมีการใช้เทคโนโลยีในการติดต่อสื่อสาร เชื่อมโยงข้อมูลข่าวสารอย่างรวดเร็วไร้ขีดจำกัดทางพรมแดน ทำให้การประกอบธุรกิจเกิดการขยายตัวอย่างกว้างขวาง

การประกอบอาชญากรรมได้พัฒนารูปแบบที่ไม่จำกัดเฉพาะรัฐใดรัฐหนึ่งหรือความเสียหายไม่ปรากฏชัดเจนว่าแก่รัฐใดรัฐหนึ่งเพียงแห่งเดียว แต่ความเกิดขึ้นในรัฐมากกว่าหนึ่งรัฐ เช่น ในความผิด การค้ายาเสพติด การค้าหญิงและเด็ก การลักลอบของแรงงานเถื่อนเข้าออกประเทศ การลักลอบค้าอาวุธ เป็นต้น จากผู้กระทำโดยองค์กรอาชญากรรมก็มีการพัฒนาโครงสร้างองค์กรที่เชื่อมโยงเป็นเครือข่าย การประกอบธุรกิจนอกกฎหมาย และการดำเนินการของอาชญากรรมกระจายอยู่ในภูมิภาคต่าง ๆ ของโลก เป็นองค์กรข้ามชาติ¹⁰⁸ หรือที่เรียกว่า "องค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ" (Transnational Organized Crime) เมื่อองค์กรอาชญากรรมได้เงินหรือผลประโยชน์มาแล้ว จะนำไปเข้าสู่กระบวนการฟอกเงินเพื่อให้กลายเป็นเงินที่ถูกกฎหมายนำไปใช้ทุนหล่อเลี้ยงองค์กรและขยายเครือข่ายให้กว้างขวาง นอกจากนี้บางส่วนยังมีการใช้ในการให้สินบนแก่เจ้าหน้าที่ของรัฐบางคน และอุดหนุนนักการเมืองทั้งในระดับท้องถิ่นและระดับชาติ เพื่อซื้อความสะดวกในการประกอบธุรกิจนอกกฎหมาย ให้เป็นไปอย่างราบรื่น แต่ถ้าหากมีการจับกุมสมาชิกในองค์กรอาชญากรรมไปดำเนินคดี ทางองค์กรก็จะมีการใช้ความช่วยเหลือในการต่อสู้คดี เช่น มีการกำจัดพยาน จ้างพยานเท็จ เป็นเหตุให้สมาชิกขององค์กรหลุดพ้นจากการดำเนินคดีและไม่สามารถที่จะสาวไปถึงตัวบุคคลผู้เป็นหัวหน้าที่อยู่เบื้องหลังได้¹⁰⁹

การประกอบอาชญากรรมขององค์กรอาชญากรรมข้ามชาติมีจุดประสงค์เพื่อให้ได้มาซึ่งผลประโยชน์ (proceeds of crime) เพื่อนำมาหล่อเลี้ยงองค์กรและสมาชิกในองค์กรอาชญากรรม

¹⁰⁸ คมกริช ดุลยพิทักษ์, ปัญหาการดำเนินคดีองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติในประเทศไทย.

¹⁰⁹ เรื่องเดียวกัน.

¹¹⁰ ซึ่งจากจุดประสงค์ที่ให้ได้มาซึ่งผลประโยชน์หรือผลกำไรมหาศาล ทำให้มีลักษณะคล้ายกับการดำเนินธุรกิจของบริษัทข้ามชาติ แต่การที่เป็นธุรกิจผิดกฎหมาย จึงทำให้มีทุน (Cost) ในการดำเนินการต่ำ ในขณะที่สินค้าหรือบริการที่ผิดกฎหมายมีราคาสูง เพราะการที่เป็นสิ่งที่ผิดกฎหมาย จึงทำให้สินค้าหรือบริการนั้นหายาก ที่เห็นได้เด่นชัดได้แก่สินค้าประเภทยาเสพติด อาวุธสงคราม เป็นต้น มีงานวิจัยพบว่าในระบบเศรษฐกิจนอกกฎหมายของไทยมีธุรกิจผิดกฎหมายสามารถทำรายได้มูลค่าสูงถึงราว 2-4 แสนล้านบาท ในระหว่างปี พ.ศ. 2536 – 2538 หรือคิดเป็นอัตราร้อยละ 8 ถึง 13 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมของประเทศชาติเลยทีเดียว¹¹¹

2.4.1 ขั้นตอนการฟอกเงิน

การที่กลุ่มอาชญากรที่รวมตัวกันเป็นองค์กรอาชญากรรมเพื่อประกอบอาชญากรรมต่างๆ โดยเฉพาะที่เกี่ยวกับอาชญากรรมทางเศรษฐกิจย่อมมีความต้องการรายได้หรือทรัพย์สินที่ได้จากการกระทำผิดเป็นจำนวนมากและเมื่อองค์อาชญากรรมได้เงิน รายได้ ทรัพย์สิน จากการกระทำผิดแล้ว เงิน รายได้ ทรัพย์สินดังกล่าวก็ยังมีสภาพที่เรียกว่าผิดกฎหมายอยู่ องค์อาชญากรรมจึงมีความจำเป็นในการปกปิดแหล่งที่มาหรือแปลงสภาพให้ดูเสมือนว่าเงิน รายได้ ทรัพย์สิน ผลประโยชน์นั้นได้มาโดยชอบด้วยกฎหมาย ที่เรียกว่าการฟอกเงิน เพื่อนำทรัพย์สินที่ได้ภายหลังการฟอกเงินนั้นย้อนกลับมาเป็นทุนในการดำรงอยู่ขององค์กรและสามารถประกอบอาชญากรรมได้ต่อไป

การฟอกเงินเริ่มจากการนำเงินหรือทรัพย์สินที่ได้จากการประกอบอาชญากรรมโดยตรงซึ่งอาชญากรยึดถือไปผ่านกระบวนการเพื่อเปลี่ยนให้กลายเป็นเงินหรือทรัพย์สินที่ได้มาโดยชอบด้วยกฎหมาย โดยผ่านกระบวนการเพื่อปกปิดหรือซ่อนเร้นแหล่งที่มาและเพื่อสร้างความสับสนแก่การพิสูจน์หรือตรวจสอบภายหลัง ซึ่งกระทำได้หลายวิธี เช่น การนำเงินออกไปนอกประเทศ การ

¹¹⁰ ชัยรัตน์ ศักดิ์โกศล, "ศึกษาเปรียบเทียบกฎหมายไทยกับอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ," (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ สาขานิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2544), หน้า 42- 43.

¹¹¹ ผาสุก พงษ์ไพจิตร, สังคีต พิริยะรังสรรค์ และนวนน้อย อารีรัตน์, หน่วย ซ่อง บ่อน ยาบ้า เศรษฐกิจนอกกฎหมายกับนโยบายสาธารณะในประเทศไทย (กรุงเทพมหานคร : สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย, 2543), หน้า 7.

ฝากเงินกับสถาบันการเงิน ตั้งบริษัทขึ้นบังหน้า การแลกเปลี่ยนเงินตราสกุลอื่น การให้ผู้อื่นถือเงิน หรือทรัพย์สินไว้แทน เป็นต้น หลังจากนั้นเงินเหล่านี้ก็จะกลับไปสู่ผู้กระทำความผิด อย่างเงินที่ ชอบด้วยกฎหมาย และพร้อมที่ใช้จ่ายได้อย่างปลอดภัยจากการถูกติดตามเพื่อการดำเนินคดี

การฟอกเงินนั้นจะเกี่ยวข้องกับอาชญากรรมร้ายแรงต่างๆ อาชญากรรมทางเศรษฐกิจรวม ทั้งการค้ายาเสพติด ผู้กระทำผิดมักจะไม่ต้องการให้ผู้อื่นทราบให้ที่มาของทรัพย์สิน จึงจำเป็นต้องใช้ วิธีปิดบัง หรือซุกซ่อนทรัพย์สินอันจะช่วยปิดบังการกระทำความผิดของตน หรือเรียกได้ว่า กระบวนการทำความผิดของตน หรือเรียกได้ว่ากระบวนการทำ "เงินสกปรก" ให้เปลี่ยนสภาพเป็น "เงินสะอาด"¹¹²

การฟอกเงินจะใช้วิธีการนานัปการหลากหลายซับซ้อน¹¹³ แต่แม้จะมีลักษณะอย่างนั้นก็ ตาม การฟอกเงินไม่ว่าวิธีใดๆมีลักษณะจำเป็นรวมกันอย่างน้อย 3 ประการ กล่าวคือ

2.4.1.1 ความจำเป็นในการปกปิด (Conceal) แหล่งที่มาและเจ้าของที่แท้จริงของ เงินหรือทรัพย์สินนั้น

2.4.1.2 ความจำเป็นในการสามารถควบคุม (Control) เงินหรือทรัพย์สินที่ได้จาก การกระทำความผิด

2.4.1.3 ความจำเป็นในการเปลี่ยนแปลงรูปแบบ (Change of form) ของเงินหรือ ทรัพย์สินที่ได้มาจากการกระทำความผิด เพื่อให้เงินอยู่ในรูปแบบเงินสดน้อยที่สุด

2.4.2 รูปแบบและวิธีการฟอกเงิน

เมื่อกล่าวถึงรูปแบบและวิธีการฟอกเงินหลากหลายของทำให้มองเห็นภาพได้ว่าอาชญากร สามารถแสวงหาหนทางฟอกเงินได้มากตามวิธีการต่างๆนั้น เมื่อพิจารณาในอีกนัยหนึ่งก็จะได้

¹¹² กองนิติการ สำนักงาน ป.ป.ส., "กฎหมายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน มาตรการใหม่ในการ ปราบปรามยาเสพติด, " ใน เอกสารสรุปผลการสัมมนา เรื่อง กฎหมายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินกับ การแก้ไขปัญหายาเสพติด ณ โรงแรมอมารี วอเตอร์เกต เมื่อ 7-8 มกราคม 2542 (กรุงเทพมหานคร: กองนิติการ สำนักงาน ป.ป.ส. สำนักนายกรัฐมนตรี, 2542), หน้า 26.

¹¹³ William C. Gilmore, Dirty Money: THE EVOLUTION OF MONEY LAUNDER COUNTERMEASURES. (Council of Europe Publishing, 2nd May 1999), p. 30.

หมายความว่า เป็นเทคนิคของการฟอกเงิน ซึ่งรูปแบบและวิธีการฟอกเงินที่ได้มาจากการประกอบอาชญากรรมนั้นมาจากความคิด ความสามารถ และเครือข่ายของคอาชญากรเหล่านั้น วิธีการฟอกเงินที่จะกล่าวต่อไปนี้จะเกิดขึ้นในประเทศที่มีการพัฒนาการด้านการต่อต้านการฟอกเงินมาก่อน อาทิ เช่น สหรัฐอเมริกา และประเทศต่างๆในทวีปยุโรป แม้ว่าบางเทคนิคนั้นอาจจะไม่มีแนวโน้มที่จะใช้ได้แล้วในปัจจุบัน แต่สำหรับกรณีของประเทศไทยแล้วข้อมูลเหล่านี้จะเป็นแนวทางในการศึกษาเพื่อหาแนวทางป้องกันการฟอกเงินได้เป็นอย่างดี ในที่นี้จึงขอยกตัวอย่างการฟอกเงินที่นิยมใช้กันในบรรดานักฟอกเงิน เพื่อให้มองเห็นภาพให้ชัดเจนขึ้นของการฟอกเงินที่มีการใช้รูปแบบและวิธีการต่างๆซึ่งสามารถจำแนกตามแหล่งที่ใช้ในการฟอกเงิน

2.4.2.1 ธนาคารหรือสถาบันรับฝากเงิน (Deposit – Taking Institutions)

การกำจัดเงินสดโดยการเปลี่ยนเงินสดจากเงินปลีกย่อยที่ได้จากการระทำคามผิดเป็นความจำเป็นอย่างยิ่งของนักฟอกเงิน สถาบันรับฝากเงินจึงเป็นสถานที่ที่นักฟอกเงินต้องเข้าไปรับบริการ การต่อต้านการฟอกเงินจึงมีความพยายามมุ่งเน้นไปที่กระบวนการที่ผู้รับฝากเงินใช้ในการให้บริการแก่ลูกค้า หนึ่งในบรรดามาตรการที่ใช้ในการหยุดยั้งกระบวนการฟอกเงิน คือ การวางแผนปฏิบัติให้สถาบันการเงินเหล่านี้ โดยเฉพาะธนาคารมีหน้าที่ที่สำคัญคือการบังคับให้ลูกค้าแสดง (Customer Identification) การเก็บรักษาข้อมูล (Recordkeeping) และการให้รายงานธุรกรรมการเงินที่ต้องสงสัย (Reporting of Suspicious Transactions) มาตรการเหล่านี้เป็นกระบวนการเพื่อประกันให้เกิดร่องรอยทางเอกสาร (Paper Trail) หรือร่องรอยเพื่อการตรวจสอบ (Audit Trail) ที่จะเป็ประโยชน์แก่หน่วยงานบังคับใช้กฎหมายนั่นเอง

ผลจากการใช้มาตรการที่ใช้บังคับกับสถาบันที่รับฝากเงินดังกล่าว ก่อให้เกิดวิธีการหลบเลี่ยงการรายงานและมีเทคนิคการฟอกเงินอื่นๆตามมา ในประเทศที่มีกฎหมายต่อต้านการฟอกเงินมีตัวอย่างของเทคนิคต่างๆ ดังนี้

- การเปลี่ยนเงินสดจากเงินปลีกย่อยที่ได้จากการทำผิดกฎหมาย เช่น ค้ายาเสพติดเป็นธนบัตรใหญ่ โดยอาศัยคนจำนวนมาก หรือบางครั้งเรียกว่าการกลั่นเงินสกปรก (Refining)
- การใช้คนจำนวนมากแยกย้ายกันไปฝากเงินสดที่ได้จากการระทำคามผิดในจำนวนที่ต่ำกว่าที่กฎหมายให้ต้องรายงานเพียงเล็กน้อย ทั้งนี้เพื่อหลบเลี่ยงการเปิดเผยแหล่งที่มาที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายนั่นเอง วิธีนี้เรียกว่า Structuring หรือ Surfing

- การสมคบ (Conspiracy) กับธนาคารหรือพนักงานธนาคารที่รู้เห็นเป็นใจดังที่เคย ปรากฏเป็นว่าธนาคารมีฐานะเป็นหุ้นส่วนขององค์กรอาชญากรรมฟอกเงินเสียเอง ตัวอย่างเช่นนี้เกิดขึ้นกับคดี Bank of Credit and Commerce International (BCCI)

- ในประเทศที่มีมาตรการเข้มงวดในการฝากเงินจำนวนมาก เหล่านักฟอกเงินจะเปลี่ยนไปใช้วิธีการลักลอบขนย้ายเงินสด (Smuggling) เพื่อนำไปฝากในประเทศที่ไม่เข้มงวดกับการตรวจสอบการทำธุรกรรม หรือประเทศที่เข้มงวดกับหลักการรักษาความลับของลูกค้าสูง เช่น ธนาคารในประเทศสวิตเซอร์แลนด์

- เมื่อเงินผิดกฎหมายเข้าไปอยู่ในบัญชีของธนาคารได้แล้ว วิธีการต่อไปที่นักฟอกเงินจะดำเนินการก็คือ การโอนเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ (EFT) หรือการโอนเงินทางสาย (Wire Transfer) การโอนเงินโดยวิธีนี้มีลักษณะที่ทำให้คุณแทบทุกประการแก่นักฟอกเงิน ทั้งด้านการปกปิดร่องรอย ความรวดเร็วระยะทาง และแทบจะไม่สามารถตรวจสอบได้ รวมทั้งเปิดช่องให้ทำธุรกรรมที่ไม่ต้องใช้ชื่อจริงของลูกค้าได้

แม้การฟอกเงินจะใช้ธนาคาร หรือสถาบันการเงินที่รับฝากเงินเป็นหลัก แต่จากประสบการณ์ของประเทศต่าง ๆ แสดงให้เห็นว่า นักฟอกเงินจะใช้ธุรกิจและทรัสต์แทบทุกรูปแบบในการฟอกเงินที่ได้มาผิดกฎหมาย รวมทั้งระบบธนาคารใต้ดิน (Underground financial system) ด้วย

2.4.2.2 สถาบันการเงินที่ไม่ใช่ธนาคาร (Non-bank Institutions)

รัฐบาลของประเทศจำนวนมากพบว่าเมื่อมีการออกมาตรการเพื่อบังคับให้สถาบันการเงินแบบดั้งเดิมเช่นธนาคาร ให้มีหน้าที่ในการตรวจสอบสถานะบุคคลของลูกค้าอย่างเข้มงวด นักฟอกเงินก็จะมองหาช่องทางในการใช้สถาบันการเงินประเภทอื่นที่ให้บริการคล้ายธนาคาร หากแต่ไม่มีการกำกับดูแลที่เข้มงวดจากหน่วยงานกลางของประเทศนั้นๆ เท่ากับธนาคารทั่วไป สถาบันการเงินในประเภทนี้ ได้แก่ สำนักงานแลกเปลี่ยนเงินตรา (Bureau Change) หรือสถานให้บริการขึ้นเงินสดจากเช็คหรือรับส่งเงิน บริษัทนายหน้าซื้อขายหลักทรัพย์หรือพันธบัตร หรือประกันภัย รวมทั้งธนาคารใต้ดิน (Underground Bank) หรือธนาคารคู่ขนาน (Parallel Banks)

ตัวอย่างการฟอกเงินที่สถานที่เหล่านี้เป็นเครื่องมือ ได้แก่

- นำเงินสดที่ได้จากการกระทำผิดกฎหมายไปแลกเปลี่ยนเป็นเงินอีกสกุลหนึ่ง เพื่อปกปิดแหล่งที่มาและสร้างความซับซ้อนในการตรวจสอบ

- นำเงินสดไปซื้อกรรมกรรมประกันภัยแบบจ่ายเบี้ยประกันครั้งเดียว (Premium) ซึ่งอาจนำไปขายหรือเปลี่ยนไปลงทุนในรูปแบบอื่น ๆ ได้
- การลงทุนเกี่ยวกับหุ้นและพันธบัตร ซึ่งเป็นที่ดึงดูดใจอย่างมาก โดยเฉพาะแก่มิจฉาชีพนักฟอกเงินที่มีความรู้เชี่ยวชาญ การซื้อขายเหล่านี้มีลักษณะเป็นธุรกรรมระหว่างประเทศ บริษัทนายหน้ามักมีสาขาทั่วโลก ซึ่งมักมีการโอนเงินทางสาย (Wire Transfer) เข้าออกไปมาหลายประเทศ การซื้อขายกระทำกันอย่างในระยะเวลาสั้นและรวดเร็วปัจจัยหนึ่งที่สำคัญ คือ นายหน้าเหล่านี้ต้องแข่งขันกันอย่างสูง เนื่องจากคำตอบแทนหลักมาจากค่านายหน้าในการขาย จึงมีแรงจูงใจที่จะไม่นำพาต่อแหล่งที่มาของเงินของลูกค้า นอกจากนี้ในบางประเทศนายหน้าอาจเป็นผู้รักษาดูแลบัญชีหุ้นในนามของลูกค้า ซึ่งหมายถึงเปิดโอกาสให้มีการปิดบังชื่อผู้รับประโยชน์ได้นั่นเอง
- การใช้บริการจากธนาคารนอกระบบหรือธนาคารใต้ดิน ซึ่งมักเป็นที่รู้จักกันในกลุ่มเชื้อชาติ ตามข้อมูลของตำรวจสากลระบุว่ามียู่ 2 รูปแบบใหญ่ๆ ได้แก่ Hundi/Hawala ซึ่งใช้กันมากในคาบสมุทรอินเดีย ขยายไปถึงประเทศเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ตะวันออกกลาง ยุโรป อเมริกาเหนือ และแอฟริกา อีกระบบหนึ่งเรียกว่า Chop Shop/chitti เป็นที่รู้จักกันในประเทศจีน ฮองกงและมีการขยายถึงประเทศเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ อเมริกาเหนือ สำหรับในเมืองไทยวิธีการที่รู้จักกัน ได้แก่ โพงก๊วน ซึ่งใช้กันมากในกลุ่มคนไทยเชื้อสายจีน ข้อดีในสายตาของนักฟอกเงินของระบบธนาคารใต้ดิน เนื่องจากระบบธนาคารแบบนี้อาศัยความไว้วางใจแบบเครือข่ายของครอบครัว (Family Connection) นักฟอกเงินจะนำเงินไปให้แก่ธนาคารใต้ดิน ซึ่งจะแจ้งแก่ผู้ร่วมงานในอีกประเทศหนึ่งที่ส่งเงินไปแล้วและจะมอบใบรับเงินแบบพิเศษแก่ผู้ฝากเงิน ที่น่าสนใจสำหรับการส่งเงินนอกระบบนี้คือเงินจริงๆ ไม่ได้ถูกส่งข้ามพรมแดนประเทศเลย ธุรกรรมนอกระบบดังกล่าวมีประสิทธิภาพสูง ติดตามตรวจสอบได้ยากและเป็นที่ยึดกันว่าเมื่อสถาบันการเงินทั่วไปใช้มาตรการตรวจสอบธุรกรรมอย่างได้ผลแล้ว นักฟอกเงินอาจหันมาใช้บริการธนาคารใต้ดินเช่นว่านี้มากขึ้นในอนาคต

2.4.2.3 ธุรกิจไม่ใช่สถาบันการเงิน (Non - financial Institutions)

การฟอกเงินมิใช่ปัญหาที่เกิดขึ้นแก่สถาบันการเงิน หรือระบบการเงินเท่านั้น ธุรกิจที่ไม่ใช่สถาบันการเงินในหลายประเทศถูกใช้เป็นเครื่องมือในการประกอบอาชญากรรมฟอกเงินในอัตราที่สูงขึ้นๆ โดยรูปแบบวิธีการต่างๆ ได้แก่

- การใช้บริษัททำธุรกิจบังหน้า ไม่ว่าจะเป็นการก่อตั้ง การเงิน หรือการดำเนินการของบริษัท สามารถตอบสนองต่อขั้นตอนและวัตถุประสงค์ในการฟอกเงินของมิจฉาชีพได้

ครบถ้วน บริษัทสามารถทำให้นักฟอกเงินเปลี่ยนเงินสดที่ได้มาโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายเป็นทรัพย์สินอื่นโดยทำให้เข้าใจว่ามาจากแหล่งที่ชอบด้วยกฎหมาย ในขณะที่เดียวกันก็สามารถปกปิดตัวผู้รับประโยชน์แท้จริงขององค์การอาชญากรรมอย่างได้ผล การใช้บริษัทบังหน้าอาจใช้บริษัทที่ดำเนินธุรกิจจริงๆ หรือบริษัทที่ตั้งแต่เพียงในนาม ขบวนการฟอกเงินจะก่อตั้งหรือซื้อกิจการชนิดที่มีการไหลเวียนของเงินสดสูง เช่น ร้านค้าปลีก ร้านล้างรถ กิจการตู้หยอดเหรียญ ภัตตาคาร และกิจการบาร์ เป็นต้น หลังจากนั้นจะนำเงินที่ได้จากอาชญากรรมต่างๆ เข้าไปปะปนกับเงินที่ได้จากธุรกิจนั้นจริงๆ สำหรับการที่ใช้บริษัทแต่เพียงในนามที่เรียกกันว่า Shell Company หรือ Ghost Company หรือ Front Company จะปรากฏว่ามีการจัดตั้งบริษัทถูกต้องตามกฎหมาย แต่ไม่มีการประกอบธุรกิจจริงๆ เพราะมีวัตถุประสงค์เปิดขึ้นเพื่อประโยชน์ในการฟอกเงินเท่านั้น จากหลักฐานมักจะเป็นบริษัทที่จัดตั้งในประเทศศูนย์กลางการเงินที่ปลอดภัย ซึ่งมีองค์ประกอบที่ดึงดูดใจแก่นักฟอกเงิน สามารถก่อตั้งบริษัทได้ง่าย โดยเฉพาะเจ้าของสามารถให้ผู้อื่นยึดถือในนามของตนได้ หรือมีหุ้นผู้ถือได้ หรือสามารถซื้อขายบริษัทได้โดยง่าย

- การลงทุนจากเงินที่ฝากในธนาคารศูนย์กลางการเงินระหว่างประเทศ ไม่ว่าจะเป็นการลงทุนโดยตรง หรือโดยให้เทคนิคการกู้เงินตนเอง ซึ่งอาชญากรจะนำเงินที่ชอบด้วยกฎหมายส่วนหนึ่งจ่ายเป็นเงินดาวน์ ส่วนที่เหลือจะมาจากเงินกู้ 2 ส่วน ส่วนหนึ่งเป็นการกู้ที่ชอบด้วยกฎหมาย อีกส่วนกู้จากธนาคารต่างประเทศที่มีบัญชีเงินฝากของอาชญากรเอง หลังจากนั้นก็จะจ่ายคืนเงินกู้และดอกเบี้ยเสมือนกับว่าเป็นสิ่งถูกกฎหมายทั้งคู่ ในการจ่ายคืนเงินกู้ บางครั้งอาจนำไปหักภาษีได้ด้วย

- การฉ้อฉลใบเรียกเก็บเงิน ซึ่งอาจจะเป็นการกระทำธุรกรรมจอมปลอมขึ้นมาทั้งหมด เพื่อให้บริษัทแต่ในนามซึ่งอยู่ในประเทศศูนย์กลางทางการเงินจ่ายเงินแก่บริษัทของตนเองในประเทศ หรือกรณีที่นักฟอกเงินมีธุรกิจที่ชอบด้วยกฎหมายทั้งประเทศที่เป็นบ่อเกิดแห่งเงินผิดกฎหมาย และประเทศที่นำเงินไปผ่านชั้นตอนวางฐานของกระบวนการฟอกเงิน การโอนเงินอาจซ่อนเร้นอยู่ในรูปของใบเรียกเก็บเงินที่สูงกว่าราคาสินค้าอย่างไม่ได้สัดส่วน

- การฟอกเงินในสถานการณ์พนัน โดยที่การพนันในบางประเทศเป็นสิ่งที่ถูกต้องตามกฎหมาย และมักจะไม่มีการกำกับดูแลเข้มงวดเท่าธนาคาร สถานการณ์เหล่านี้จะให้บริการแบบเดียวกับธนาคาร เช่น การขายเช็ค การรับขึ้นเงินสดจากเช็ค และการโอนเงินทางสายระหว่างประเทศ เนื่องจากอุตสาหกรรมการพนันเกี่ยวข้องกับเงินสดอย่างมาก จึงถูกใช้เป็นที่แลกเปลี่ยนเงินย่อยเป็นธนบัตรใหญ่หรือที่เรียกว่า Refining ได้ ในระดับที่ซับซ้อนขึ้นอาชญากรฟอกเงินจะซื้อ Chip หรือเปิดบัญชี เพื่อเล่นการพนันเงินสดสกรกจำนวนมาก แล้วจะเบิกเงินคืนหรือปิดบัญชีโดยจะขอรับเป็นเช็คในชื่อของตนเองหรือบุคคลที่สาม

- การซื้อทองแท่ง นักฟอกเงินจะนำเงินสกปรกไปซื้อทองคำแท่งแล้วนำไปฝากเก็บที่ตู้নিরব্বয় แล้วค่อยๆนำออกมาขายในธนาคาร แล้วนำเงินสดที่ได้โอนไปยังบัญชีของบริษัทแต่ในนาม

2.4.2.4 รูปแบบและวิธีการใหม่ ๆ ในการฟอกเงิน

จะเห็นได้ว่าขอบเขตความซับซ้อนของรูปแบบวิธีการฟอกเงิน ทำให้ประเทศต่างๆ มีภาระหนักในการติดตามตรวจสอบ รวมทั้งจะต้องมีการประชุมสัมมนาเพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์และวิธีการในการต่อต้านการฟอกเงินซึ่งมีวิธีใหม่ ๆ เพื่อหลบหลีกการจับกุมของเจ้าหน้าที่รัฐอยู่เสมอ ได้แก่

- การรวมตัวกันเป็นสหภาพยุโรป (European Union) ประเทศสมาชิก 11 ประเทศตกลงใช้เงินสกุลเดียวกัน คือ เงินยูโร (Euro currency) ซึ่งเงินทั้งในรูปแบบเหรียญและธนบัตรซึ่งออกใช้เป็นทางการในต้นปี 2002 ในการนี้ประเทศสมาชิกต้องเรียกคืนเงินสกุลของตนเองจากผู้ใช้ทั้งหมด เพื่อเปลี่ยนเป็นเงินยูโรให้แทน การดำเนินการนี้เป็นที่วิตกกังวลว่าจะเป็นช่องทางอันดีแก่นักฟอกเงินที่ฉวยโอกาสนำเงินที่ได้มาโดยทุจริตผิดกฎหมายจำนวนมากมาแลกเปลี่ยนโดยเฉพาะธนบัตร 500 ยูโร ซึ่งเป็นธนบัตรมูลค่าสูงมากเมื่อเทียบกับธนบัตร 100 เหรียญของสหรัฐ

- การพัฒนาเทคโนโลยีการชำระเงิน 2 ประเภท ประเภทแรกคือบัตร Smart Cards ซึ่งประกอบด้วย Microchip ที่ระบุมูลค่าของบัตร เมื่อใช้บัตรนี้ชำระเงินด้วยเครื่องชำระเงินมูลค่าเงินที่จะถูกหักออกด้วยราคาของสินค้า และสามารถเติมมูลค่าของบัตรดังกล่าวได้จากตู้ ATM โทรศัพท์ หรือเครื่องคอมพิวเตอร์ หรือ อาจเป็นแบบใช้หมดแล้วทิ้ง ลักษณะของเทคโนโลยีการชำระเงินแบบนี้ทำให้สามารถโอนเงินผ่านจากบัตรสู่อัตโนมัติโดยไม่ต้องอาศัยคนกลาง นอกจากนี้สามารถใช้เงินต่างสกุลได้และอาจไม่มีวงเงินจำกัด การตรวจสอบร่องรอยจึงแทบจะเป็นไปไม่ได้ และ ประเภทที่สอง คือ การใช้อินเทอร์เน็ตในการโอนเงิน หรือ เรียกว่า Electronic Money ซึ่งในขณะนี้เห็นได้ชัดจากการให้บริการออนไลน์ของธนาคารในรูปแบบที่พื้นฐานที่สุด ลูกค้าสามารถใช้เว็บไซต์ของธนาคารในการตรวจสอบยอดเงินคงเหลือในบัญชี ขณะที่บางแห่งสามารถโอนเงินระหว่างบัญชีได้ด้วย¹¹⁴

¹¹⁴ นิกร เกริกกุล , การป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน. (กรุงเทพมหานคร : Translators – at – Law .Com, 2543), หน้า 11.

จากการศึกษาลักษณะทั่วไปและสภาพปัญหาความเกี่ยวพันขององค์กรอาชญากรรมและกระบวนการฟอกเงินข้างต้นทำให้ทราบถึงการให้ความหมายหรือคำนิยาม ของนักวิชาการ ประเทศต่างในการประชุมในระดับนานาชาติ หรือของประเทศสหรัฐอเมริกาเองที่ได้รับผลกระทบจากปัญหาองค์กรอาชญากรรมจนกระทั่งมีกฎหมายที่บังคับใช้กับการกระทำความผิดเกี่ยวกับองค์กรอาชญากรรมและการฟอกเงินเพื่อขัดขวางการดำเนินการของกลุ่มอาชญากรรมขึ้นโดยเฉพาะนั้น ผู้เขียนจึงได้สรุปความจากการให้ความหมายหรือคำนิยามขององค์กรอาชญากรรมดังกล่าวเป็นดังนี้

1. องค์กรอาชญากรรมมีการวางแผนเตรียมการอย่างมีระบบแบบแผน และมีการกระทำผิดตามที่ได้วางแผนไว้โดยมีวัตถุประสงค์ในการแสวงหาผลประโยชน์ทางการเงินหรือทรัพย์สินอื่นตลอดจนอำนาจ ซึ่งผู้ที่ได้รับผลประโยชน์ตอบแทนจากการกระทำผิดที่แท้จริงคือผู้เป็นหัวหน้าขององค์กรอาชญากรรม

2. องค์กรอาชญากรรมเกิดจากการรวมตัวของบุคคลหลายคน ซึ่งอาจจะมีการจัดโครงสร้างองค์กรที่มีลักษณะซับซ้อนหรือมีลักษณะธรรมดาไม่ซับซ้อน

3. กิจกรรมหลักหรือหน้าที่หลักขององค์กรอาชญากรรมคือเป็นความผิดกฎหมาย คือการดำเนินการจัดหาสินค้าและบริการที่ผิดกฎหมาย

4. องค์กรอาชญากรรมมีการดำรงอยู่อย่างต่อเนื่อง และอยู่เป็นระยะเวลาหนึ่งยาวนานพอสมควร มิใช่แต่เพียงการรวมกลุ่มเพื่อการกระทำความผิดคราวหนึ่งๆ เท่านั้น

5. องค์กรอาชญากรรมมีการติดต่อสัมพันธ์กับองค์กรทางกฎหมาย หรือสร้างอิทธิพลเหนือองค์กรทางกฎหมายเพื่อให้องค์กรสามารถคงอยู่ได้โดยปราศจากอุปสรรคจากการดำเนินคดี

6. องค์กรอาชญากรรมมีการบังคับบัญชาและการกำกับดูแลที่เคร่งครัดรุนแรง ผู้เป็นหัวหน้าหรือสมาชิกในระดับผู้บริหารขององค์กรอาชญากรรมจะเป็นผู้กำหนดแนวนโยบายในการปฏิบัติการขององค์กรอาชญากรรมทั้งในด้านที่ผิดกฎหมายและในด้านที่ชอบกฎหมาย โดยการมีคำสั่งการเป็นทอดๆต่อกันไปจนถึงสมาชิกในระดับปฏิบัติการซึ่งจะเป็นผู้รับไปดำเนินการให้เป็นไปตามนโยบายนั้น

นอกจากจากนี้ การศึกษาดังกล่าวข้างต้นยังได้พบว่าองค์กรอาชญากรรมเป็นอาชญากรรมประเภทหนึ่งที่มีลักษณะแตกต่างจากอาชญากรรมปกติ ทั้งในด้านของผู้กระทำความผิดและพฤติกรรมในการกระทำความผิด ดังนั้นการเปลี่ยนแปลงจากการกระทำความผิดตามลำพังของบุคคล ไปเป็นการกระทำความผิดโดยกลุ่มบุคคลที่มีการร่วมกระทำอย่างไม่เป็น

กิจจะลักษณะ จนกระทั่งจัดตั้งเป็นองค์กรอาชญากรรมได้นั้น จึงอาศัยวิวัฒนาการที่มีความต่อเนื่องและยาวนานเช่นเดียวกัน จากการศึกษาขององค์กรอาชญากรรมต่างประเทศคือในประเทศสหรัฐอเมริกา และประเทศญี่ปุ่น ทำให้เห็นความเป็นมาขององค์กรอาชญากรรมในประเทศดังกล่าวว่ามีความเป็นมายาวนาน หรือแม้กระทั่งองค์กรอาชญากรรมในประเทศไทยเองที่การรวมกลุ่มของบุคคลที่จัดตั้งที่มี อั้งยี่ ชุมโจร และเจ้าพ่อหรือผู้มีอิทธิพล อันทำให้เห็นว่าองค์กรอาชญากรรมก็เกิดขึ้นในสังคมไทยเป็นเวลานาน เพียงแต่ลักษณะของการรวมกลุ่มของบุคคลที่จัดตั้งเป็นองค์กรอาชญากรรม ซึ่งกระทำความผิดในประเทศไทยนั้น มิได้เป็นรูปแบบโครงสร้างองค์กรอาชญากรรมที่มีความที่มึ่มีความเด่นชัด และซับซ้อนเหมือนดังเช่น MAFIA ในสหรัฐอเมริกา หรือ YAKUZA ของประเทศญี่ปุ่น แต่อย่างใดก็ดี ข้อเท็จจริงของการรวมกลุ่มของบุคคลที่จัดตั้งดังกล่าวบทบัญญัติที่มีข้อความคล้ายคลึงกับที่ได้ปฏิบัติไว้ในกฎหมายอาญามาตรา 209 และ 210 เรื่อง อั้งยี่ และช่องโจร ซึ่งเป็นบทบัญญัติที่มีข้อความที่คล้ายคลึงกันที่บัญญัติไว้ในกฎหมายลักษณะอาญาร.ศ. 127 มาตรา 178 และ 179 ก็เป็นข้อเท็จจริงสำคัญที่ได้ยืนยันถึงความมีอยู่จริงขององค์กรอาชญากรรมในประเทศไทย จากการศึกษาถึงสภาพองค์กรอาชญากรรมในประเทศและต่างประเทศชี้ให้เห็นถึงปัจจัยที่มีผลต่อการเกิดเป็นองค์กรอาชญากรรมขึ้นในที่แห่งหนึ่ง อาจเป็นผลมาจากที่ตั้งทางภูมิศาสตร์ เชื้อชาติ จารีตประเพณี มรดกทางวัฒนธรรม ประวัติศาสตร์ ลักษณะทางกายภาพ และทัศนคติของประชาชน รวมถึงเครือข่ายความสัมพันธ์ของผู้กระทำความผิด ผู้มีอิทธิพล ผู้มีอำนาจ หรือมาตรฐานทางกฎหมายในที่นั้นๆ

ทั้งการศึกษาในเรื่อง ปัญหาจากองค์กรอาชญากรรม ทำให้ทราบถึงการใช้อิทธิพลจากองค์กรอาชญากรรมที่ได้กระทำการต่อผู้ได้รับผลร้ายจากอิทธิพลนั้นเกิดความเกรงกลัว จนกระทั่งปฏิบัติตามความต้องการอันสมประโยชน์แก่องค์กรอาชญากรรมนั้น การแทรกแซงการทำงานของเจ้าหน้าที่ของรัฐโดยการบังคับ ชูเชิญเจ้าหน้าที่หรือให้ประโยชน์อื่นใดอันเป็นลักษณะสินบนแก่ตัวเจ้าหน้าที่นั้น อันเป็นอุปสรรคต่อการดำเนินคดีเพื่อเอาผิดกับกลุ่มองค์กรอาชญากรรม อันเป็นความเกี่ยวกับการขัดขวางความยุติธรรม รวมทั้งการดำเนินการเป็นรูปแบบขบวนการ มีเครือข่ายที่สลับซับซ้อน โดยอาศัยเทคโนโลยีการติดต่อสื่อสาร การพัฒนาถึงรูปแบบและวิธีการฟอกเงินที่หลากหลายที่มีการปกปิดและยากต่อการควบคุม ทำให้การดำเนินการรวบรวมแสวงหาพยานหลักฐานเพื่อพิสูจน์ความผิดเป็นไปได้ยาก ส่งผลให้นานาอารยประเทศตระหนักถึงปัญหาดังกล่าวเป็นผลให้เกิดความจำเป็นในการมีมาตรการกฎหมายระหว่างประเทศและมาตรการทางกฎหมายต่างที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและปราบปรามองค์กรอาชญากรรมและการฟอกเงิน อันจะได้ศึกษาในบทต่อไป.